

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztár csikk-száma: 25.312
--	--	---	----------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Hadparancs.

A Budapesten lefolyt államfői látogatások alkalmával rendezett katonai fogadásoknál és díszszemléknél ismét egy lehetőség nyílt arra, hogy a magyar királyi honvédség egy nagyobb vegyes kötelékét megtekinthessem. Ez alkalommal is örömmel és meglelégedéssel állapítottam meg, hogy a magyar fegyveres erő minden várakozásnak megfelel, kifelé valóban éles kard és acélos paizs, befelé pedig olyan támasz, amelyen a nemzet nyugalma és alkotó munkássága szilárdan nyugodhatik.

Különös örömmel fogadtam azokat a meleg elismerő nyilatkozatokat, melyeket a magas államfők a honvédségről szerzett kitünő benyomásaikról előttem tettek.

Személyes benyomásaimat összevetve csakis a hála és meleg elismerés hangján szólhatok a fegyveres erőhöz, melynek fejlesztésén szegedi megszületése óta szakadatlan gonddal és munkával dolgozom, mely egészen szívemhez van növe és kormányzói alkotásaim legkedvesebbike.

A szemekből felém sugárzó hűség és odaadás mélyen meghatott, — a csapatok pompás fegyelme és kemény fellépése büszkeséggel töltött el, — a kitünő korszerű felszerelésben és fegyverzetben mutatkozó fejlődés pedig megnyugvásomra szolgált.

Haladjatok tovább is az eddig bevált utakon őrizzétek ezután is féltően a hűség és odaadás ősi magyar katonaeényeit. A nemzet és a baráti külföld fokozott várakozással tekint reátok és én tudom, hogy ennek a várakozásnak ti mindig meg fogtok felelni.

Kelt Budapesten, 1937. évi május hó 22-én.

Horthy s. k.

Az agnoszkálás.

Irta: **TOLDI ÁRPÁD** százados.

(Befejező közlemény.)

d) Nyomokat is találhatunk az elhalt ruházatán és tárgyain. A használati tárgyakon levő szennyeződés, a bennük lerakódott por és apró törmelék, a zsebnek és a ruhának a pora göresövi nagytással részecskéiben is jól megkülönböztethető és felismerhető. Megállapítható, hogy a talált piszok és porrészecskék milyen anyagból és honnan származhattak, vagyis, hogyan kerülhettek a ruhára és az egyes tárgyakra: helyes következtetéssel tehát olyan előzményekhez juthatunk, melyek az agnoszkálást elősegíthetik. Ily irányú behatóbb vizsgálat azonban már nem a járőr dolga, hanem inkább olyan szakértői feladat, amit esetleg a nyomozó osztály mikroszkópusa, de mindenesetre teljes megbízhatósággal a budapesti csendőrségi bünygyi vizsgálati műhely (laboratórium) végezhet. Ne hanyagoljuk el az ilyen természetű nyomok felkutatását, ne kicsinyeljük le a szerény adatok jelentőségét, mert ezek sokszor biztosabban útbaigazíthatnak, mint sok más feltűnő, de igen általános adat; ezek a nyomok többnyire egyénesítenek és a nyomozásnak határozott irányt szabnak. A ruha és a zseb pora utalhat a foglalkozásra és arra a helyre, ahol az elhalt a rajtalevő ruhában huzamosan tartózkodott: pl. molnárnak, lisztkereskedőnek a ruházatában a lisztpor tömegesen kimutatható; lakatos ruházatában fémreszeléket, fémport találunk; kőműves ruházatában téglá-, vakolat- és mézpor fedezhető fel; aki szénnel dolgozik, annak ruháját ellepi a szénpor; favágónak ruhája telerakodik

finom fűrészporral; tarka gyapjuszálacsákák a zsebekben szőnyegszövére, vagy szőnyeghálóra utalnak; a zsebekben felismert bükkfakéreg-hulladék kirakodó munkásra enged következtetni; az elhalt zsebében talált szénatörmelék azt árulta el, hogy az elhalt szénapadláson aludt, stb. Ruhapecsétek és foltok is összefüggésben lehetnek az elhalt foglalkozásával vagy elárlulhatják, hogy hol, miként kerülhettek a hulla öltözékére: pl. festék-, lakk-, kenecfoltok festőre, mázolóra utalnak; olajos pecsétek és benzinszag a ruhán gépkocsivezetőt, gépészt enged sejtetni; csirizfoltoknál cipész, csizmadiára, enyvnl asztalosra, szuroknál szíjgyártóra, csizmadiára, kátránynál fatelítőre és útmunkásra, aszfaltnál útmunkásra, véres, zsiros ruhadaraboknál esetleg hentesre, mészárosra gondolhatunk; növényi pecsétek, kenőcsök és sárfoltok, vérfoltok a legkülönbözőbb egyéb szennyeződések a keletkezés helyére utalhatnak. Az elhaltnál talált tárgyak pora, reáragadt piszok és szennyeződés az említettekhez hasonlóan képezheti hasznos következtetések alapját. Az elhalt lábbelijéhez különböző talajrészecskék és egyéb anyagok tapadhattak, ezek vizsgálata afelől adhat útbaigazítást, hogy az elhalt halálát megelőzően merre járt. A környező terepen azonosíthatjuk azokat a különböző talajú területeket, melyeknek részecskéit az elhalt lábbelijén megállapítottuk. Természetesen ez a lehetőség inkább csak nedves talajnál és esős időjárás esetén kínálkozik. Ha pl. az elhalt útja mézstörmelékes házak tövében, majd sárga agyagon, fekete sáros úton, tovább szürke fővenyen és korhadó levéltörmelékes erdei humuszon át vezetett, szerencsés esetben felfedez-

Bandi.

Irta: **DR. EMBER KÁLMÁN.**

Az endrédi őrnek én vagyok az orvosa, engem hívtak Kamarás tiszthelyetteshez, akit ledobott a lova a határban. Mindenkit meghallgattam, akik tudtak az esetről, érdekelt, mint a csendőrség barátját. Tudok hát mindent és ha megengedik nekem, akkor a kivizsgáló jelentés száraz leírásai helyett elmondom, hogyan történt minden.

Emberi szó nem esik itt, csak Bandi fog úgy beszélni, ahogyan az Isten megalkotta. Bandi: a Kamarás tiszthelyettes nyári-fekete lova. Ő a főszereplő. Vele volt Kamarás ellenőrző szolgálatban április közepe táján, az endrédi határban. Délután volt s már közeledtek a gátórházhoz. A töltésen túlról semmi se látszott, emitt, az ártérben és az ölelő földeken tegnaptól-mára zöld szőnyeget gurított végig az éjszaka tündére. Minden fűszálat megvilágít-

tott a nap, hunyorítva kellett közéjük nézni. Tegnap éjszaka az Isten kertész-serege erőfelé is járt és a kőkenyebokrokon végighúzta a fehér esetet, a fák ár vagallyaira finom zöld csipkéket aggatott, a vizes részeken meg szanaszét hányták a gólyahírt és a bukásifjú gyermekláncot. Madár pittyentett bele a csendes délutánba itt-ott és messzire négyökrös szántók dültek az eke fölé. Elvánszorgott a tél és ragyogással lobogott az új élet.

Kamarás a föld embere volt mindenképpen. Belőle sarjadt és azokkal törődött, akik a földdel törődnek. Itt kapcsolódott össze velük és ezzel a délutánnal is. Mindent jobban érzett az ébredésből, mint mások. Mint azok, akik a tanyájuk határán túl nem igen járnak, azok, akiknek sohse jutott eszüikbe csodálkozni azon, hogy a magból, egyetlenből, fa fakad és a fán rózsaszín virág, meg zöld levél, meg piros gyümölcs és abban megint a mag... A szíve szeretete erősebben takarta be az itteni világ embereit, mert a küszködésüket ő tudta a legigazabban. Hányszor elmondta nekem, hányszor látott halódni öregét és gyereket, mert nem volt orvos, mert nincs csak óráknaira, mert nincs patika, csak füvek, száraz füvek, javasasszonyok fazékjában...

Csoda, ha az ébredés és a szépségosztogatás napján elmerült Bandi lova hátán? A feltámadt mindenség csodálatosságán elernyedt a figyelme és csipőre tett kezekkel ült a lován, elengedve a szárát.

Bandi is bizonyosan elgondolkozott, mert különben nem történik meg, hogy megijed a zombék mögül elugró nyúltól. Lehet, hogy a tapsifüles kiesít süket volt már, vagy elaggott és sütkérezett a napon

hetjük mind e talajok nyomát a lábbelihez ragadt anyagok között. Felragadhatott azonban valahol a lábbelire festék, vér, liszt, korom, hamu, szén, fűrészpor, szenny, hulladékok, stb. Mindezek alkalmazások lehetnek arra, hogy származásuk helyéhez elvezessék a nyomozót s ezáltal továbbvigyék az agnoszkálás munkáját. A ruházaton előfordulhat még egész sereg olyan nyom, amely — a származását vagy okozóját felkutatva — az elhalt felismeréséhez vihet. Ilyenek lehetnek: javítás, foltozás, vágás, tépés, szakadás, feltűnő kopás, vonszolás, gázolás nyoma; esetleg állati és emberi lábnyomok; hajszálak, állati szőrök; beleakadt növényi részek, tövissek, magvak, stb. (Utalok a Motozás című közleményre a folyó évi 5. számban.) A ruházat külső nyomainak jelentősége természetesen rendkívül megnagyobbodik olyankor, midőn az agnoszkálást ismeretlen hulla bűneselekmény áldozata. Ilyenkor nem is lehet a felismerésre és a bűntény felderítésére irányuló nyomozói munkát egymástól elhatárolni. E kettő teljesen együttalad; a felismerést elősegítő nyomok rendszerint egyúttal a bűntény nyomai is. Agnoszkálás nélkül nehéz lesz sokszor mindjárt annak az első kérdésnek is a tisztázása, hogy „bűntény-e vagy sem?” az eset. De ha kétségtelennek is találtuk a bűntényt, különösen nehéz kessé válik a tettes felkutatása, ha az áldozat végig ismeretlen maradt. Fordult elő azonban már olyan rendkívüli eset is, hogy a gyanúsított kézrekerült, tettessége kétségtelenül bizonyítást nyert, az áldozat kiléte azonban sohasem volt megállapítható. Vigyázzunk tehát arra, hogy a motozás nyújtotta adatoknak mindenirányú jelentőségét felderítsük.

e) Az ismeretlen elhaltak a testen is lehetnek a felismerést elősegítő adatok. Itt mindjárt megemlítem, hogy az is lehetséges, hogy a hullát teljesen meztelen állapotban találjuk. Ilyenkor a helyzetadat lehetőségei szerint kutatni kell a ruhák után. Ha a ruhákat nem sikerül előkeríteni, akkor látjuk, hogy mindaz, amit eddig az agnoszkálás támpontjairól mondtam nem érvényesülhet és az egész munka tulajdonképpen itt a meztelen testen található adatokkal veszi kezdetét. Legcélszerűbb a testen levő adatokat a személyleírasi adatok sorrendjében vizsgálni és pontosan feljegyezni. (Ha a hulla már annyira oszlásban van, hogy egyéni testi jellegzetességei eltűntek, akkor az agnoszkálás már teljesen a törv. orvosi vizsgálat feladatává válik.) Személyleírasi űrlap minden járőrnel van, vegye tehát e szerint sorba a test részeit. Az agnoszkálást leginkább a külső ismertető jelek fogják lehetővé tenni: tetoválás, sebhelyek, forradások, rendellenességek, testrészhányok, a fogak állapota, foltok és jegyek a testen, mesterségre utaló adatok, a test ápoltsága, friss sérülések. Tetoválás nálunk szinte kivétel nélkül csak férfiaknál található. Magában foglalhatja a saját nevet vagy névbetűket, leánynevet, katonai szolgálat idejét és csapattestét; utalhat a foglalkozásra is különböző jelképes ábrák útján, stb. A tetoválásokat legjobb lefényképezni vagy jól lerajzolni. A tetoválás már nem egyszer tette lehetővé az agnoszkálást. Testrészhány, fejlődési hibák, rendellenességek, sebhely és forradás jellegzetes volta következtében is felismerhető azok által, akik az elhaltat ismerték. Előfordult, hogy egy szemoperáció nyomán agnoszkáltak. — Csontsérü-

és elálmosodott és csak akkor vette észre a puha gyepen közeledőket, amikor már közvetlen mögötte voltak. Nagyot ugrott és ezzel nagyot ijesztett Bandi. Bandi is elugrott és hirtelen félig vissza is fordult. De már késő volt ahhoz, hogy hirtelen mozdulata következményét helyrehozza. Kamarás tiszt-helyettes kibukott oldalt a nyeregből és hanyatesett. A karabély célgömbje a fejebúbjára vágott és ettől az ütéstől elszédült. Mozdulatlanul maradt, széttárt karokkal. Úgy nézett ki a zsendülő zöldben, mint egy kurta fészület. Bandi riadtan ugrott el tőle s csak azután nézett vissza rá hegyes fülekkel, nagyra nyilott szemekkel. Nézte egy percig így, aztán felnyerített. Aztán várt és most már előrenyújtotta a nyakát. Szempillái nem rezegtek, a szeme se. De orlyukai hevesen mozogtak. Állott négy lábán megszőgezve, mint egy szobor, amelyen a nap végighömpölyög, elömlik, ottmarad. A kurta fészület a zsenge zöldben mozdulatlan szintén. Csendben vannak, két élő itt a töltéstől nem messze.

Bandi reszketni kezdett. Aztán megint nyerített, de mozdulatlan maradt és a szemét se vette le gazdájáról. Szólítására senki se felelt, ezért megijedt. Horkantott és elugrott helyéből. Körbeszaladt megriadt futással, folyton a földönfekvőn a szeme. Ez se használt és nem nyugtatott. Megállott, szétnézett, el a töltés felé, ahonnan enyhe szél hátán hullámozott feléje a víz szaga. Nem ezt várta Bandi, nem ezt. Emberi alakot várt, akinek elmondhassa, hogy valami nincs rendjén, hogy kedves gazdája érthetetlenül lemaradt a földön, pedig még hátra van négy-öt tanya...

Senki se válaszolt, senki se jött, hiába kiáltott Bandi háromszoros hosszú kiáltást. Szétnézett felvetett fejjel, előre-hátra ugráló fülekkel, szeme nagy fehérjében a kérés alázatával. Hiába.

Remegett, amikor mégis mozdult és lábához ejtett fejjel odalépegetett gazdájához. Megszagolta megint, aztán óvatosan felemelte lábát és mint a kutya a bogárhoz, úgy nyúlt gazdájához kíváncsisággal, félve és tele aggódással. Hiába ez is.

Akkor Bandi hátraugrott és hirtelen nekivágott a zöld gyepnek, el a töltés felé. Elnyúlt és fénylő testével repült, dobogott alatta a föld, mint kezdő eső az ablakon. Két oldalt a kengyelek; mintha minden ugrásnál széttárta volna valaki a karját. Nyerítése most már nem szűnt és a gátör éppen azon volt, hogy átjön a töltés innenső oldalára megnézni, micsoda dolog történik ott, ahonnan ezek a kiáltások jönnek, de Bandi megelőzte. Hatalmas ugrással fent volt a gáttetőn, az őrt szinte halálra ijesztette. Megállott előtte, de csak pillanatig, aztán fordult és vágatott vissza gazdája felé. A töltés aljáról visszanezett, figyelő fülekkel és amikor a gátört jönni látta, üdvözlésül vagy öröm jeleként felnyerített hozzá. A gátör érthette, mert futott utána.

Úszott Bandi szinte a levegőben gazdája felé vissza. Szólt is közben a maga Istenadta hangján, szólt előre a gazdája felé: jövök, jövünk! Nyerítésére valahonnan madár felelt, egyébként csend volt az arany színű világban. Feleúton megint megállott, visszanezett és vissza is szólt az őrt felé: lassan jössz, ember! De vidám volt már Bandi hangja és gyakori. Körültáncolta a földönfekvőt, sűrűn, aprókat szólt

lések forradásai még csontváz találásánál is biztos felismeréshez vezettek. — A fogak száma, de különösen a javított és a műfogak száma, helye, anyaga nyújthat értékesíthető támpontokat. — A testen levő állandó jellegű foltokat és jegyeket hozzátartozók felismerhetik. — Lehetnek a testen a mestersegre utaló adatok is: használt szerszámok jellegzetes nyomai, bőrszíneződések, marások, stb. Pl. szabónál, szabónőnél tűszúrások nyomai az ujjakon (daktiloszkópus az ujjnyomatból is tud erre következtetni); kéményseprőnél, szénmunkásnál a fekete korom és szénlerakódás a kézen, körömök alatt; molnárnál acélszilánkok a kézfej bőre alatt a kőkalapálás következtében; mázolóknál olaj és lakkfestékek nyoma a kézen; fényképész sárgára színeződött, esetleg elvastagodott körmei; tímár, cserzővarga barnára mart keze; nitráló munkás (selyemgyári) kezének bőre foltos sárgás színűre van kimarva; cipész és csizmadia jobb hüvelykujja feltűnően visszahajlik és erős a sok csirizeléstől és simítástól, combjaikon pedig bőrkeményedés képződik azon a helyen, ahol a lábbelit munka közben tartják; az asztalos gyaluja, az esztergályos kése bőrkeményedést idéz elő a tenyérben, stb. stb. A test ápoltsága, durvaság, finomság, elhanyagoltság vagy tisztaság is enged a kilétre következtetni. Legyünk figyelemmel különösen a haj ápolására: hogyan van nyírva, fésülve, frissen van-e nyírva; az arca: borotvált, nyírott szőrzetű-e, kozmetikai kezelés, szépítőszerrel látszanak-e rajta, szemöldök természetes-e; a kezekre: ápol-e vagy durva, a körömök milyenek, fényesítve és festve — milyen színűre — vannak-e; a lábakra: cipőhöz szokott vagy durva meztlábás-e, ápol-e? A test friss külszerűségeit mi

okozhatta, mi okozhatta a halált. Öngyilkosság, baleset, más gondatlansága, szándékosan idegen kéz idézte-e elő a halált? Mindezek megállapítása már a további nyomozás feladata, mely azonban egyúttal a felismeréshez is vezethet. Lehet azonban, hogy csak a gyanúsított kézrekerítése után sikerül a kilétét tisztázni. A test külső vizsgálatát mindig ki fogja egészíteni a belső orvosi vizsgálat is.

Ha a járőr csak egyes hullarészeket talál, azonnal meg kell indítani a nyomozást valamennyi rész előkerítése iránt. Az agnoszkálás ilyenkor a törvényszéki orvosi vizsgálat feladata, de a kísérő körülmények felkutatása és a vizsgálat szolgáltatott adatok értékesítése a további nyomozás során a járőr kötelessége.

Minden olyan adattal, amit a járőr nem tud magának kellően megmagyarázni, vagy bármikor, midőn ennek szükségét érzi, forduljon azonnal szakértőhöz vagy kérjen útbaigazítást és segítséget a nyomozó alosztálytól.

3. Az elhalt átmotozásán és átvizsgálásán kívül a találási helyen és környékén lefolytatott helyszínelés egész eredménye is szolgáltatott olyan adatokat, melyek az agnoszkálást elősegíthetik. Elsősorban is hozzá fog járulni ehhez a halál okának, idejének, helyének és egyéb körülményeinek a megállapítása. Erről a helyszínelő munkáról itt részletesen nem lehet szó, ezért csak megemlítem, hogy a helyszínelés szolgáltatott valamennyi adatot abból a szempontból is meg kell vizsgálni, hogy azok a kilétre mennyiben utalhatnak. A helyszínelés a többek között felderítheti mindenesetre, hogy miképpen került a helyszínre az áldozat, merről jöhetett, hol járt, milyen szándékkal tartózkodhatott ezen a vidé-

ahhoz, ha értettem volna, úgy mondanám, azt mondta: Várj gazdám, mindjárt, semmi baj. Rövidket nyerített és felváltva nézegetett a két emberre. Az egyikre hátra fektetett fülekkel, feléje nyújtott fejjel, a másikra, a messzebblevőre feltartott fejjel, mozdulatlanul. Fényes testén kiütközött a nyereg körül a hab, szügyén és ágyékán elsötétedett a szőr az izgalomverte verejtéktől. Állott egy percig. Aztán nem bírta türelemmel és az ör elé szaladt, hosszú, méteres ugrásokkal. Sürgetés volt az egész állat.

A gátör, bár tudta, hogy csendőrlő hívja segítségül, mégis, ha teheti, szeméit előre toltta volna, hogy lássa: kívül van baj és mennyire van? Úgy futott, hogy a nyaka előremeredt, egy pontra, egy irányba, a ló mellé. Ott van, aki bizonyára súlyosan megsebesült, ha nem mutatkozik. Bandi mellette ügetett visszafelé és egyszerre értek Kamarás tiszthelyetteshez.

Mind a ketten hozzáhajoltak. Aztán az ör Bandira nézett, Bandi meg felkapott fejéből vissza az örre. Bandinak remegett a pillája és lassankint elfordította a fejét, belenyerített a világba, a töltés felé. Aztán visszanezett az örre, aki csak állott és nézett rá. Alig bírta ezt a szótlan, néma nézést. Szinte megnyugodott, mikor az elfordult tőle és letérdelt a földre. Tett-vett ott, majd felállott, Bandit magához húzta, a kantárt karjára akasztotta. Utána megint visszahajolt, felnyalábolta Kamarást, felemelte és vállára fordította, aztán megindultak a töltés felé...

Én éppen a tanítóéknál voltam, kint ültünk a tornácra és a nap melegen felüdvülve idézgettük a tél feketeségét, komiszságait, az árvizet és minden rosszat, ami elmúlt, amikor az úton lent elhaladt Loholi Rezső gátör a szekeren s mögötte egy nyerges ló. A szekér csendesen halad, mögötte a ló táncolt, lát-szott: türelmetlen volt. A szekér velünk egy magasságba jutott hamarosan. Benne, a derékban, széna szürkült s abban behúzódva fekvő alak. Sárgászöldes ruhája megmondta, hogy katonaemberről van szó, de mi annál is többet tudtunk, mert háttalozva erre mifelénk csak a csendőröknek van.

A tanító szólt utánam valamit, de én már szaladtam is. Ilyen szekér a betegek szekere, ismerem jól, itt segítenem kell majd.

Bandi táncolt a szekér mögött, nagyon nyugtalan volt és amikor hallotta magamögött fűtő lépéseimet, félreugrott, felém fordult és rám nyerített, hosszan, elnyújtva, volt benne valami a veszedelem jelzéséből, volt valami fájdalmas, valami megindító, valami sürgetés, valami vágy a megnyugtató után, egy óhaj, hogy hallja mielőbb szólni a gazdáját, akit igazán nem akart ilyen bajba juttatni.

Bandi mellett elhaladva, megveregettem a nyakát, csupa tűz volt már. Megveregettem: nem lesz semmi baj, ne félj, mondtam volna hozzá, ha érti a szavamat.

Bandi féloldalról nézett rám, a szemében szinte kétségbeesés, aztán a szekérre nézett. Nagyot fújt, gazdájához szagolt...

Az olasz király és császár megkoszorúzza a Hősök követ.

ken, hová igyekezhetett közvetlenül a halála előtt: tehát ki lehet; egyedül volt-e vagy sem; ki láthatta, ki ismerheti; egyes tárgyai nincsenek-e távolabb valahol; de megmutathatja legalább is a helyszínelés, hogy merre induljon a nyomozás.

4. Az elhaltról személyleírási űrlapot úgy kell szerkeszteni, mint „jelenlevőről“ általában. Célja az, hogy a hozzátartozói vagy azok, akik ismerték — akiknek azonban a hullát megmutatni nincsen módunkban — ennek alapján az elhaltat felismerhessék. A leírás tehát legyen különösen pontos és találó. Az űrlapon levő jelzőket és meghatározásokat az irodalmi nyelv által megállapított értelmük szerint kell használni. Minden olyan testrészt, melynek leírásához mintaábrák is vannak, olyan jelzővel kell leírni, amint ezt az ábra mutatja. Közöttes esetek leírása annak meghatározásával történjék, hogy melyik jellegzetes esethez és mennyire áll közel. A felismerést leginkább elősegíthetik azok a sajátosságok és különös ismertető jelek, melyek a felöltözött ember fedetlen testrészein: fején, arcán, nyakán, kezein vannak, mert ezeket az elhalt életében mindenki láthatta. Célszerű tehát ezeket, úgyszintén a már előbb említett végtaghiányokat és feltűnő rendellenességeket különös gonddal felkutatni. A rejtett ismertető jelek nem szolgálhatnak ennyire széles körben felismerés alapjául, mert azokat esetleg senki, vagy talán csak a férj, feleség, vagy szülők ismerhették. A ruházat darabjainak leírása legyen egyenesítő és ne csak általános: pl. szürke ruha sok van, de „vékonyszövetű, egyszerű, hamuszürke, elöl kétsoros, 3 gombos, egyenes, szegletesre vágott elejű, hajtóka nélküli, két zsebbel el-

látott, már erősen kopott, a jobb könyökén a saját anyagával foltozott, barna klott-bélésű szürke kabát“ már aligha fog sok akadni. Úgy igyekezzünk tehát leírni a ruházatot is az egyéb személyleírás mellett, hogy aki azt olvassa, maga előtt láthassa a leírt embert.

Célszerű, ha a járőr — megállapítván az elhalt különös ismertető jeleit — mindig utánanéző a Nyomozókulcsban, nem találja-e meg ott valamelyiket! Ha esetleg benne lenne egy ilyen egyén, az agnoszkálást és azonosítást ebben az irányban is ki kell terjeszteni!

Az ujjnyomatlap felvétele lehetővé teszi az O. B. Ny. H.-ban való priorálást, ha az elhalt a nyilvántartásban netán előfordul. De szerencsés esetben egy eltűnt lakásának valamely tárgyán is megtalálható a felvett ujjnyomattal azonos ujjnyom. Az ujjnyomatlapot két példányban kell felvenni és a csendőrség összekötő tisztjének kell priorálás végett megküldeni.

5. Az agnoszkálendő elhaltat tulajdonképpen kivétel nélkül mindig le kellene fényképezni: ez a korszerű nyomozásnak természetes követelménye. Különösen áll ez akkor, midőn az elhalt arca még felismerésre alkalmas állapotban van: ilyenkor sose mulasszuk el a felvételt. Tekintettel arra, hogy a felvétel a felismerést van hivatva szolgálni, a községi hullamosóval hozassa rendbe a járőr az elhalt arcát és haját, csukassa be a száját, szemeit nyitassa fel s ezután készítsen róla felvételt előlről és oldalról, a megtalált fővegével és anélkül is. Ha a nyomozó alosztály fényképezője nem szállott ki, a

Az olasz király és császár budapesti látogatása: a csendőrzászlóalj a dísz-szemlén.

felvételt készítheti bármelyik hozzáértő csendőr vagy felkérésére kedvtelő (amatőr) s hivatásos fényképész. A felvételnek jónak, élesnek kell lennie, hogy sokszorosításra szükség esetén alkalmas legyen. A fénykép célszerűen 'egészíti ki a felvett személyleírást és a könnyebb, biztosabb felismerést teszi lehetővé. Mindazok előtt, akikről feltételezhető, hogy az elhalt felismerhetik, fel kell mutatni, a nyomozati bejelentéshez pedig csatolni kell.

6. Az elhalt ruházati darabjait, használati tárgyait őrizetbe kell venni. Az egyes használati tárgyakat pontosan le kell írni, legcélravezetőbb azonban a lefényképezés vagy jó lerajzolás. Ez is kiegészíti a személyleírást. E fénykép vagy rajz felmutatása és közzététele szintén elősegítheti a felismerést. (Nyom. bejelentéshez.)

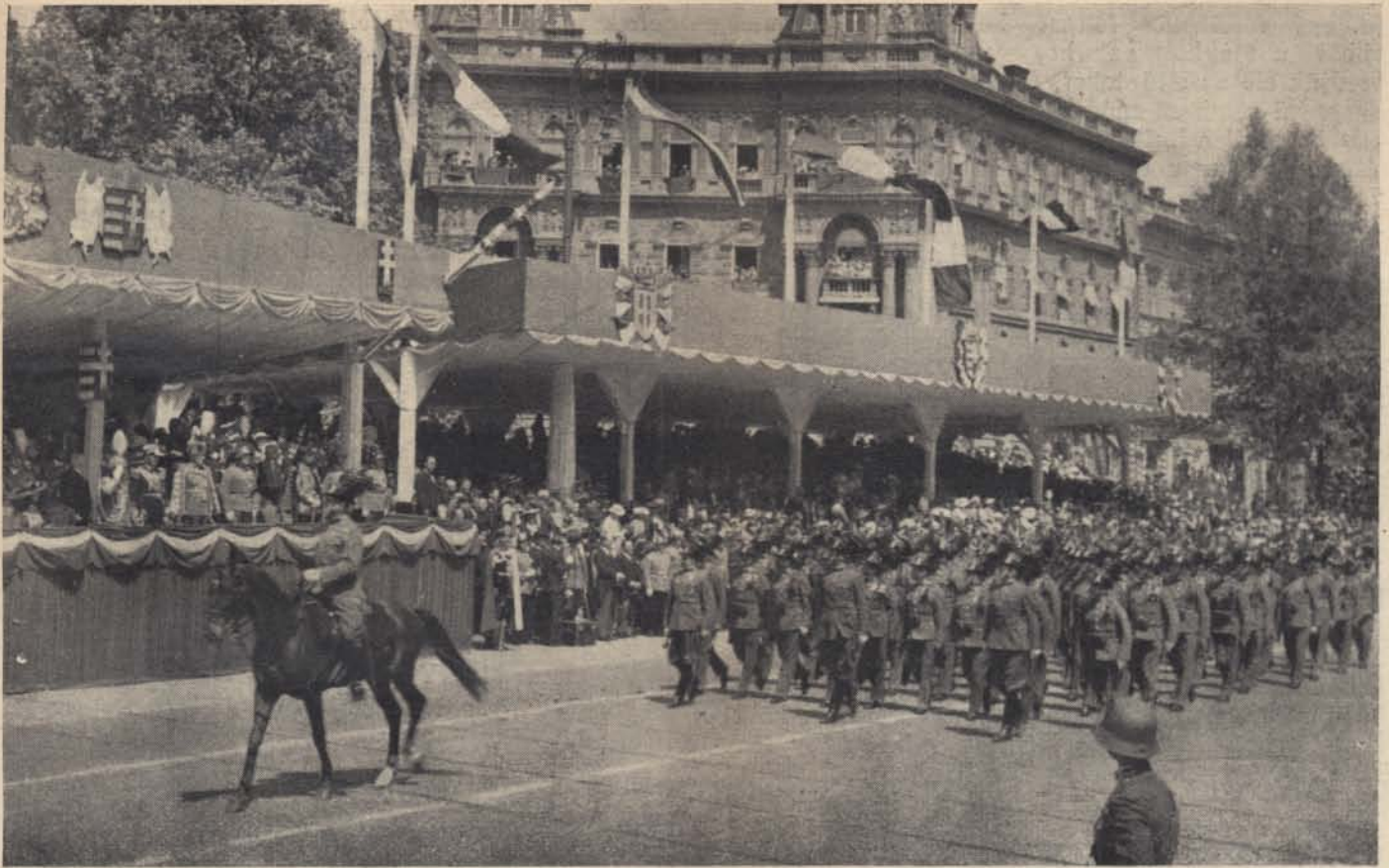
7. A helyszínelés vagy tanúkikérdezések folytán megállapított kísérő körülményeket össze kell foglalni, mert a mások általi felismerésnek ezek is értékes támpontjai lehetnek. Ilyenek különösen: a hulla helyének pontos meghatározása; az a mód, ahogy az elhalt erre a helyre kerülhetett: a valószínűség szerint gyalog, lovon, kocsin, kerékpáron, gépkocsin vagy vasúton jöhetett-e vagy víz sodorta-e a helyszínre; már az is előfordult, hogy az elhalt repülőgépről esett le; a halál megállapított vagy valószínű oka; a halál bekövetkezésének ideje; megtalálás ideje; ha előbb még életben látták, hol látták, kivel, milyen körülmények között, stb. Az ilyen megállapításokat is fel kell venni a nyomozati bejelentésbe.

8. Vannak esetek, midőn beható szakértői vizsgálat nélkül az agnoszkálás egyáltalán semmiféle támponthoz nem juthat. Ilyen esetek: midőn csak

egyes hullarészek kerülnek elő; midőn a járőr (vagy más) gyanus csontleltre bukkan; midőn összegegett, nagyrészt elszenesedett áldozatról van szó; midőn az oszlási folyamat annyira előrehaladt, hogy mindenféle külső jellegzetesség eltűnt; midőn állatok (patkányok, kutyák) az áldozatot a felismerhetetlenségig összerágták, stb. A szakértői vizsgálat megállapíthatja ilyenkor is: az áldozat nemét, korát, a halál okát; a halál bekövetkezésének idejét; egyes testi jegyeket; az esetleges friss vagy régebbi sérüléseket, különösen a csontozaton; nőnél a terhesség tényét; fejlődési rendellenességeket, fogak állapotát, vegyi vizsgálat útján az esetleges mérgezést stb. A vizsgálat eredményeként az orvosszakértő állítja össze a nyomozás részére az elhalt személyleírását és ezzel megjelöli a további adatgyűjtés lehetőségeit. Egyszerűbb esetekre is szabály, hogy a halál okát mindig orvos állapítja meg. A boncoló orvos (vizsgáló bíró) közli a boncolás eredményét a nyomozó járőrrel. A közölt adatoknak a további nyomozás érdekében való felhasználása természetesen már kizárólag a járőr teendője.

Ilyen eseteken kívül is forduljon a nyomozó minden olyan esetben megfelelő szakértőhöz, midőn úgy érzi, hogy hozzáértő ember valamiről többet tudna mondani, mint amennyit ő megállapíthat és akkor is, ha egyes nyomokból levont következtetéseiben bizonytalan. A nyomozó alosztályhoz bármikor fordulhatnak a járőrök felvilágosításért vagy útbaigazításért.

Az agnoszkálást szolgálja az a bűnügyi szakorvosi eljárás is, midőn már erősen oszlásnak indult, felpuffadt vagy felismerhetetlenségig összevonsolt emberi arcot helyreállítanak, rekonstruál-

A csendőrszászlóalj díszmenete az olasz király és császár előtt.

nak. Ez úgy történik, hogy a rothadási folyamatot nemcsak megállítják, de bizonyos mérvben vissza is fejleszthetik; más esetben az összetört arc-, koponyacsontokat bonctanilag eredeti alakjuknak és helyüknek megfelelően visszaállítják, vagy más alkalmas anyaggal helyettesítik; a nyílt sérüléseket lehetőség szerint eltüntetik. Ezután az arcbőrt megtisztítják, rendbehozzák, szükség szerint műszemet is illesztenek be. Az így újra emberi formát nyert fejet különböző oldalról, különböző főveggel is lefényképezik. A Poller-féle mintázó eljárással a rekonstruált fejről az élőtest színeiben élethű minta (mulage-mulázs) is készíthető, melyről a felismerés is könnyebb, de fénykép is jobban készíthető. A Poller-féle mintázó eljárást a csendőrségi bünyügyi vizsgálati műhely (Laboratórium) már évek óta — mint első hazánkban — tökéletes szakszerűséggel alkalmazza; sőt minden nyomozó alosztály is rendelkezik kiképzett Poller-mintázóval.

9. Az eltűntek megállapítása is hozzátartozik az agnoszkálás teendőihez. A hivatalosan bejelentett eltűnteket a Nyomozati értesítő közli személyleírásokkal, néha fényképükkel együtt. Ezeket kívül lehet még olyan eltűnt, akit még nem jelentettek be, vagy akit nem is fog senki sem bejelenteni. Hullatalálás esetén mindig fel kell tételezni, hogy az elhalt közeli környékről származik, vagy legalább is ismerik valahol a közelben. Ezért az örskörletben és a szomszédos örsökön az elhalt személyadatainak (leírásának) közlése mellett azonnal puhatolni kell az esetleg eltűntek után. Ezek a megállapítások ne legyenek felületesek, hanem ki kell terjeszkedni még azokra is, akik állítólag, vagy valóban és rendes körülmények között távoz-

tak el, mert nem egy olyan eset fordult már elő, midőn a nem is sejtett személyt fedezték fel a talált hullában, vagy midőn bűncselekmények áldozatai a tettesek által terjesztett híresztelés szerint elköltöztek, munkára mentek, vagy ismeretlen helyre eltávoztak. (Igy találtak meg pl. egy hónappal ezelőtt meggyilkolt „elköltözöttet“ tavaszi jégolvadáskor; az Amerikába kivándorolt koreszmárost elásva idehaza saját kertjében; a „hűtlenül eltávozó“ feleség csontmaradványait a lakás új bérlője a kemencehamuban találta meg, stb. Ezek az esetek jellemzőek arra, hogy még felületesen történik az eltűntek bejelentése és megállapítása.)

Az eltűntek és eltávozottak bejelentésére dobzó vagy hirdetmény útján fel kell hívni a községek lakosságát, de nemcsak hozzátartozóik felől érdeklődjenek a járőrök, hanem más mindenki felől is, akiről csak tud valaki. Ebben a munkában segítségére lesz az örsnek a községi előljáróság és mindazok, akik a községben sok embert ismernek, akikről feltehető, hogy megtudják mondani, kiesoda hiányzik a faluból. Idetartozik — mert az agnoszkálást is megkönnyíti — az örsöknek az a kötelessége is, hogy személyek eltűnését állandóan figyelemmel kísérjék és megállapítván egy eltűnést, a bejelentést azonnal tegyék meg.

Egy talált hulla agnoszkálásánál nem tudhatjuk, hogy azok között az eltűntek között keressük-e, akiket a közelmúltban jelentettek, vagy pedig épen azok közül való-e, akiről már régen meg is feledtünk. (Lehet, hogy valaki már évek óta eltűnt és csak most ölték meg, vagy érte utól valahol a halál.) Az is lehet, hogy a halál időpontját nehéz lesz pontosan megállapítani. (Éves eltérés is lehet

pl. egy véletlenül feltárt hullánál.) A tanulság ebből a tényből az, hogy messze visszamenőleg szedjük elő az eltűnteket. A kiválasztás a közismert egyszerű selejtező módszerrel történik. Pl. találunk egy ismeretlen hullát. Van 15 eltűntről tudomásunk. A selejtezés nem és kor szerint elhagy 8-at, marad 7. Ezeket sorban megvizsgáljuk a birtokunkban levő esetleges fénykép, személyleírás, különös ismertetőjelek, leírt ruházat és használati tárgyak, valamint a közzétett egyéb adatok és kísérő körülmények szerint. Lesz, akire talán egy adat sem illik, azután olyanok, akikre több, de mind csak egyre, esetleg egyre sem találhat. E szerint vagy megtaláljuk biztosan az elhaltat az eltűntek között, vagy alapos a gyanunk, hogy az eltűntek közül való, vagy meggyőződünk, hogy máshol kell keresni az elhaltat. Ez a selejtezés fog tehát a nyomozás irányában útbaigazítani.

10. A nyomozati bejelentésnek olyannak kell lennie, hogy annak alapján az elhalt felismerhető legyen. Közöljünk tehát minden olyan adatot, amely — az eddig elmondottak alapján — a kilét megállapításához alkalmas. A bejelentés foglalja magában az elhalt fényképét, a személyleírást, kísérő körülmények leírását, a kilétre utaló helyes következtetéseket, tárgyainak leírását, rajzát vagy fényképét. A bejelentés akkor lesz jó, ha fordított esetet feltételezve úgy érezzük, hogy mi is meg lennénk elégedve ugyanilyen bejelentéssel: magunkra vonatkoztatva ellenőrizzük tehát a munkánkat. A bejelentésünket a Nyomozati Értesítő az ország összes közbiztonsági szerveinek azonnal tudomására hozza. Természetes, hogy eredményről csak akkor beszélhetünk, ha minden szerv a magáévá teszi a kérdéses agnoszkálás feladatát. Egy örs egyetlen járőre nem tudhat agnoszkálni; ő csak megtesz mindent, amit az ügyben meg lehet tenni: az agnoszkálás azonban minden örsnek, minden rendőri hatóságnak együttes közös teendője. Mert kárba veszt a legszakavatottabb, leglelkismeretesebb munka is, ha épen az örs vagy más szerv, amely éppen világosságot deríthetne az ügyre, fülebotját sem moztatja, el sem olvassa a megjelent nyomozatot! Legyen ez, és általában a közbiztonsági szolgálatban való szerves, állandóan működő szoros összekapcsolódás lelkiismeret kérdése!

11. és 12. A napisajtóban és a rádió útján való közzétételt a csendőrségi hírközpont intézi el az örs nyomozati bejelentése alapján. Ilyen közzététel jelentőségét nem szabad lebecsülni: a nagyközönség bevonása nyomozati ügyekbe újságok, plakátok vagy rádió útján ma már általános rendszer, amely számtalanszor elősegíti az eredményt.

13. és 14. A hullanézőben közszemlére való kitétel az örsökön úgy történik, hogy a hullát a temető hullaházába viteti a járőr, a községi hullamosóval rendbeszedeti, azután kidoboltatja a tekintetbe jöhető községekben, hogy az elhaltat a lakosság nézze meg s felismeri-e valaki. Meleg időjárás esetén célszerű a hullakamrát az előljáróság által jéggel hűttetni. Ha a hulla felismerésre már alkalmatlan állapotban van, a közszemlére való kitétel céltalan. Ilyenkor fényképét, rendbehozott ruházatát, használati tárgyait, személyleírását kell alkalmas helyen (község házában) közszemlére kitenni és dobszó útján — hasonlóan, mint előbb — a lakosságot

ennek megtekintésére felhívni. A helyszínen talált tárgyakkal vigyázzunk! A tárgyak lehetnek az elhalt tulajdona, lehet közöttük lopott tárgy, de lehetnek közte — bűncselekmény gyanuja esetén — a tettes tárgyai is!

15. Az elhalt azonosítása a személyazonosító eljárások általános szabályai szerint történik. Ezeket tehát itt nem is ismertetem. Tekintetbe jöhetnek ugyanazok a módszerek, melyeket élő személyek azonosítására használunk: fényképes igazoló okmányok, teljes vagy részleges személyleírás, különös ismertető jelek, csak fénykép és esetleg ujjnyomat. Fokozottabb gondosságot tanusítsunk azonban, mint élők igazoltatásánál vagy azonosításánál, mert tévedés könnyebben előfordulhat. Ha egy élő személy ki is csúszott a kezünkől valami elkövetett hiba folytán, lehetséges, hogy kerül még más elé is, aki nem fog tévedni: de ha egy elhaltnál tévedtünk, ezzel végleg el is temettük más helyett.

Határszolgálati ismeretek.

Írta: NAGY KÁLMÁN r. fogalmazó.

(Harmadik közlemény.)

Külállamok más állam területén működő nagykövetei, követei és diplomáciai ügyvivői Magyarországon való átutazásuk alkalmával szintén területenkívüliséget élveznek. Ugyanilyen elbírálás alá esnek a nemzetközi szervek és bizottságok tagjai, amennyiben a területenkívüliséget részükre nemzetközi szerződés vagy jogszokás biztosítja.

Ebből folyik az is, hogy a területenkívüliséget élvezők fel vannak mentve a jelentkezési kötelezettség alól is.

Gyakran előfordul, hogy egyesek magyar hatóságok által kiállított, lejárt útlevelekkel vagy útlevel nélkül akarják az ország határát befelé átlépni, s ez alkalommal az útlevelvizsgálatnál többnyire azt adják elő, hogy útlevelüket külföldön elvesztették vagy pedig, hogy az külföldön idegen hatóságoknál kezelés közben elvesztett.

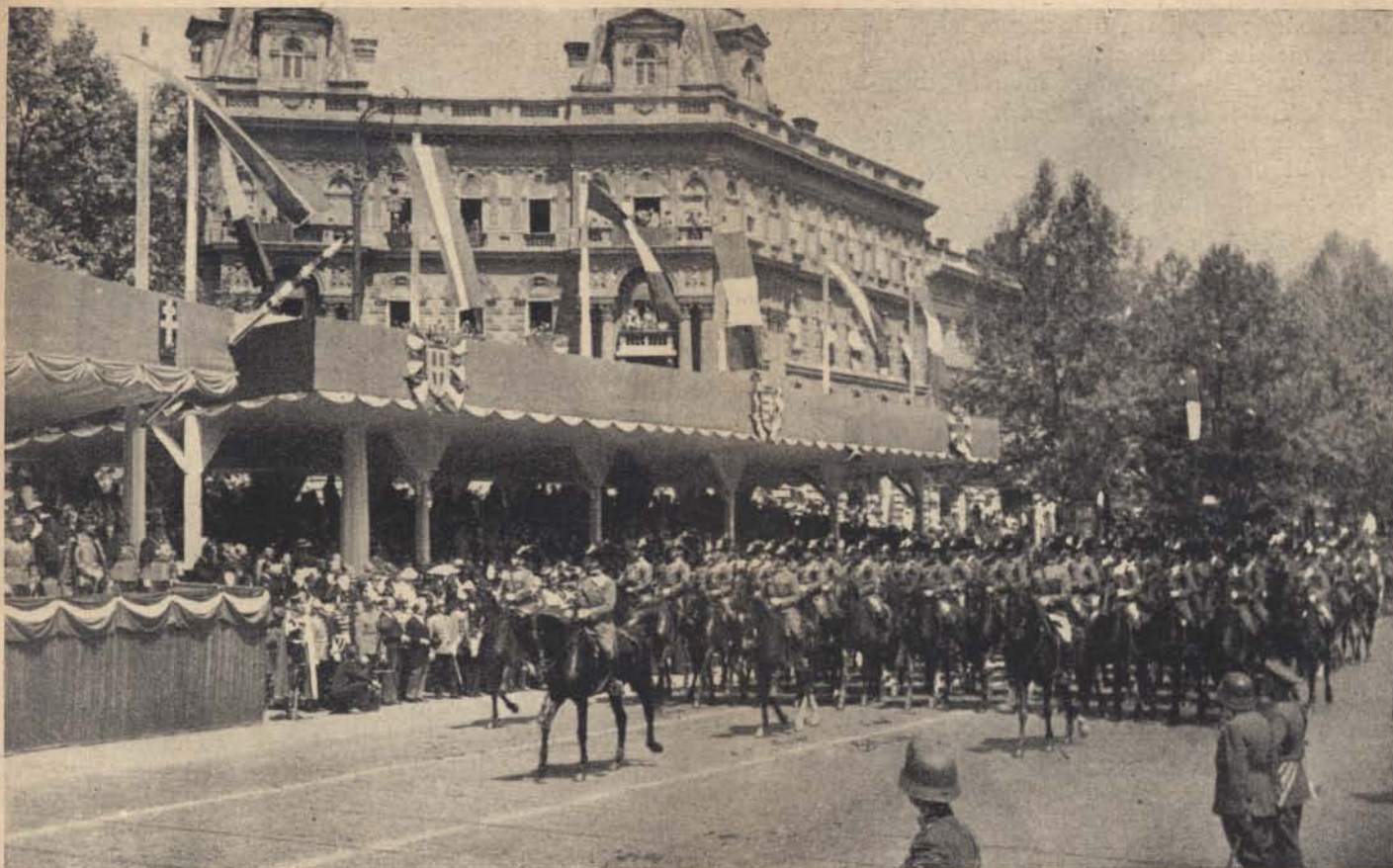
A 8720—1922. M. E. sz. rendelet értelmében útlevelkötelezettség áll fenn.

Az útlevelügyről szóló 1903. évi VI. t.-c. 15. §-ának 2. bekezdése értelmében pedig, aki az elrendelt útlevelkötelezettség esetében útlevel nélkül, tehát lejárt útlevéllel is a határon ki- vagy belép, 15 napig terjedhető elzárással büntetendő.

Idegen honosok szabályszerű utazási okmány nélkül semmi körülmények között sem léphetnek be, viszont ha magyar állampolgárságukat igazolni tudják, a bebocsátás meg nem tagadható.

Miután azonban gyakran megesik, hogy idegen honosok a határátlépés alkalmával magukat magyar állampolgároknak vallják és ezúton kísérik meg az országba való bejutást — különösen a galíciai zsidók — ezen visszaélések meggátolása végett is a határon lejárt magyar útlevéllel, illetve útlevel nélkül belépni szándékozókkal szemben követendő eljárást a 141.424—1932. B. M. körrendelet szabályozta.

A lejárt útlevelet a belépni szándékozótól el kell venni, s ellenük a 8720—1922. M. E. és 1903:VI. t.-c. 15. §-ának 2. bekezdése alapján a kihágási eljárást meg kell indítani.

A csendőr lovas-század díszmenete az olasz király és császár előtt.

Ha a belépni szándékozó több mint 10 év óta távol van, úgy igazoltatni kell vele a magyar állampolgárságát, vagy ha azt kétségtől megállapítani nem lehet, legalább azt, hogy Magyarországon rendes lakóhellyel bír.

A megállapított eljárás, illetve igazolás után, az illetőt a vonatkozó törvényes rendelkezések figyelembevételével mellett be kell bocsátani, azonban tőle még az egy évre szóló útlevélkiállítási díjat is be kell szedni.

Ha az igazolási eljárás során sem a magyar állampolgárságot, sem pedig Magyarországon való lakást igazolni nem sikerül, akkor az eljáró rendőrhatalóság megítélése szerint, ha a Toloncszabályzat 2. § a) pontjában meghatározott körülmények forognak fenn, a rendőrhatalóság ennek megfelelően intézkedik. Ha pedig ennek szüksége nem áll fenn úgy, az illetőt bebocsátja, azonban előzőleg jegyzőkönyvileg kihallgatja személyadatait, utazási célja, magyarországi pontos címe felől s ezt a jegyzőkönyvet a belügyminiszterium VII-a osztályához terjeszti fel. A belügyminiszterium a szükséges további intézkedéseket megteszi.

Ugyanez áll fenn az útlevél nélkül belépni szándékozókkal szemben is, akik magukat magyar állampolgároknak mondják. Ha az igazolási eljárást az eljáró rendőrhatalóság szabályszerűen lefolytatja, az illetővel szemben az előzőhöz hasonlóan a kihágási eljárást le kell folytatni s az egy évre szóló útlevél kiállítási díját is be kell szedni. Részletesen kihallgatják az illetőt arra nézve, hogy volt-e útlevele, s ha igen, azzal mi történt? Fel kell venni ezt is, hogy az útlevelet mikor, melyik hatóságtól kapta?

Ha az illető útlevele elveszett, az elveszett útlevél érvénytelenítése végett az útlevélkiállító belöldi hatóságot értesíteni kell s a felvett jegyzőkönyvet pedig a belügyminiszterium VII-a osztályához kell felterjeszteni.

Amennyiben az elveszett útlevelet valamelyik külképviseleti hatóságunk állította volna ki, annak érvénytelenítése iránt a belügyminiszterium intézkedik.

Ha az útlevél valamelyik szomszédos állam területén veszett el, úgy arról az illető állami határán lévő összes belépő állomások útlevélvizsgáló hatóságai is értesítendőek.

Az elveszett útlevelekkel való visszaélések elkerülése végett az útlevélvizsgáló közegeknek az ellenőrzésnél különös gonddal kell megvizsgálni az utiokmányokat.

Ha lejárt magyar útlevéllel valaki olyan állomáson szándékozik belépni, ahol az útlevélvizsgálót a révhatalóság közege, vagy átruházott hatáskörben határőrség látja el — ha a belépő személyazonosságát kétségtől meg lehet állapítani, ez esetben — az eljáró közeg az útlevelet elveszi, abba az illető magyarországi lakóhelyét bejegyzí, az országba való belépést engedélyezi. Az elvesztett útlevelet a bebocsátott egyén magyarországi lakóhelye szerint illetékes útlevélkiállító hatóságnak — a belépésre való utólagos érvényesítés és a kihágási eljárás megindítása végett — megküldi.

Ha a belépni szándékozó olyan útlevél birtokában van, amiből megállapítható, hogy több mint 10 év óta távol van az országból vagy pedig útlevél nélkül szándékozik belépni, ez esetben az illetőt a

révhatóság vagy határörközeg a legközelebbi elsőfokú rendőrhatósághoz állíttatja elő.

Ha az útlevélvizsgálat menetközben hajón történik és a belépni szándékozónak a legközelebbi parti állomás rendőrhatóságának való átadása akadályba ütközik, úgy az illetőt a budapesti főkapitány-sághoz kell előállítani.

Útlevelkiállító hatóságok:

Vármegyékben és megyei városokban: az alispánok.

Törvényhatósági jogú városokban: a m. kir. rendőrkapitányságok vezetői.

Budapesten és a hozzátartozó területen a budapesti főkapitány.

Külföldön tartózkodó magyar állampolgárok részére a magyar külképviseleti hatóságok, vagy a m. kir. külügyminiszter által megbízott idegen államok képviselői jogosultak utiokmányokat kiállítani.

Minden utiokmány nélkül átléphetik a határt a szomszédos államok lakói végszükség esetén. (Elemi csapások stb.)

Idegenrendészet.

Az úgynevezett idegenrendészet a külföldieknek Magyarország területén való lakhatását szabályozza.

Az előzőleg tárgyalt útlevélrendészet szorosan összekapcsolódik az idegenrendészettel és éppen ezért az útlevélrendészet ismertetésénél már felvettem a külföldiek lakhatásának szabályozása tárgyában kiadott 100.000—1930. B. M. sz. rendelet vonatkozó részeit is.

A külföldieknek Magyarország területén való lakhatását az 1903. évi V., az 1930. évi XXVIII. t. cikkek és az ezek alapján kiadott 100.000. és 101.000—1930. B. M. sz. rendeletek szabályozzák.

Az említett törvények megállapítják a külföldiek ügyeivel eljárni jogosult hatóságokat (kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, m. kir. határszéli rendőrkirendeltségek vagy kapitányságok területén ezek; Budapesten a K. E. O. K. H.).

Külföldiek Magyarország bármelyik községében tartózkodhatnak, ha a törvényben és a rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelnek.

A szállásadó vagy megbízottja köteles a nála bármily rövid időre megszálló külföldinek úgy az érkezését, mint eltávozását 24 óra alatt bejelenteni. Hat napot meg nem haladó tartózkodás esetében az érkezéssel egyidejűleg a távozást is bejelentheti.

Családtagok közül azokat, akiknek önálló keresetük van, külön kell bejelenteni.

Ha a külföldi abból a községből (városból), ahol állandó lakásra engedélye van, csupán ideiglenesen távozik el, anélkül, hogy az ország területét elhagyná, sem a távozását, sem a visszatérését nem kell bejelentenie.

Határszéli utiokmányokkal nem kell a tartózkodást bejelenteni.

A bejelentőlapnak a megérkezés bejelentését igazoló szelvényét a külföldi a hatóság vagy hatósági közeg felszólítására felmutatni köteles.

A munkaadók külföldi munkásaikat az O. T. I. nál biztosítani kötelesek.

A bejelentőlapok átvételekor a hatósági közegek minden esetben ellenőrzik azt is, hogy a külföldi

jogosan tartózkodik-e az ország területén. Ezért attól a külfölditől, akinek tartózkodása a 3 hónapot meghaladja, utiokmányának felmutatását fogják megkívánni. Ugyancsak fel fogják hívni a külföldieket a lakhatási engedély vagy munkavállalási engedély felmutatására is.

Az átvett bejelentőlapokat és azok szelvényeit az átvevő közegek a bejelentés évét, hónapját és napját feltüntető bélyegzővel látják el, s a bejelentőnek az őt illető szelvényeket átadják.

A hatóságok a beérkező bejelentőlapokat megvizsgálják s a megfelelő intézkedéseket megteszik. (Visszatérési tilalom alatt állók, körözöttek stb.).

Az érkezés és távozás bejelentésének elmulasztása az 1903. évi V. t.-c. 11. és 12. §-a és a 100.000—1930. B. M. sz. rendelet 19. §-ának II. 1. pontja értelmében úgy a szállásadó, mint a külföldi részéről kihágást képez.

Az érkezés és távozás bejelentése az ellenőrzési rendszer alapja. Ezért a hatóságok a bejelentés körüli kihágásokat mindenkor megfelelő, rosszhiszeműség esetén azonban teljes szigorral torolják meg. Az erélytelen bíráskodás az ellenőrzést illuzóriussá teheti.

Az az átutazó külföldi, aki turisztika céljából tartózkodik az ország területén és lakott helyen (lakásban, szállóban) nem száll meg, hanem községen kívül eső területen, pl. sátorban, csónakban, automobilban, kocsiban alszik, ha egy helyben 24 óránál tovább nem tartózkodik, nem esik bejelentési kötelezettség alá. Ha azonban 24 órát meghaladó ideig óhajt valamely (bár szabad és községen kívül fekvő) területen tartózkodni, bejelentésre köteles ennek azon község előjáróságánál kell elegendő tennie, melyhez a terület tartozik. Ha az ilyen turistát valamelyik hatóság bármely szempontból gyanús-nak találja, vele szemben eljár, esetleg őt arra kötelezi, hogy a szándékolt útvonal egy vagy több ellenőrző hatóságánál személyesen jelentkezék.

A fauszatók (tutajosok) rendszerint csak a szállítmányuk átadására megjelölt helyen kötnek ki. Ezeknek utiokmányaikat a kikötés helye szerint illetékes hatóságnál kell bemutatniuk, nehogy a határon való kilépésükkor az ellenőrző közegek róluk azt vélelmezzék, hogy a fennálló rendelkezések kijátszásával léptek az ország területére s ezért ellenük esetleg eljárást indítsanak.

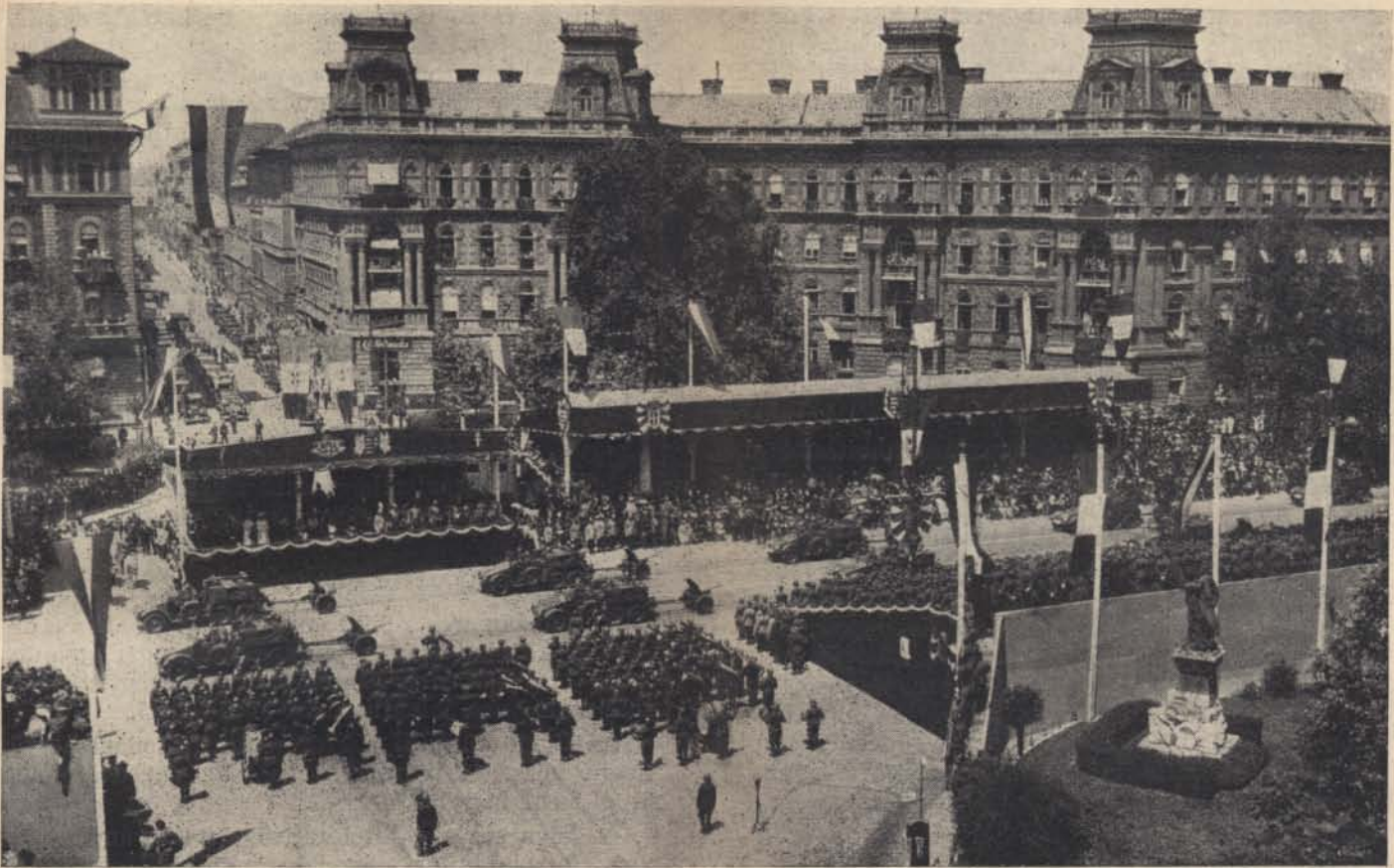
A hatóságok a bejelentési kötelezettség teljesítését a szokásos megszálló helyeken ellenőrzik. Ily célból azonban az 1903. évi V. t.-c. 8. §-a értelmében magánlakásokban is megjelenhetnek, és az ott tartózkodókat igazolhatják.

A bejelentőlapok a külföldiek számára biztosított 90 napos ideiglenes tartózkodás nyilvántartására is szolgálnak.

Ideiglenes tartózkodás.

Már előbb említettem, hogy a beutazásra jogosult külföldi a határátlépéstől számított 3 hónapig tartózkodhatik az ország bármely községében (városában).

A hatóság a külföldinek 3 hónapnál hosszabb, de 6 hónapot meg nem haladó itt tartózkodását kivételesen tudomásul veheti, ha a külföldi szórakozás, látogatás, üdülés, gyógyulás, ismeretszerzés céljából kíván az ország területén tartózkodni.

Díszmenet az olasz király és császár előtt: motoros tüzérség.

(Schäffer felv.)

Az ily ideiglenes természetű itt tartózkodást még a 3 hónapi tartózkodási idő letelte előtt be kell jelenteni.

Ha az ily külföldivel szemben olyan ok merül fel, amely a 3 hónapon túl való tartózkodás tudomásvételének megtagadására alapul szolgálhat, a bejelentés tudomásvételét bármelyik arra illetékes hatóság visszavonhatja.

Ugyanilyen ideiglenes itt tartózkodónak kell tekinteni azt a külföldit, aki az ország valamelyik nyilvános tanintézetében kíván rendes tanulóul beiratkozni. (Ez a kedvezmény a tanulmányok befejeztével véget ér, s ha a külföldi azután itt el akar helyezkedni, munkavállalási engedélyre van szüksége.)

Az a külföldi, akinek a 3 hónapon túl való itt tartózkodásának bejelentését a hatóság nem vette tudomásul, vagy azt visszavonta, köteles az intézkedés közlésétől számított 15 nap alatt az országból a 100.000—1930. B. M. rendelet 19. §. 4. pontjában foglalt következmények (büntetendő kihágás) és eltoloncolás mellett eltávozni.

Az ideiglenes tartózkodás tudomásulvételét megtagadó hatósági határozat ellen jogorvoslatnak helye nincsen.

Az ideiglenes tartózkodási szándék tudomásvételének megtagadása vagy már tudomásul vett ideiglenes tartózkodás megvonása folytán a külföldi nem jut visszatérési tilalom alá.

A megtagadás vagy megvonás tényét a hatóságok a külföldi útlevelében (utiokmányán) feljegyzik. A kiléptető határállomások az ilyen külföldi kilépéséről az érdekelt hatóságokat értesítik.

Ha a hatósághoz ilyen értesítés nem érkezik be, meggyőződik arról, hogy a külföldi szállását elhagyta-e s igenlő esetben azt fogja vélelmezni, hogy az eltávolítás elöl elrejtőzött. Ezen vélelem alapján a külföldi körözését fogja elrendelni. A körözés célja ez esetben, hogy a külföldi a 100.000—1930. B. M. rendelet 19. §-a értelmében büntetését elvegye és az országból eltávolíttassék.

Állandó ittlakás.

Az ország területén állandóan csak az a külföldi tartózkodhatik, akinek érvényes lakhatási engedélye van.

Ha a külföldi határátlépésétől számított 3, illetőleg 6 hónapon túl szándékozik az ország területén lakni, köteles ezt a szándékát megérkezésétől számított 15 nap alatt a tartózkodási hely szerint illetékes hatóságnál személyesen bejelenteni.

Ha az ideiglenes tartózkodás tartama alatt a külföldi életviszonyaiban olyan változás áll be, amely az állandó ittlakást szükségessé teszi, a külföldi köteles azt az illetékes hatóságnál azonnal bejelenteni.

A külföldinek kereseti tevékenységet folytatni kívánó családtagjai lakási szándékukat külön kötelesek bejelenteni.

Ha az önálló bejelentésre nem kötelezett külföldi valamely magyar állampolgár családjában él, a lakási szándék bejelentését részére a családfő köteles megtenni.

Az állandó ittlakási szándék bejelentése és a lakhatási bizonylat kiadása és megtagadása kérdését, tekintettel, hogy azok részletkérdések — s az

előadásom meglehetősen szűk keretek között mozoghat — nem ismertem. Erre vonatkozólag a 100.000. és 101.000. B. M. számú rendeletekben az érdeklődők megtalálhatják a szükséges tudnivalókat.

Lakhatási engedély.

A lakhatási engedély meghatározott időre vagy visszavonásig érvényes. Megszűnik az érvénye, ha a külföldi állandó lakóhelyéről elköltözött. Ez esetben új lakóhelyének illetékes hatóságánál új lakhatási engedélyt kell kérni.

A meghatározott időre kiállított lakhatási engedély meghosszabbítását az engedély érvényességének lejártá előtt legalább 30 nappal kell kérni.

A lakhatási engedély nem hosszabbítható meg, sőt a már kiadott lakhatási engedélyt is vissza kell vonni, ha a külföldre nézve olyan körülmények állottak be, amelyek a lakhatási engedély kiadásának megtagadására okul szolgálhatnak.

A lakhatási engedély megtagadása vagy visszavonása tárgyában hozott jogerős véghatározatban megállapított határidő alatt a külföldi köteles az ország területét elhagyni. Az ily eltávozott vagy eltávolított külföldi, eltávozásától számított egy éven belül csak előzetes beutazási engedély alapján (K. E. O. K. H. adja) térhet vissza az országba.

Kiutasítási okok.

Az a külföldi, aki magát kellően nem igazolja, a maga és családja fenntartására szolgáló eszközöket ki nem mutatja, vagy akinek az állam területén való tartózkodása az állam érdekeire vagy a közbiztonságra és közrendre nézve aggályos, az állam területéről a rendőrhatalóság által bármikor kiutasítható, esetleg kényszer útján eltávolítható. (1903. évi V. t.-c. 10. §.)

A kiutasítás hatálya kiterjed a külföldi házastársára és kereseti tevékenységet nem folytató családtagjaira is. A kiutasítottakat a visszatéréstől meghatározott időre vagy mindenkorra el kell tiltani.

A kiutasított külföldi köteles a kiutasítást kimondó jogerős véghatározatban — ha annak azonnali végrehajtását a hatóság nem mondta ki — megállapított idő alatt az ország területét elhagyni. Ha a külföldi ez alatt az idő alatt el nem távozik, kényszer útján távolítható el. (100.000—1930. B. M. 13. §.)

A 101.000—1930. B. M. rendelet felsorolja azokat az eseteket, amikor a külföldi kiutasítását — felebezésre tekintet nélkül — azonnali hatállyal ki kell mondani.

(Állam és társadalmi rend ellen vétők, magyar állam és államfő személyét vagy magyar nemzetet sértők vagy rágalmozók, kémgyanusak, stb.)

Külföldieket csak az ország egész területéről lehet kiutasítani.

A kiutasítást az 1930:XXVIII. t.-c.-ben felsorolt közigazgatási hatóságokon kívül a Btk. 64. §-a alapján a kir. büntetőbíró is kimondhatja. (64. §.: Külföldiek büntetett miatt a törvény különös részében meghatározott büntetésen felül az országból való kiutasításra is ítéltetők és a visszatéréstől is örökre vagy meghatározott időre eltilthatók.)

A K. E. O. K. H. a közigazgatási hatóságok által hozott kiutasítási határozatokban megjelölt eltávozási időpontra — méltányos esetekben — halasztást engedélyezhet. Ez a határidő azonban a véghatározatban meghatározott határnaptól számított hat hónapot rendesen nem haladhatja túl.

Ha a kiutasított valahol alkalmazásban volt, a hatóság a kiutasító véghatározat egy hiteles példányát a munkaadónak is kézbesíti és figyelmezteti őt arra, hogy a kiutasított az eltávozásra kitűzött határidőt követő naptól kezdve munkavállalási tilalom alatt áll, tehát alkalmazásban nem maradhat.

Kiutasított katonaszökevényeket és politikai menekülteket — akik a nemzetközi jogszabályok értelmében menedékjogot élveznek — a hatóságok hazájukba csak kifejezett kívánságukra toloncolják, lehetőleg figyelembe veszik azon kívánságukat, hogy mely állam területére óhajtanak átlépni.

Időnkénti jelentkezésre kötelezés.

A hatóság azt a külföldit, aki az állam érdekeire, a közbiztonságra vagy a közrendre gyanús, de akivel szemben a kiutasítás mellőzhető, időnkénti személyes jelentkezésre kötelezheti.

Az ilyen külföldi a részére tartózkodási helyül kijelölt községet (várost) a hatóság engedélye nélkül el nem hagyhatja.

A jelentkezési kötelezettség hatályának tartama alatt lakhatási engedély a külföldi részére ki nem adható.

Az a külföldi, aki a jelentkezés szabályai ellen vét, a hatóság előtt megbízhatatlanná, itt tartózkodás szempontjából aggályossá válik és ezért, vagy ha egyébként arra okot szolgáltat, az ország területéről kiutasítható.

Munkavállalás.

A világháború, az egykori ellenfelekben az igazságtalan békeszerződések által ébrentartott ellenséges érzés, az orosz szovjet hatalom politikája és számtalan tényező összetalálkozása világszerte olyan arányú gazdasági válságot s ezzel szorosán összefüggő munkanélküliséget idézett elő, amely még a győztes nagyhatalmakat is arra kényszeríti, hogy a kínálkozó munkaalkalmakat a külföldről beáramló munkaerőkkel szemben saját polgáraiknak biztosítsák. Ma minden európai állam belső biztonságának egyik legfontosabb problémája a munkanélküliség megszüntetése. Az államok mindig jobban és jobban szigorítják a külföldiek munkavállalásának feltételeit s így természetes, hogy Csonka-magyarország is erélyesebb védekezésre szorul.

A belügyminiszter a munkavállalás engedélyezésének jogát nagyrészt a szakminiszterekre ruházta át.

Külföldinek az ország területén munkát vagy alkalmazást vállalni csak érvényes munkavállalási engedély alapján szabad.

A 100.000—1930. B. M. rendelet 18 §-a felsorolja azokat, akiknek munkavállalási engedélyre nincs szüksége.

Munkavállalási engedélyt csak az a külföldi kaphat, akinek lakhatási engedélye van, illetőleg, aki egyidejűleg lakhatási engedélyt is kér vagy a

Az olasz király és császár látogatása Budapesten: Szendy polgármester üdvözlí Ö Felségét a Mussolini-téren.
(Schäffer fely.)

munkavállalási engedély iránt már megelőzőleg folyamodott.

A munkavállalási engedélyt a külföldinek kell az illetékes hatóságoknál kérelmezni, ha a külföldi önálló kereseti tevékenységet szándékozik folytatni. Ha a külföldi alkalmazottként óhajt elhelyezkedni, részére a munkavállalási engedélyt a munkaadónak kell kérni.

Az idegenrendéssel kapcsolatos büntető rendelkezéseket a 100.000—7930. B. M. rendelet 19. §-a tartalmazza.

Ezek egy részét a vonatkozó részeknél már ismerttem.

Ugyancsak az említett belügyminiszteri rendelet tartalmazza arra a jogorvoslatok módjait is.

Itt még csak annyit említek meg, hogy a külföldiek ellenőrző hatósági tevékenység az ország belterületén csak akkor lehet tökéletes, ha a határforgalmat ellenőrző szolgálat kifogástalanul működik. A határszéli hatóságokat terheli az a feladat, hogy minden olyan külföldi belépésére — akiknek figyelemmel kísérését bármilyen ok indokoltá teszi — a belső hatóságok figyelmét felhívják. Ez pedig nem lebecsülendő feladat.

(Folytatjuk.)

Ki tudja?

Ki az a 18. századbeli nagynevű német uralkodó, aki anyanyelvre helyett szívesebben beszélt franciául és igen szeretett fuvolázni?

A Hadimúzeum megnyitásához.

Beszédesen bizonyítja a magyar sors viszonyosságait és idegen népek érdekeinek sokszoros kiszolgáltatottságát az, hogy ilyen hadimulttal bíró népnek a hadiemlékeit annyi évszázadon át sem sikerült magyar intézményben egybegyűjteni, hanem magángyűjteményekben és külföldi múzeumokban szerteszórva és eldugottan porosodtak, árvásokként multunknak ezek a dicsőséges és véres emlékei. Kevés nemzetnek van messzibb távlatú és gazdagabb katonamultja és mégis, talán valamennyi nemzet megelőzőtt bennünket a múzeális emlékgondozásban. Sorsunk annyi furesaságának, ferdeségének és igazságtalanságának rikitó példája ez, de amennyi keserűséggel gondolunk erre, legalább olyan nagy örömmel sóhajtunk most fel: végre a világ egyik legkatonább nemzetének is megszületett a katonamúzeuma.

Hogy csak most, annak nem a magyarság emlékérzéketlensége, vagy hanyagsága az oka. Már a honfoglalás magyar harcosaiban is megvolt az emlékgyűjtő-ösztön. A zsákmányban nemesak a hasznosítható értéket, hanem vitézségük fokmérőjét is látták, őrizték és mutogatták és magángyűjtemények bizonyítják, hogy nemesak a zsákmányban keresték és látták őseink a katonai emlékeket, hanem a maguk hadseregének a felszerelési tárgyaiban is, ami egyértelmű a muzeális érzékkel és törekvéssel. Csakhogy ezek az emlékek nem maradtak meg az országban, hanem elkerültek Törökországba, Bécsbe. A magyar katonai körök már a honvédség 1867. évi megalakulása óta sürgették a magyar hadimúzeum

(Paczolay László cső. — Vasas — felv.)

megvalósítását, de nem sikerült ez még a világháború idején sem, míg aztán a forradalmi időkben *vitész Aggházy Kamil* ezredes — akkor százados — megvetette a múzeum alapját. A rendszeres gyűjtőmunka 1918 novemberében kezdődött és sikerült is sok emléket menteni, de a nyugodt munka csak a Nemzeti Hadsereggel kezdődhetett. Pénzhiány, elhelyezési és sok más gond, viszontagság után 1929-ben a múzeum a budavári Nándor-laktanya egyik szárnyának az átépítésével végleges otthont kapott. Maga az épület és környezet külön is hadimúzeum: falai sok ostromot állottak ki, a föld tele vassal, golyóval, csontokkal, csaták emlékeivel. Ilyen történelmi környezete és otthona más népek hadimúzeumának nincs.

A múzeumnak 36 terme van, de máris kevés. Ugyan mennyi terem kellene hát, ha az évszázadok kézen-közön eltűnt rengeteg emléke mind együtt lehetne? Különbösen már a múzeum szabályokba fektetett rendeltetéséből is kitűnik, hogy a kutatás és gyűjtés kezdetenem nyúlik vissza a régmúlt időkbe, hanem csak 1715-ig, amikor az állandó magyar hadsereget felállították, — a régibb idő hadiemlékeit a Nemzeti Múzeum Történelmi Múzeuma őrzi — a gyűjtés határideje pedig 1921. Az ennél frissebb emlékeket a honvédség alakulatai gyűjtik és őrzik meg s ez a határidő a csendőrtéremben is érvényre jut. Pontosan meghatározva, a múzeum célja ez: gyűjti 1. a hadierények, tudományok és ismeretek, 2. a hadi személyek, egységek és szervezetek, 3. a hadi fegyverek, eszközök és létesítmények, 4. a hadi színhelyek és események eredeti, másolt, utánczolt emlékeit tanulságosan szemléltető tárgyakban, művészi és műszaki ábrázolásokban és berendezésekben. Továbbá: a hadtörténelemmel kapcsolatos, régészeti vonatkozású szervezeti, művészeti kérdésekben a honvédelmi miniszteriumot, a hatóságokat, testületeket, intézményeket támogatja, a hadtörténelmi vonatkozású helykegyeleti hagyományokat ápolja, emlékművek állításában közreműködik, a múzeum ismeretkörébe tartozó szakirodalmat fejleszt, előadásokat rendez, stb. Ennek a szerteágazó feladatkörnek az elvégzéséhez szabott az intézet szervezete. Igazgató: *vitész Aggházy Kamil* ezredes.

A Hadimúzeumban többszáz ezer tárgyat őrznek s azonfelül kb. 10.000 könyvet. A gyűjtés munkáját a háború elejétől 1929-ig a Magyar Hadimúzeum Egyesület támogatta, amely azonban megszűnt s most a hadiemlékek barátainak újabb tömő-

rítésén fáradoznak. Itt említjük meg, hogy a Hadimúzeum nemzeti kincs, fejlesztése, tökéletesítése tehát minden magyar embernek kötelessége.

Sajnos, nincs elegendő helyünk, hogy a termeket sorra részletesen ismertessük. Csak átfuthatunk a színpompás, másutt komor emlékek során s látjuk a Mária Terézia korabeli emlékeket, amelyek körül annyi magyar „életet és vért“ áldoztak eleink. Ott van gróf Hadik András kardja, látjuk a nagy francia háborúk magyar vonatkozású hadiemlékeit, Simonyi óbester legendás szelleme tölti be ezt a termet. Gazdag, színpompás, értékes gyűjteménye van a szabadságharcnak: Görgey véres kalapja, Kiss Ernő, Guyon attilája, Nagy Sándor, Damjanich, Bem kardja, az aradi vértanúk kitüntetései, melyeket annak idején az osztrák hadbírósg kobzott el, emigráltak és legionisták emlékei, ágyúgolyók, a veressapkás zászlóalj emlékei és mind a többi sugározza magából a csodálatos hősi küzdelemnek a varázsát. Látunk aztán az egyik teremben olasz, dán, porosz háborús emlékeket, látunk itt idegen színű zászlókat, amelyek alatt azonban szolnoki, dunántúli és pestmegyei magyarok hullatták a vérüket, mert a magyar katona meghalni mindig, mindenütt és mindenki védelmében szépen tudott... A következő termekben a közös hadsereg, a háború előtti honvédségünk tárgyai, ereklyéi sorakoznak: I. Ferenc József egyenruhái, Rudolf trónörökös egyenruhája, fegyverek, zászlók, egyenruhák, mind a háborúelőtti békekorszak színes emlékei, majd a világháború emlékei... Przemysl... ezredzászlók tépett foszlányai... Uzsoki szoros... bukaresti béke a lehengerelt Romániával... Novara... repülőemlékek... Isonzo... zsákmányolt fegyverek, egyenruhák... a bolgár bajtársak emlékei... aztán trianoni vonatkozások... végül: a Nemzeti Hadsereg! Itt ahány egyenruhadarab, annyiféle, de a magyar katona szelleme egységes bennük. Rögtönzött zászlók, köztük a Fővezéré. És végig a termeken, folyosókon képek, kitüntetések, de van még egy terem, amely bennünket mégis közelebről érdekel: a csendőrtér.

Büszkék lehetünk s vagyunk, hogy a Hadimúzeumban mi is otthont kaptunk emlékeink számára. Katonák vagyunk, vértestvére a honvédségnek. S hogy méltók az erősebb testvérhez, az emlékek együttes megbecsülésében és ápolásában is megnyilvánul. Most már a Hadimúzeum megnyílt a nagyközönség részére is. Budapest és az ország népe el fog ide zarándokolni, hogy megfüröszse a lelkét hősi idők jeleiben, szemét a színekben és erőt gyűjtson abból a tengersok erőfeszítésből, vitézségből, hűségből, önfeláldozásból, a magyar katonai érényeknek abból a gazdag tárházából, ami itt eléje tárul. S amint az áhitatos csendben a látogató teremről-teremre halad, belép egyszer a mi termünkbe is, amelyről a múlt évfolyamunk ötödik számában részletes leírást és méltatást közöltünk. Katonamul-tunk pompás emlékei ezt a mi egyszerű termünket is besugározzák színekkel s így olvadunk lélekben a hősi multba mi is, elérve ezzel a legnagyobb dísz és megkülönböztetést, amiben magyar testületnek egyáltalában része lehet.

A Hadimúzeum megnyitása május 29-én történt ünnepélyesen, erről legközelebb számolunk be olvasóinknak.

Változnak az idők...

A legutóbb lezajlott katonai díszszemlék bőséges alkalmat adtak a sajtónak, hogy színes tudósítások és lelkes méltatások keretében feltárja a magyar társadalomban a fegyveres erő iránt érzett közmegebecsülést és szeretetet, valamint az immár nálunk is ébredező katonai öntudatot.

Elegendő csupán néhány mondatnyi szemelvényt kiragadnunk a különböző lapok beszámolóiból, hogy rámutassunk a közvélemény ilyenmű megnyilatkozásaira:

„Ez a szépséges parádé egyetlen csapásra visszaadta nekünk a nemzeti büszkeséget és öntudatot... A magyar nemzet csakis az ősi katonalélektől, a mi nagyszerű hadseregünktől várhat felemelkedést, melynél nagyobb van, de különb nincs sehol a világon!”

„Ez a nép újra katonát akar látni és katona akar lenni!”

„Az ezer látható és láthatatlan béklyóval megkötött nemzeti lélek belső felszabadulását, igazi önmagára-találását jelenti ez a felvonulás... A magyar alkotóerő, a magyar szervezőképesség nem halt meg!”

„Ez a hadsereg nem külön test az államban, ez a nemzet maga!... Ezen a napon gazdagabbnak, boldogabbnak éreztük magunkat, megszabadultunk a védtelenség fojtogató érzésétől: vidámabban megy a munka és biztatóbban piroslik a jövő. Köszönjük, honvédek!”

„A magyar kard... méltó minden szeretetre, mellyel a nemzet körülveszi és méltó a bizalomra, amelyet erejéhez, fegyelméhez, vitézi erényeihez fűzünk.”

„Ahogy elnéztük ezeket az acélos ifjakat, daliás férfiakat, ahogy hallgattuk lábuk tökéletes ütemű dobbanását, mintha a magyar föld szívének dobogása vált volna hallhatóvá...”

Még egyes külföldi lapok is őszinte elismeréssel adóztak a díszszemle sikerének: „Nem vonultak fel harcokcsik, hadirepülőgépek és más olyan fegyverek, amelyeket a trianoni szerződés tiltott Magyarországra számára, a jelenlevők mégis a benyomással távoztak, hogy itt olyan hadsereget láttak, amelynek minden egyes embere a kiképzés és a fegyelem legmagasabb fokát érte el.”

Mindezt a sok szép dícséretet örömmel veheti tudomásul a díszszemlék minden részvevője, a legfőbb parancsnoktól a legkisebb alárendeltig. Teljesítményük jelentőségét még jobban fokozza annak a ténynek a felismerése, hogy az új Honvédség ezzel az első nagyszabású nyilvános szereplésével a példaadás feladatának sorsdöntő szerepét ragyogó eredménnyel töltötte be. Az öntudat és az önbizalom varázsos érzései sugalló és formáló erővel áradtak ki belőle az ország egész lakosságára. A díszelgő csapatok tartásából, mozgásából, tekintetéből lenyűgöző, majd felemelő erővel sugárzott szét a legfontosabb hatás: a *katonai hivatástudat* feléledése, vagyis az az értékélmény, hogy katonanemzet voltunk és vagyunk, a katona hordozza magában a nép, nemzet történelmi vezérgondolatait, melyeknek megvalósítására nemcsak hivatott, hanem képes is. Ebből a felismerésből — mint bővizű éltető forrásból — fakadnak azután a vitézi erények, minők az öntudatos fegyelem, az egészséges harci szellem, a bá-

torság, becsület, az önfeláldozás, hűség, bajtársiaság stb.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis. (Változnak az idők és mi is változunk bennük.) Ezt a latin mondást juttatja eszünkbe ez a kis sajtószemle. A díszszemlék s egyúttal a hadsereg előbb vázolt magasztalásából ugyanis most már azok a lapok sem maradtak ki, amelyek 1918 nyarán, a végső, döntő erőfeszítések idején így írtak:

„Be kell fejezni már ezt a háborút. Legyen már vége a gyári halálnak, erőszakolt kínoknak, a kitervelt nyomorúságnak, züllött romlásnak, a föld alá üző igazságtalanságnak, az égrebögő ostobaságnak!”

Nem vonjuk kétségbe: jelen helyzetünk és jövő céljaink tudatában ez a lap is őszintén szól most a „nemzet izmaiban és lelkében parázsló őserő“-ről, a magyar „hősi természet“-ről, a „nemzet kardjára“-ról...

Igen, változnak az idők és mi is változunk. Azonban az idők változását nem szabad többé tétel-nül vagy elkápráztatva csupán szemlélnünk. *Cselekednünk* kell, hogy a változás most már visszavonhatatlanul a mi javunkra történjék. Legyünk valóban sorsunk kovácsai. A díszmenetelő honvédek megtörték a közöny és kishitűség gazos ugarát, sőt megpuhították a rideg, kemény pesti aszfaltot is. A talaj készen áll a vetésre, a magyar katonaeszmény szolgálatának mély és kiirthatatlan meggyökereztetésére. Rajtunk a sor, jöjjön tehát a munka és az áldozat!

vitéz Rózsás József százados.

Memento.

*Hullongnak sorba, egyre dőlnek
A kemény büszke magyar tölgyek,
A tölgyapák és tölgyanyák
— S bennük egy drága mult — világ —
Zászlói ezer esztendőnek*

*Magyar ugarból nőttek, szálltak,
Szívó-napban vetettek árnyat,
Himnuszt susogtak bús időn,
Dacolni tudtak vakmerőn,
Ha villám-hulló vészek jártak.*

*Hargita alján messzi-messze
Új sír és annak új keresztje,
Egy tölgyanyát ölelve tart,
Egy zúzott, űzött hős magyart:
Anyám lett oda eltemetve...*

*A hite tartott, szója áldott
És engem vissza, visszavárt ott. —
S én nem mentem, jaj Istenem:
Bűn-rozsda ült a fegyveren!
Nem voltunk táltosparipások!*

*A rongyszedő, a csürhe népek
Tapolnak kihült tetemének, —
S én átkozom a sorsomat
És siratom a lombokat,
Mik soha többet nem mesélnek...*

vitéz Gereöffy Géza százados.

Igy kezdődött.

Irta: FÜRDŐS JÁNOS tiszthelyettes (Budapest).

1914-ben, az általános mozgósításkor, távirati parancsal a beregszászi szárny állományába tartozó egyik határszéli őrsre vezényelték. Ez az őrs a galíciai határtól kb. egy km. távolságra volt. A lak tanya annyira közel volt egy domhoz, hogy a domb tetejéről be lehetett látni az őrs konyhájába és az előszobába.

Nagyon nyugodt volt az őrs, mintha békeidő lett volna. A közbiztonság is nyugodt volt. Ellenségről szó esett. Szeptember 30-án történt azután, hogy az őrs 5 tagjának 30 főből álló kozákjárőrrel kellett megütköznie. Én és őrsparancsnokom éppen utijárőrben voltunk a vereckei szorosnál lévő Szarvasháza községben. Míg távol voltunk, otthon maradt 5 bajtársunkat (köztük kettő népfelkelő) 30 kozák meg akarta támadni, de idejében észrevette a kiállított őrszem és így nem sikerült a kozákoknak az őrsön meglepetésszerűen rajta ütni.

Az őrszem az őrs konyhakertjében sétálgatott. A kert egyik végénél egy kis magaslat volt és ettől nem lehetett messze ellátni. Ahogy a magaslat végéhez ért, ahol a kocsit vezet el — a községen keresztül haladva — szembetalálta magát egy kozákkal. Egy pillanatig néztek egymásra, azután a népfelkelő is, a kozák is megfordult. A népfelkelő berohant a lak tanyába, a kozák pedig visszahúzódott abba az irányba, ahonnan jött. A népfelkelő a laktanyában jelentette legidősebb csendőr bajtársamnak, hogy egy cigányt látott az őrs konyhakertje végében.

Hamarjában elmagyarázta, milyen ez a cigány. A rövid magyarázat után bajtársam rögtön megértette a dolgot, tisztában volt vele, hogy nem cigány, hanem kozák lehet. Ezek a kozákok tényleg úgy festettek bizonyos távolságról, mintha cigányok lennének. Cigányokra azért nem gondolt bajtársam, mert azon a vidéken cigányt soha sem lehetett látni. Mit is keresett volna ott, hiszen az a vidék oly szegény volt, hogy ott bizony nem tudtak volna a cigányok semmiféle zsákmányhoz jutni.

Ahogy az őrszem röviden elmondotta, mit látott, már kézben is voltak a fegyverek és mind az öten indultak abba az irányban, ahol az állítólagos cigányt látta az őrszem. Igaza volt bajtársamnak, mert ahogy az őrs kertjén rajvonásban végig mentek és a magaslatához értek, látták, hogy a bokrok között kb. 20—30 kozák húzódik meg. A kozákok nem vették észre bajtársaim közeledését, mert ezek a legnagyobb csendben és óvatossággal közeledtek feléjük. A kis domb jó fedezéket nyújtott. Mikor a dombra felkúsztak és jó kilátásuk nyílt, azonnal tüzelni kezdtek a kozákokra.

A kozákok között nagy zürzavar támadt. Úgy látszik, nem számítottak támadásra, lóra ültek és a legnagyobb gyorsasággal menekültek, bajtársaim pedig állandóan tüzeltek rájuk. Egy kozákot le is lőttek, de csak másnap tudták meg, a szomszéd községben lévő egyik zsidó kocsmárosától, aki elmondotta, hogy látta, amint az egyik kozák előtt a lovon keresztül egy halott kozák fekszik, a halott kozák lovát pedig egy másik kozák vezette. Itt a kozákok meg is álltak és a zsidótól érdeklődtek, merre vannak a magyar katonák. A zsidó megkérdezte az egyik kozáktól,

hogyan halt meg a társuk, mire az egyik kozák azt válaszolta, hogy a szomszéd községben lőtték le a magyar katonák. Erre a zsidó elmondotta nekik, hogy ott nincsenek is magyar katonák, csak 5—6 csendőr van. Nagyon bosszantotta őket, hogy néhány csendőrtől megfutottak. A halottat tovább vitték magukkal.

Ugyanaznap ezek a kozákok az útjukba eső egyik községbe mentek. Miután ott ellenállásra nem találtak, a jobbmódú zsidók házait keresték fel. Az egyik zsidónak három szép leánya volt. Mikor a községben a kozákok közeledését észrevették, a három leány az egyik szobában egy ágyba feküdt és szüleik rájuk rakták a párnákat. Ahogy a kozákok átvizsgálták a helyiségeket, feltűnt nekik, hogy az egyik ágy magasabb mint a másik. A párnákat lerántották a földre s az előkerült három leány elkezdett jajgatni, kiabálni. A leányokat nem bántották és más sem, de megtalálták a zsidó elrejtett 75 zsák lisztjét és abból elvittek 5 zsákkal.

Megtudták, hogy az ottani csendőrőrs legénységét is visszarendelték. Ezen a környéken akkor már közel volt az ellenség, ezért olyan hirtelenül kellett az őrsnek hátravonulnia, hogy sem a kincstári, sem magánholmijukat nem tudták biztonságba helyezni, hanem mindent otthagytak.

Volt az őrsön egy nő csendőr. Ennek a laktanyában volt a lakása. A csendőr családja is elmenekült, a lakást nyitva hagyva. Mindenük ott maradt s a szekrényeket sem zárták be azért, hogy az ellenség fel ne törje azokat. Számítottak arra, hogy talán épségben hagyják a bútorokat. Így is történt. Miután minden nyitva volt, semmit sem rongáltak meg. A csendőr magánládája is a lakásban volt az összes előírt posztóruházattal és lábbelivel együtt. Volt a ládában egy pár új téli eszma is. Az egyik kozák az új eszmát kivette, a maga eszmáját lehúzta és felpróbálta a csendőr eszmáját. Miután éppen jó volt neki, a maga eszmáját a csendőr új eszmája helyébe otthagya. Ebből a lakásból más nem vittek el. Az őrs legénységi szobájában a szalmazsákokat felforgatták. Az egyik szalmazsák alatt találtak egy szép dísz tollforgót, ezt kivették, ledobták a földre és ott hagyták. Más bajt nem csináltak. Ez még csak járőr volt és úgy látszik, a háború elején a kozákokban is volt valami a lovagias érzésből.

Virágszüret a mezőtúri őrsön.

(Halmi Dezső eső. felv.)

Ettől kezdve azután többször megzavarta az örsöt az ellenség, mert hol innen, hol onnan jelentették, hogy sok orosz jött át a havasokon. Egy alkalommal éjjel negyedmagammal voltam az örsön. Megtudtam, hogy az ellenség az örstől kb. 1 km. távolságra állította fel a tábort, amiről személyesen is meggyőződtem. Kerülő utakon annyira megközelítettem tábort, amiről személyesen is meggyőződtem. Kerülő utakon annyira megközelítettem tábort, amiről személyesen is meggyőződtem. Kerülő utakon annyira megközelítettem tábort, amiről személyesen is meggyőződtem.

Felállítottam az elsőt az orosz tábortól kb. 100—150 méterre és a többi egymástól szintén megfelelő távolságra. Meghagytam, mihelyt a legkisebb mozgást észreveszik, azonnal értesítsenek. De egyúttal meg is fenyegettem őket, hogy ha legcsekélyebb árulást észreveszek, magam fogom lelőni, aki az árulást elkövette. Figyelmeztettem őket arra is, hogy ha minket elárulnak és elfogatnak, annak is súlyos következménye lesz. Ha a mi katonáink megtisztítják a környéket az ellenségtől, valamennyi árulót agyon fogják lőni. Mert, ha itt is vannak az oroszok, ez még nem jelenti azt, hogy ez már muszka ország marad. Fogott is rajtuk a szép szó, mert a legnagyobb odaadással teljesítették feladatukat, amivel megbízta őket. Nem is történt azon az éjjelen semmi. Reggel, amikor világosodni kezdett, észrevettem, hogy a laktanya felé közeledik két orosz. Jobban szemügyre vettem őket. Láttam, hogy puska nélkül jönnek. Mindjárt tudtam, hogy ezek meg akarják adni magukat, mert ezt megelőzően már történtek hasonló esetek. Egy 12—13 éves fiú hozta a két orosz puskáját. Amint találkozta velük, rögtön térdreestek és elkezdtek könyörögni, hogy ne bántsam őket, mert meg akarják adni magukat, megunták már a háborút. Maguk kérték a kisfiút is, hogy vezesse őket a magyar csendőrökhez, mert hallották, hogy a magyar csendőrök jól bánnak a foglyokkal. Megbízta őket, hogy semmi bántódásuk nem lesz. A fiúnak kifizettem 4 koronát, mert 2 korona járt egy-egy fogolyért. Ugyanis az ott harcoló csapatok parancsnoka — egy alezredes úr — meghagyta az örsnek, ha valaki foglyot hoz, fizessünk egy-egy fogolyért 2 koronát, ő minden alkalommal vissza fogja azt nekünk téríteni. Ennek híre terjedt a vidéken és igen buzgón csalták el a ruténok az orosz katonákat.

A két fogoly tolmács útján jelentette, hogy a tábortól szöktek meg. Könyörögtek, hogy azonnal vigyem őket tovább, mert a főcsapat már felfejlődött és közeledik az örs felé. Féltek, hogy ha a muszkák elfognak bennünket, ők is visszakerülnek a csapatukhoz, ahol kivégzik őket, mert az orosz parancsnok akkorára már tudomást szerzett, — mint később értesültünk, — hogy önként adták meg magukat.

Miután nagyobb muszkaesapat közeledett, a két fogollyal együtt el kellett hagynunk az örsöt. A foglyok átadása után — miután az örsöt az oroszok elfoglalták — beosztottak bennünket az ott harcoló csapatokhoz. Mikor a környék megtisztult az ellenségtől, mi is visszamentünk örsünkre. Ahogy mi ott hagytuk az örsöt, azon mód volt a laktanya, mikor visszamentünk. A padláson volt nekem egy ingem és egy lábravalóm, csak azt vitték magukkal.

Ez aztán!... (Bendi János cső. — Mezőhegyes — felv.)

1915 január 1-én valamennyien otthon tartózkodtunk az örsparancsnokkal együtt. A körletet leportyáztuk és megállapítottuk, hogy azon a környéken magyar területen nincs ellenség. A hangulat mégis nyomott volt. Valamennyi bajtárs hangoztatta, hogy ma történni kell valaminek, mert mindegyikünket különös érzés fogott el. Miután azonban ellenségről sehonnét nem jött semmi hír, annál is inkább nyugodtak voltunk, mert a szomszéd községben — tőlünk keletre kb. 1—2 km.-re — mintegy 300 magyar katona volt. Ezek sem tudták, hogy valahol a közelben ellenség volna. Még a rutének sem tudtak semmi különösét mondani, pedig egyik-másik át szokott rándulni Galiciába, egy kis csempészésre. Így azután abban a tudatban, hogy nem kell tartani támadástól, őrt sem állítottunk ki. Be kell ismerni, hogy ez könnyelműség volt tőlünk, mert soha sem lehetett tudni, mikor üt rajtunk az ellenség.

Este fél 7 óra tájban a kocsmáros (aki laktanyatulajdonosunk volt) két fiú útján arról értesített bennünket, hogy egy csapat orosz van a kocsmában és a csendőrök után érdeklődnek. Ahogy a muszkák a kocsmába bementek, ő azonnal intett az ott tartózkodó két fiúnak, — mert erre előzőleg kioktattuk, — hogy szaladjanak hozzánk és tegyenek jelentést, amit a két fiú teljesített is és a leg-

gyorsabban és a legrövidebb úton szaladtak a laktanyába.

En másodmagammal azonnal a kapu felé szaladtam, őrsparancsnokom pedig ötödmagával az őrs konyhakertjébe ment azzal a szándékkal, hogy bekerítsük őket. A kapu nyílásán át láttuk, hogy a kapun kívül 10—12 orosz van, akik be akarnak jönni a laktanyába. Anélkül, hogy szóltunk volna, egyszerre mind a ketten a kapudeszán keresztül közibük lőttünk. Erre az oroszok megfutamodtak a laktanyától kb. 150 méter távolságra lévő kocsmára. Mi is kiugrottunk hirtelen, utánuk vetettük magunkat és futás közben lövöldöztük őket. A kocsmánál eltűntek. Nem tudtuk megállapítani, hova, oly hirtelen. A kocsmában teljes sötétség volt. Pár másodperc múlva a kocsmáros lakása ablakából nevémen szólított, hogy a sátorban vannak. Erre kinyitom a sátor ajtaját, szuronyt szegezve a sátorba léptem, ahol sötét volt. Össze-vissza szurkáltam a sátorba, de ott bizony nem volt senki. Ahogy keressük, hova lehetnek, megpillantottuk, hogy a ház háta mögött vannak hárman elrejtőzve. Ekkorra már a többi bajtársaink is észrevették őket. Szép holdvilág és hó volt, — messziről ki lehetett venni, — hogy célba vettek bennünket. Erre bajtársaink is figyelmeztettek bennünket hangos kiáltással.

Rájuk lőttünk négyszer-ötször, mire mind a hárman összeestek. Meg akartunk győződni, hogy élnek-e vagy meghaltak, de erre a kocsmáros háza felett lévő magaslatról az oroszok golyózáport zúdítottak ránk. Most már fedezéket kellett keresnünk, hogy onnan viszonyozhassuk a tüzelést. En az őrsre beosztott egyik népfelkelővel egy hatalmas kő mellé húzódtam, a többi bajtársaim pedig szétszóródva — ki hol tudott fedezéket találni — tüzeltek az oroszokra. Ez a párbaj jó félóráig tartott. Közben elfogyott a töltényünk, de a laktanyában volt még vagy 2000 darab. En a népfelkelővel a laktanyához igyekeztem. A laktanyába nem lehetett bemenni udvarfelől, mert a holdvilág és a hó annyira megvilágította az udvart, hogy nemcsak embert, de kisebb tárgyat is könnyen meg lehetett látni. Hogy a töltényeket kihozhassam, először a laktanya előtt lévő virágoskert léckerítéséből kellett pár lécezt leszakítanom. Mikor a kertben voltam már, az utcára nyíló egyik szobaablakot puskatussal betörtem, az ablakon keresztül bemászva, az őrsirodában lévő töltényeket kiadtam a népfelkelőnek. A kihozott töltényeket bajtársaim között gyorsan szétosztottam és tovább tüzeltek az oroszokra. Közben az egyik népfelkelő könnyebben megsebesült.

Megtévesztettük az oroszokat azzal, hogy kb. 150—200 lépés területet foglaltunk el heten, így nem voltak tisztában: hányan lehetünk. Amellett nagy lármát csaptunk, hogy ezáltal is tévedésbe ejtsük őket. Már annyira lövöldöztünk, hogy a puskákat alig lehetett fogni, oly forrók voltak a vasrészek. Közben egy kis szünet állott be. Az egyik beosztott népfelkelő rutén volt és tudott az oroszok nyelvén beszélni. Meghagytam neki, kiabáljon fel az oroszoknak, dobják el a puskájukat és jöjjenek le, mert úgyis elfogjuk őket, nagyon sokan vagyunk. Ahogy a népfelkelő szólt orosz nyelven, hogy jöjjenek le, valamennyien felálltak, akkor láttuk, hogy száznál is többen vannak. Miután a népfelkelők felhívására nem válaszoltak és tisztán lehetett látni, hogy a

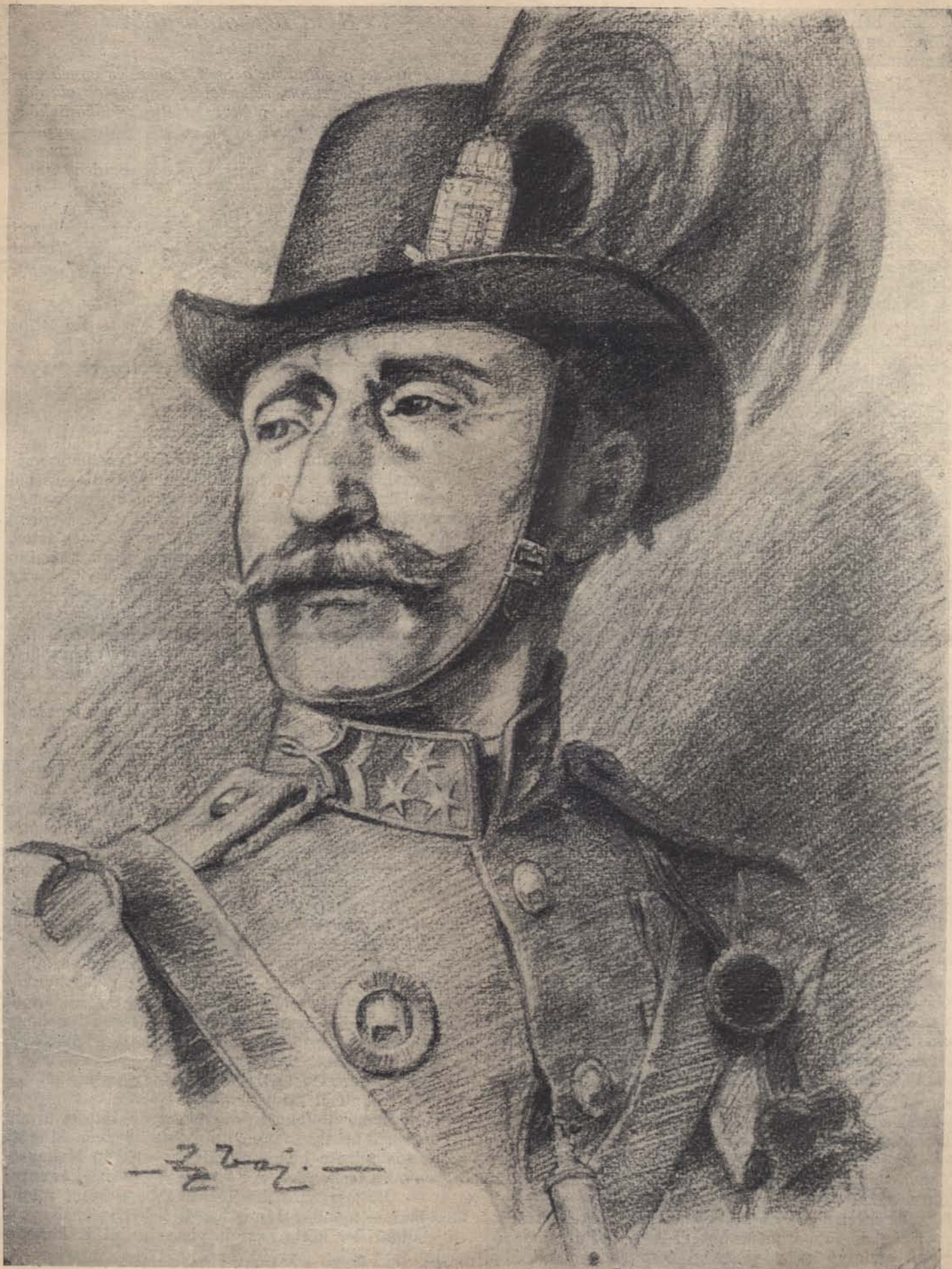
puskákat is magukkal hozzák, valamennyien elkezdtek kiabálni, hogy mindenki pontosan célozzon a deréktájra, a csapat közepébe. Ez hozta meg a sikert, mert nagy zavart idéztünk elő közöttük. Ide-oda futkostak. Előlről és oldalról tüzeltek, azt kellett hinnük, hogy sokan lehetünk, pedig csak heten voltunk, illetve az egyik sebesültünk híján csak hatan.

Megakadályoztuk az oroszokat a lejövésben. A csapat zöme visszavonult, pár embert hagytak vissza, ezek fedezték a visszavonulást. Egyszerre teljesen elcsendesedtek. Vártuk a fejleményeket. Ismét felkiabált a népfelkelő, hogy dobják el a puskákat és jöjjenek el, nem lesz semmi bántódásuk, elvisszük őket Budapestre, ahol nagyon jó dolguk lesz, nem kell többé harcolniuk. Erre már nem kaptunk választ.

Elhatároztuk, hogy felmegyünk a magaslatra és elfogjuk őket. Mikor felértünk, a legnagyobb meglepetésünkre nem találtunk ott senkit. Két láda puskatöltényt hagytak hátra és kisebb darab érték-telen magántárgyakat. Lövéseink találtak, mert a hó több helyen véres volt. Ezt különben már tüzelés közben is megállapítottuk, mert többször jajgatást hallottunk.

Az oroszoknak a magaslaton jól beásott lövészárkuk volt. Már alkonyatkor megérkezettek és mindjárt lövészárkot ástak. Ahogy a terepet vizsgáltuk, a kocsmáros szólt, hogy a háza háta mögött lelőtt három orosz közül az egyik felállt. Odamentünk, az orosz már feltartott kézzel jött elibénk, jeléül annak, hogy megadja magát. Megmotoztuk, de nem találtunk nála semmit. Bevittük a laktanyába, enni adtunk neki és alaposan megvizsgáltuk. Nem volt sebesült. Megkérdeztük, hogyan lehetséges, hogy két társa meghalt, ő még csak meg sem sebesült. Előadta, hogy a társai háta mögött állt, mikor azok a földre zuhantak, ő is lefeküdt és bajtársai testével fedezte magát, így maradt életben. Elmondotta, hogy mikor alkonyodni kezdett, ők már akkor a határon voltak 150-en. Leereszkedtek az erdőbe s mikor bealkonyodott, el akarták foglalni a tőlünk északra fekvő egyik községet. Nem számítottak arra, hogy ott katonaság van. Ahogy a községet megközelítették, az ott lévő magyar katonák erős tüzellel fogadták őket. Innét eltávoztak, azt gondolták, hogy nagy erővel állnak szembe. Többé meg sem kísérelték, hogy a községbe próbálkozzanak bemenni, innét eljöttek mifelénk. Azzal nem voltak tisztában, hogy mi hányan vagyunk, csak azt tudták, hogy a mi községünkben csendőr őrs van, tehát bennünket fognak ártalmatlanná tenni. Ez a szándékuk azonban nem sikerült, pedig még őrszemünk sem volt kiállítva. (Ezért a főtanulságért közöljük ezt az elbeszélést. Határszéli őrsaink ma már tudják, hogy másként kell ezt csinálni. Másik és ez már dicséretes tanulsága ennek az elbeszélésnek az, hogy néhány szemfüles, bátor csendőr mekkora ellenséges erővel is eredményesen veheti fel a harcot, amikor azok még csak tapogatóznak a határszélen. Szerk.)

Elmondotta, hogy mikor a laktanya felé érkeztek, hozzáfogtak lövészárkot ásni, majd kikémlték, hogyan lehetne a laktanyát bekeríteni és bennünket elfogni. Látták, amint az őrsfőzőnő készítette a vacsorát s elhatározták, hogy ha majd már feltálat, akkor fognak meglepni bennünket. Mikor az őrs-

főzőnő behozta a vacsorát, leereszkedtek 12-en egy főhadnagy vezetésével a koresmához. Bementek a koresmába, onnan a laktanyához, de rajtaveszítették.

Mikor mi a kapun keresztül közibük lőttünk, visszafutottak a kocsma felé. Ketten és a főhadnagy a koresma háta mögé bújtak, gondolták, hogy nem vesszük észre őket és lesből lelőnek bennünket. De mi megelőztük őket. A főhadnagy és a másik bajtársa ott maradt halva. Megtutuk tőle, hogy a határon nagyobb orosz csapatok vannak és az éj folyamán szándékoznak átjönni a határon.

Mikor mindezt megtutuk, hozzáláttunk a laktanya kiürítéséhez. Kincstári és magántárgyakat, az ágyak és szalmazsákok kivételével, mind elhelyeztük a megbízható lakosságnál. Majd mi is elhagytuk az őrsöt s a község melletti folyó túlsó partján vártuk a fejleményeket. Hajnal tájban észrevettük, hogy a laktanya feletti magaslatokon, ahol az esti órákban a 150 orosz beásta magát, nagyobb mozgás van. Az egyik rutén (egy erdőőr) szintén jelentette, hogy sok kozákot látott a határ felől leereszkedni. Mi a községi iskolában húzódtunk meg. Ezt besúgta valaki az oroszoknak, vagy csak sejtették, mert hajnal tájban löni kezdtek az iskolát. Kénytelenek voltunk a túlsó részén, az ablakon át menekülni. Ahogy az iskolából kimenekültünk, a kb. 10–15 m-re kezdődő erdőség szélén vártuk a fejleményeket. Nemsokára a határról ágyúval lőtték azt az erdőrészt, de az ágyútűz nem talált senkit. Nyolc-kilenc óra tájban az egész községet megszállta az orosz csapat. A laktanyát is elfoglalták és egy hónapig voltak ott, s amikor hadseregünk minden oldalról szorongatta az oroszokat, elhagyták a községet és a környéket.

Egy hónap múlva kerültünk vissza az őrsre s legnagyobb csodálkozásunkra: ahogyan mi otthagytuk a laktanyát, egy szalmazsák kivételével, minden megvolt. Kárt nem csináltak. Hagytunk az éléskamrában egy hordó savanyított káposztát. Abból elhasználtak valamennyit, a megmaradt részt tisztán otthagyták. A kutat azonban bemocskolták. Az őrsnek volt 15 darab baromfija, azokat levagdosták, belét és tollát beledobálták a kútba, de nem mérgezték meg. A magánházaknál elrejtett kincstári és magánholmik is hiány nélkül megmaradtak.

Ahogy a lakosságtól hallottuk, mikor a községbe bevonultak az oroszok, megtutuk, hogy a koresma háta mögött elesett két emberük fekszik halva (eltemetésükre már nem volt időnk), az egyik orosz katona felismerte egyik halottban édes testvérét, erre nagyon dühbejöttek. Nagyon bántotta őket, hogy főhadnagyuk, akit agyonlőttünk, Port Arthur ostromában is résztvett, ott nem történt baja és itt kellett elpusztulnia. Fenyegetőztek, hogy ha egy magyar csendőrt megfoghatnak, irgalmatlanul legyilkolják, magyar csendőrből nem ejtenek foglyot.

Megtutuk, melyik irányba menekültünk. A rutének előadása szerint 30–40 fős járőrt küldtek utánunk. A nyomunkon — miután hó volt — messze eljöttek, de közben a nagy viharban feljutottunk egy havas tetejére, ott a szél eltüntette nyomunkat s így nem tudták, merre mehettünk.

Ezekért a kis csatáinkért a hadsereg főparancsnokság az őrsparancsnokot és egy bajtársamat az első osztályú ezüst vitézségi éremmel, engem és a többi bajtársakat a második osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntetett ki.

Ki a legpontosabb?

(Pályázat.)

Irják ki a pályázók a Szut, Csüsz, és egyéb utasítások, szabályzatok, rendeletek, segédletek alapján végzendő olyan tennivalókat, amelyek időközönként ismétlődnek, amelyeket tehát az előjegyzési naptárban célszerű előjegyezni. Jól értsük meg: nemcsak a beadványokra gondolunk, hanem minden tenni valóra, ami bizonyos ismétlődő időponthoz, vagy időpontokhoz van kötve. Komoly értékű fényképezőgépet juttatunk annak a pályázó bajtársunknak, aki a legtöbb előjegyzéssel gyűjti egybe. A pályázat adatait sorszámozni kell. A legjobb pályázat anyagát közreadjuk.

Pályázatot csak a csendőrlégénység köréből fogadunk el. Határidő: július 1, az eredményt a július 15-i számunkban fogjuk közölni.

Vau, vau!...

Irta: VÖRÖS JÓZSEF tiszthelyettes (Siklós).

Vakanec János bácsi egyébként becsületes ember, csak az az egyetlen hibája, hogy a másébol szeret élni, mint a veréb. Legfőképpen azonban az orvvadászatot műveli, azt tartván, hogy ez nem bűn, mert a vadat és a halat ingyen adja az Isten.

A multkor is szüre alá dugta a flintát, azután a szántáson keresztül kiballagott a tenkesi hegyre. Amint megyen-mendegél a fenyves fák alatt, hirtelen csak elébe vágódik egy őzbak.

— A köteremtettét! — morgott János bácsi. — E' már osztán jókor gyön! — Odagyujt a mordályból a szép állatra. Ez a tűzben összeesik. János összekötözi és nagy kerülővel beviszi Pécsre.

— Az árából maj veszek a jánynak, Katának nyakbavalót — tervelgeti és befordul a város végén, a szokott „bújbe“ kocsmajába, ahol egy félliter possadt borocsa mellett majd kibölesködi, hogyan lehet szépszerével túladni a zsákmányon. Jöttek mentek az emberek az utcákon. Vakanec bácsi is felcihelődik és minekutána az őzikét a kármentőben elrejtette, nyakába vette a várost.

Alig tesz néhány lépést, egy régi ismerőssel, Papp fiskális úrral találkozik.

— Szerencésés jaó regvelt tekintetes uramnak. Aggy isten egészségére az íceakai pihenést — üdvözlí az ügyvéd urat.

— Hasonló jókat kendnek is, Vakanec barátom. Miféle dologban jár? — kérdezi az ügyvéd. Vakanec bácsi ötöl, hatol, kertel, hogy egy őzike irányában bajoskodik. Nagyot hazudik, azt mondja, hogy az uraságtól kapta, merthogy feladott néhány orvvadászt. Eladná, mert nem az ő gyomrának való.

— Megveszem én az őzet. Hogy adja ké? — kérdezi örömmel Papp tekintetes úr.

— Jaóralavó ember vagyok én, tekintetes uram. Olesóbban nem adhatom, mint húsz pengő. Mőgüti az a kis állat a huszonöt kilaót — ekkép Vakanec.

— Jó. Itt a pénz. Az őzet vigye el a lakásomra.

— Ott lesz az őzike kérem ebbe a szent minutomban — mondja János bácsi. A két szárazbankót a csuhaújba köti, azután visszafordul a kocsma felé.

Az őzikét ott a zsákba dugja és Isten nevében elindul vele a Papp tekintetes úr portája felé.

Az utcafordulónál megszólítja ám valaki:

— Hogy van, hogy van Vakaneec bácsi? De rég láttam kedet... Mit hozott? Mi van a zsákban? — kérdezi tőle egy okulárumos úr, akiben János bácsi tüstént ráismer Nagy ügyvédre. Hosszas sergés-forgás után ennek is elmondja az őzike dolgát.

— Ejnye no, ne vigye kend egy lépéssel sem tovább az őzet. Megveszem. Éppen ma tartjuk a feleségem névestéjét, hát örülni fognak majd a vendégeim a tárkonyos őzapróléknak. Hogy adja ezt a kis őzikét, Vakaneec barátom?

Vakaneec bácsi éppen szólni akart, hogy az őzike már nem eladó, de aztán rájött az események zamatjára.

— Huszonöt pengő az ára. Egy fillérrel sem kevesebb — feleli és a pipaszárat jobbpofáról a balpofára kormányozza a nyelvével.

— Megvettem, itt a pénz. Az őzikét pedig vigye el a lakásomra, adja át a feleségemnek. Én most tárgyalásra megyek. Tudja kend, hogy hol lakom?

— Nono... a vén Vakaneec ne tudná? Viszem teésuram. Tüstég ott leszek az őzzel — mondja mosolyogva és illendőséggel kezét fog Nagy tekintetes úrral. Alig tűnik el az ügyvéd, a vén betyár nagyot kaccent a markába.

— Mármost melyik vallja kárát?... A fogadását a dóguknak! No-no... — tűnődik és célirányosnak tartja, hogy visszamenjen a kocsmába. A kocsmában majd kifundálja, hogy melyik pörvesztőnek vigye hát az őzet.

Miközben derekasan becsudálkozott és megitta az Ámen-poharat is, úgy találta célirányosnak, hogy a Jézus nevében hazafelé veszi az utat az őzikével.

Felesége, a süveges kontyú Kata szüle majd hogy ketté nem szakadt az ámulástól, mikor megpillantotta részeg urát az őzzel.

— Hun jár kéd ennyi ideig? — riaszt az emberre.

Ez azonban nem válaszol, csak kihúzza a zsák-ból az őzet, aztán lefekszik.

Kata néne hamar átlátott a szitán. Tüstént lehúzta a ködmönt az őzikéről és feldarabolta a pecsenyének valót. El is költötték egészséggel.

A turpisság azonban hamar kipattant a városban. Az egyik ügyvéd be is adja a panaszt család miatt a járásbírószágon. Megidézik az öreget, aki lohol a városban tanácsért, ide-oda, hová menjen?... Hirtelen eszébe ötlik, hogy van egy harmadik ügyvéd ismerőse is, a furfangos elméjű Róth.

Bekopog hát nagy alázatosan a tekintetes úrhoz és elmeséli, hogy milyen időjárás van otthon a faluban, aztán rátér az őzikére is, de csak úgy foghegyről.

— Hát tudja kend, hogy miért idézi kedet a bíróság? — kérdezi Róth ügyvéd úr.

— Nem tudom én siribikálgatni a betűt, nem tudom, mert hát én sokat jártam bár kántormékhoz, de csak az eskola mellé jártam, — mondja Vakaneec bácsi, izzadván szörnyen a csuha alatt. Hosszú szóváltás után végre kihámosodott a dolog.

— Bizony, belakatolják kedet fertály eszterdőre a bíróságon — mondja a fiskális. — De ha fizet ke nekem ötven pengőt, megpróbálom kimosni a csávából.

— Fizetek haát... A Jézusom álgya meg a te-

kintetes urat, csak húzza ki a szálkát a szívekből — hálálkodik a vén lator.

— No, hát csak ide a pénzzel, aztán írja alá a meghatalmazást.

— Pénzt, tekintetes úr?... Nincsen nálam, csak öt pengő.

— Nem baj, ismerem kedet, hát majd azután fizet. Hanem most ide hallgasson! Ha bármit kérdez kedtől a bíró vagy más valaki a tárgyaláson, mindég csak annyit feleljen, hogy: Vaú-ú-ú... Megértett ked?

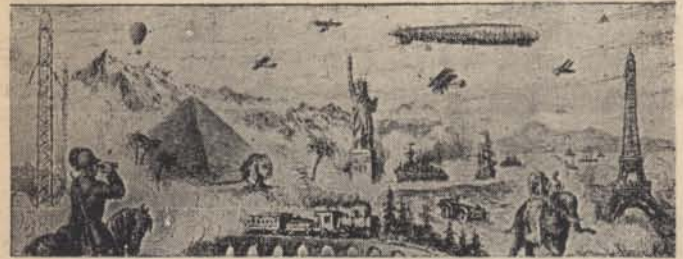
— Vaú-ú-ú — felelte nagyokat pislogatva János bácsi.

A tárgyaláson azután Róth doktor körömszadkadtáig tagadott. Még azt is tagadta, hogy kliense valaha őzet is látott. Miután a bíró megállapította, hogy a vádlott hülye, aki még beszélni sem tud és így beszámíthatatlan, fölmentette a vád alól.

Alig várta az utolsó szót a vén lator, máris az utcán volt. Viszont ott tüstént lefogta a védő az ötven pengő iránt. Vakaneec bácsi rámeresztette kis, bagoly szemét az ügyvédre, pelpáját átkormányozta balpofáról a jobbpofára és ekképen szólott:

— Vaú-ú-ú...

És minekutána visszakormányozta a moeskos pelpát a baloldali zápfogra, elindult a falu felé. A fiskális úr csak nézte a vén lator főthátánfót csuhája háti részét és úgy érezte, hogy szédül...

Portyázás.

Ez a kép csak parányi darabkája egy felvételnek s ki tudja, hány ezredrésze annak a töméntelen filmnek és lemeznek, amin Budapest a királylátogatást megörökítette, nekünk mégis ez a néhány négyzetcentis részletecske a legemlékezetesebb, mert azt látjuk benne, hogy az olasz király és császár rajtafelejt a szemét a magyar csendőrön. A kaskatollások már elvonultak előtte, már az utolsó sornál tart a díszmenet s még mindig nézi őket. Nézi s talán, hisszük is: azt érzi, milyen szépek és mennyire katonák ezek a magyar csendőrök...

Pedig nemrégiben, amikor az olasz impérium megalakulásának egyéves fordulóját ünnepelték Rómában, a birodalom uralkodója bőségesen gyönyörködhetett a maga hatalmas, korszerű és díszes hadseregében s Afrika fiai gondoskodtak róla, hogy színpompás, különleges látványosságban se legyen hiány. És mégis: az uralkodó szeme a budapesti

Andrássy-úton rajtafeledkezett egy cseppnyi kis csapaton, néhány magyar csendőrön. Mivel értük ezt el? Először azzal, hogy magyarnak születünk s a magyar érti a katonaeletnek nemcsak lényegét, hanem daliás szépségét, méltóságát is. Az öntudatos nyugalmat, szilárdságot, ami nem minden népben virágzik. A magyar katonát nemcsak tömege teszi erőssé és széppé, hanem önmaga. S hogy azután — mint majd lentebb néhány ujságszemelvény is mutatja, — rajtunk, csendőrökön különösen találnak uralkodók és polgárok néznivalót, azt már sok mindennek köszönhetjük. A Szut-nak, Csüsz-nek, Kardvívás Vezérfonalának, Beadványok Lajstromának, annak, hogy a szolgálati lap tereptárgyainál pontosan jegyezzük be az időt, köszönhetjük a laktanya-udvarnak, ahol nyomozási gondokkal a fejünkben is ropjuk a zártrendet s a faluszéleken harcfelelősekben verejtékezünk, köszönhetjük a szemükből sugárzó kerülhetetlenül tiszta erkölcsnek, köszönhetjük minden trott és iratlan szabályunknak, szervezetünknek, rendszerünknek, szokásainknak és az öröklődésnek, ami együttvéve — csendőrökké tesz bennünket.

Büszkén kell nézni az őrlaktanyákban erre a kivágott kis képecskére, mert a pillanat szépségében minden csendőrnek, a legeldugottabb őrsön is érdeme van. Ilyen pillanatok mesterségesen márhólnapra nem érlelhetők meg a városi aszfalton, a siker gyökere odakint van az őrsökön. Jól teszik bajtársaink, ha nemcsak az őrzővizitációiban, hanem ilyen felemelő sikerpillanatok tükrében is megnézik és megméri magukat. Nagyra nő ebben a tükörben az őrlaktanya.

Bizonyára a véletlennek is megvannak a maga törvényei, hát csakis így lehet véletlen, hogy amíg az olasz birodalom uralkodója magyar földön járt: káprázatosan ragyogott fölöttünk a nap, amikor pedig királyi vendégeink búcsúztak tőlünk: eltűnt az égről a fényesség. Elborult az ég alja s viharhullámok porfelhőjébe burkolózott ez a máskor tündéri fényben ragyogó főváros. Egy baráti odaadásban dúsgazdag — pazarlóan gazdag — nemzet szeme és szíve mosolyát adta magas vendégeinek, távozásukkor pedig egy barátokban nem is oly rég még koldusszegény nemzet szeme borult el és elborult fölötté maga az ég is. Néhány napig egy világbirodalom fénye ragyogott arcunkon, de most itt vannak megint a szürke, borús hétköznapok, ezek a mi verejtékes magyar hétköznapjaink: fejedelmi napfény után megint a borulás.

Hanem ez már mégsem a régi! Csak a vakságig kishitű nem látta már az utóbbi években is, hogy a huszas évek trianoni mélysége a pokol sötétje ahhoz mérten, ahogy dereng már körülöttünk a látóhatár. Az úgynevezett külpolitikai konstellációk napi sakkjátékát seperjük most le az asztalról, mert a nemzetek élete nem a külpolitikai rovatok szintarka hírcsíkja, hanem azon múlik: tudunk-e és mennyire tudunk hinni önmagunkban, Mi pedig tudunk. Mi már megpróbáltunk nem egyszer és az elpusztíthatatlanság vizsgáit kiállottuk. Hányszor látunk rattában nevelt embereket elbukni az első akadályon s hányszor látunk viharvert sorsú embereket sziklaként állani bajban, veszedelemben. Ilyen viharvert, edzett nemzet vagyunk mi, magya-

rok. Keserves évszázadok valósággal csapraverték a vérünket s mégis élünk. Hányszor akartak bennünket kiirtani, de élünk. Hányszor osztogatták, kaszabolták szerteszét földünket, de a hegyek, folyók törvénye és a nemzet csodálatos életerejé mindannyiszor újra egységes országba hordta össze a darabokat. Mi már megéltük a nádifarkas életét is tatár és török alatt s rajtunk nem egyszer gördült végig a germánok beolvasztó kultúra- és acélhengere, a magyar sziget partjait két szláv tenger irtózatossá hullámai és balkáni áradatok vagdossák évszázadok óta, de — élünk. Négyéves világháború, forradalmak rombolása után fogolytáborba zártak itt nyolcmillió magyart, a félrevezetett világmérvélemény szemében sokáig lepratelep volt ez a mi kis földünk és sátáni eszközökkel úgy akartak itt bennünket agyonverni, mint a veszett kuttyát szokás, de mi mégis — élünk!

Amelyik nemzet ennyit kibírt, annak előkelő helye és rangja van a nemzetek között. Rangunkat mind világosabban látja és tiszteli már a világ, de most az olasz birodalom királya és császára hozta félreérthetetlenül tudomására az egész földkerekségnek, hogy csak a határainkat darabolták szét, de tisztességünk, tekintélyünk, rangunk töretlen és változatlan, a világbirodalom erősödött, önérzetében hallatlan magasságokba feltört olasz nemzet uralkodója máskülönben soha a lábát magyar földre nem is tette volna. Csak bátor, becsületes és szívós nemzet részesülhetett ilyen megtiszteltetésben és kitüntetésben. Bátorságunkat igazolja ellenségeink által sem tagadott katonai erényeink, makulátlan becsületünket igazolja számtalan önfeláldozó helytállásunk, szívósságunkat pedig bizonyítja ezer év történelme. S hogy ezek igenis, rendkívüli értékei nemzetünknek, azt pedig igazolja ennek a királyi látogatásnak kivételes, világgraszoló ténye. Mindig, a legsötétebb kétségbeesés napjaiban is hittünk benne, hogy a becsületnek meg kell egyszer kapnia a megbecsültetést, hát ez már nem is várt arányokban érkezett. De éppen úgy hiszünk abban is, hogy egyszer a bátorság teret kap a tettekhez, a szenvedés pedig egyszer megkapja a kiengesztelő jutalmat.

Ismételjük: a külpolitikai sakkjáték pillanatnyi hadállásai ma nem érdekelnek bennünket. Nem a ma és holnap számít, hanem csak a nemzet, annak pedig van ideje a holnapután is kívánni. Van ideje, mert ez a mi nemzedékünk kiállotta a nagy történelmi próbát, ez a mi nemzedékünk csakugyan megbínhódta a multat és jövőt. Ebben a jövőmentő történelmi erőfeszítésben mi, ma élő magyarok, mind részesei vagyunk s az olasz királyi és császári korona fényéből a nemzet minden megpróbált tagjára jut egy-egy sugár. Ebből a felmérhetetlen történelmi értékű vendéglátásból minden szenvedő, de helytálló magyarnak jutott egy-egy kézfogás, ami aranynál és gyémántnál drágább jutalom annak, aki az élete értékét nemcsak pengőkben, de a nemzeti hivatásérzet mérlegén is mérni tudja. Nagy idők hősi részesei vagyunk mindannyian, ezt ne feledjük el! Aki ezt meg tudja érteni, az holnap már emel-

Ki tudta?

Kaszmír és kalikó. Kaszmír Előindiában fekszik, Calicut egy hátsóindiai kikötőváros.

tebb fővel és a történelmi áldozat büszkeségével gazdagabban, erősebben állja ezt a nehéz magyar sarat. Így már nem is olyan keserves magyarnak lenni, magyarok!

Néhány budapesti napilapból szemelvényeket böngésztünk ki, melyek a mi díszmenetünkről írnak. Felsoroljuk őket:

Magyarország: Huszonöt méterre kakastollas csendőrzászlóalj menetel, díszlépésük alatt élénkebben felfigyel a közönség s megtapsolják a gyönyörűen menetelő századot... a csendőrség lovas százada, a keménymarkú, egyenestartású kakastollas csendőrök ismét elnyerték a közönség tetszését. Olyan egyenes vonalban haladnak el a tribün előtt, mintha zsinórt húztak volna minden ló elé...

Nemzeti Újság: Óriási lelkesedéssel fogadta a tribünök közönsége a kakastollas csendőrzászlóaljat, amelynek tagbaszakadt, vállas legényei dobbanó, férfias felvonulásukban a külföldieknek is legjobban tetszettek...

8 Órai Újság: ... a csendőröket újabb üdvözlés, taps, éljenzés köszönti...

Új Nemzedék: ... fegyveres erőnk egyik leg szebb, legpéldásabb és annyira méltó kiegészítő része következik, a gyalogos csendőrség egy zászlóalja. Öröm volt nézni a hatalmas termetű, izmos, érett, viharvert arcú kemény férfiakat, lengő kakastollaikkal, napfényben szikrázó szuronyaikkal, amint lép- teik döngetik a földet. És a föld, mintha szeretettel duruzsolna a lábaik alatt. A magyar föld, ez a véres, sóhajos, meggyötört magyar föld, amelynek mély- ségei boldogan visszhangoznak, mikor megdobbán felszínén a magyar csendőrök lépése... majd a csendőrség lovasszázada, ez a lengő kakastollas, földet remegtető, mindenkit bámulatra és tiszteletre készítő mesebeli csapat...

Pesti Hírlap: ... a közönség kedvenceit látjuk közeledni: a csendőrzászlóaljat. Gyönyörűek voltak, ők a magyar katona megtestesítői, amint komolyan elvonulnak az előkelő vendégek előtt... majd a lovasescendőr század, felejthetetlen látványt nyújtva...

Budapesti Hírlap: ... ismét csendőrök jöttek, a közönség őszinte öröme. Lovasescendőrök. Fekete kalapjukon büszkén lengett, erdőként lobo- gott a zöld kakastoll. Újra kitört a taps... gyö- nyörű!... gyönyörű!... lelkesedtek mellettünk tört magyarsággal az olaszok...

Esti Újság: ... ha lehet, még jobban dübörög a föld, még feszesebb a díszlépés: a csendőrzászlóalj következik. Gyönyörű látvány az enyhe szellőben lengő kakastollak tengere... s milyen pompásak, kemények, marconák voltak a gyalogos csendőrök, talán még impozánsabbak, szinte félel- metesek fegyelmeztségükben s erejükben a lovas- csendőrök. Olyan szép volt, hogy még zúgott a taps, amikor már az utolsó kakastollas is kilovagolt a Köröndről...

Folytathatnók a szemelvényeket, de ennyivel is elérhető a célunk: lássa magát minden csendőr a közvéleménynek ilyen egyöntetű és már valósággal elragadtatott hangú elismerésében. Lássa minden csendőri és aki még eddig nem érezte volna át egész- sen, most érezze át: nagy dolog, nagy tisztesség csendőrnnek lenni. Budapest közvéleménye egyhan-

gúan és szinte mámorosan emelt előttünk kalapot s amennyire általában nem keressük és nem is na- gyon szeretjük, hogy észrevegyenek bennünket, most, ezekben az ünnepi katonaorákban boldoggá tesz minket, hogy a főváros ilyen melegen ölelt a keblére bennünket. Köszönjük és megháláljuk az- zal, hogy ezután is — magyar csendőrök maradunk.

Csendőremlék a sátoraljaújhelyi Magyar Kálvárián.

Az Országos Szepesi Szövetség Sátoraljaújhelyi Osztálya 1935 novemberében tartott választmányi ülésén vetődött fel az eszme, hogy az elszakított területek nevezetesebb városainak emlékére emlékköveket állítsanak fel. A felvetett eszmét a választmány magáévá tette azzal, hogy a bibliai Keresztény Kálvária mintájára „Magyar Kálvária” megépítésére mozgalmat indítson. A megindított mozgalom eredményeként adakozásból összegyűlt pénzen a Magyar Kálváriát Sátoraljaújhely nyugati oldalán,

a város felett emelkedő Szárhegy tetején levő Országzászlóhoz vezető úton építették fel. Egy bevezető kapuból, 14 állomásból és befejezésül a hegy tetején felállított Országzászló-emlékműből áll. A 14 állomásból álló emlékművön az elszakított területek történelmileg nevezetes — egyes városainak címere és neve és neves költők egy-egy jelmondata van márványlapra vésvé. A Magyar Kálvária ünnepélyes felavatása tavaly országos ünnepség keretében folyt le. A miskolci VII. csendőrkerület tisztikara és legénysége által létesített emlékmű a VI. állomás (stáció). Ezen helyezték el a Székelyföldet megörökítő emléktáblát Kertész Jenő ezredes, volt kerületi parancsnok javaslata alapján. Az emléktábla felirata:

CSIKSZEREDA — SEPSISZENTGYÖRGY SZÉKELYUDVARHELY.

„Nem hallod, hogy a büszke székeljen
Gyalázó láncok bilincse csörög?
Ébredj, magyar...!”

(Jakab Ödön.)

M. KIR. MISKOLCI VII. CSENDŐRKERÜLET
TISZTIKARA ÉS LEGÉNYSÉGE.

Az emlékművet a sátoraljaújhelyi osztályparancsnokság a múlt hónapban vette át és avatta fel ünnepélyesen.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyujtogatás nyomozása.

Írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy, Toponár.

Nyomozta: a toponári őr s a szombathelyi nyomozó alosztály közreműködésével.

1936 október 23-án 20 órakor a kaposfüredi bér-gazdaság a toponári őröt távbeszélőn értesítette, hogy 22-én 17 óra tájban Vermes János* kaposfüredi lakos, kocsmáros pajtája ismeretlen módon kigyuladt és leégett.

Az őr járőre, amelynek Balázs József II. törzs-ormester v. és Böle János csendőr voltak a tagjai, október 24-én a kora reggeli órákban a helyszínen megjelent és a következőket állapította meg:

Vermes János, a sértett előadta, hogy október 22-én 17 óra tájban fia, ifj. Vermes János a kaposmérői vásárból ittasan jött haza. Fia vele össze-szóvalkozott és őt pusztá kézzel megverte. Hogy a további verést elkerülje, kiszaladt az utcára és ott cél nélkül bolyongott. Egy negyed óra múlva hallotta, hogy tüzet kiáltanak. Látta, hogy a tűz az ő háza felé van, azonnal hazafelé igyekezett. Odaérve, az istállójával egy fedél alatt lévő pajtáját és kocsiszint már lángokban találta. A tüzet az össze-sereglött lakosság minden igyekezete ellenére sem sikerült eloltani s az épület a pajtában levő takarmánnyal együtt teljesen leégett.

A járőrvezetőnek arra a kérdésére, hogy a tűz miből keletkezett, a sértett előadta, hogy ő úgy hallotta, hogy a fia bement égő lámpával a pajtába a lónak szénát adni, mely alkalommal megbotlott, a petróleumos lámpát véletlenül elejtette és az okozta a tüzet. Nem tudja, hogy ezt ki mondta neki, mert a kiállott izgalmak miatt nem emlékszik semmire pontosan.

Ezután előadta, hogy a pajtába beleégett 90 métermása takarmány és 5 kocsi buzatórek, a kocsiszintbe igen sok gazdasági eszköz és az istállóba 1 darab 150 pengő értékű lova. Ezenfelül a nagy füstben az összes baromfiak megfulladtak. Az összes kára: 2679 P 70 fillér. Biztosítva volt általánosságban az egyik biztosító intézetnél 1946 pengőre.

Ifj. Vermes János kaposfüredi lakos gyanúsított beismerte, hogy a tüzet véletlenségből ő idézte elő. Előadta, hogy 1936 október 22-én 17 óra körül jött haza a kaposmérői vásárból ittasan állapotban. Otthon a házsártos és zsörtölődő természetű apjával össze-vezett, apját pusztakézzel megverte és az udvarból az utcára kikergette. Azután ő az égő lámpával ki-

ment a pajtába a lónak szénát adni. A pajtában az útjában levő szecskavágó gépben megbotlott és elesett, az égő lámpát esés közben elejtette. A lámpa összetört, a szerteömlő petróleum meggyulladt, amittől a széna tüzet fogott. Az oltást megkísérelte, de eredménytelenül. Megrémülve beszaladt a szobába és feleségének megmondta, hogy ég a pajta. Felesége megijedt és kiszaladt az utcára.

Ő a bor és az ijedtség hatása alatt már gondolkodni sem tudott, a felesége után ő is elszaladt. Később a feleségével együtt visszatértek. Ekkor már sokan voltak a tűz körül, de az istállóba bemenni és a lovat és baromfiakat kimenteni már nem lehetett, mert az egész épület lángokban állott.

Tagadta, hogy a tüzet szándékosan ő idézte volna elő.

Vermes László, a sértett testvérbátyja, a gyanúsított nagybátyja, mint tanu előadta, hogy ő látta, amikor ifj. Vermes János lámpával az istálló felé ment, rá is szólt, hogy miért nem megy aludni. Öccse azt felelte, hogy mindjárt lefekszik, csak a lónak ad enni. Látva öccse ittas állapotát, utána ment és így annak is tanuja volt, amikor öccse a szecskavágóban megbotlott és az eltört tartályból kiömlő petróleumtól a széna meggyulladt. Egyben előadta, hogy ha az öccsét nem húzza ki az égő pajtából, odaégett volna.

Mivel látta, hogy a tűzzel segítség nélkül nem tudnak megbirkózni, hazaszaladt, hogy a saját épületét megmentse és útközben tüzet kiáltozott. Kiáltásaira a lakosság odaszaladt s a tüzet mintegy 2 óra alatt sikerült eloltani.

Mivel a járőr több tanut nem tudott szerezni, bevonulás után ifj. Vermes Jánost gondatlanságból okozott tűzokozás vétségéért a kaposvári kir. járás-bírósnak feljelentette.

1936 november 3-án ebben az ügyben fordulat állott be, mert az őr szalmas úton arról értesült, hogy idős Vermes János pajtáját a fia szándékosan gyujtotta fel.

Tóth Sándor tiszthelyettes, őrparancsnok egy járőrrel, amelynek tagjai Fehér József II. törzs-ormester és Böbe János csendőr voltak, továbbá Tassányi József törzsormester v. polgári ruhás nyomozó támogatásával, aki a szombathelyi nyomozó alosztálytól más ügy nyomozására Toponárra érkezett, a pótnyomozást november 4-én bevezették és a következő eredményt érték el.

A járőr bizalmasan megtudta, hogy id. Vermes János, úgyszintén fia is házsártos, veszekedő természetű emberek. Rossz családi életet élnek, a családi perpatvar náluk napirenden van.

Id. Vermes János a menyét és a feleségét mindig üldözi, csúfolja, nem is eszik egyszerre velük. A tüzeset napján ifj. Vermes János a kaposmérői vásárból fél 17 órakor ittasan jött haza és meglátta, hogy apja: Vermes János az udvaron egy léccel hátbaütötte az ő feleségét. Ifj. Vermes ennek láttára az apját pusztá kézzel megverte és otthonából elkergette.

Id. Vermes János menekülés közben azt kiabálta fiának, hogy minden az övé, a fiának nincsen semmije, de nem is lesz, mert ő nem ad neki semmit.

Az apja szavai ifj. Vermes Jánost dühbe hozták, aki ittas állapotában kiáltozott, hogy ha neki nincsen semmije, ne legyen az apjának se, „felpörkö-

* A neveket megváltoztattuk (Szerk.).

löm“ és ezzel ment a pajta felé. Felesége megkísérelte visszatartani, de ifj. Vermes lerázta magáról, beszaladt a kocsmába, kivette az égő lámpát a keretéből és azzal bement a szénáspajtába. Ott a lámpát a földhöz vagy a szeckavágó kerekéhez vágta. A petróleumtartály és a lámpaüveg eltört. Az égő lámpa a szétfolyó petróleumot meggyújtotta, amiből a pajtában volt takarmány és törek meggyulladt.

Ifj. Vermes János felesége megkísérelte az égő szénát eloltani, de a gyanúsított ebben megakadályozta. Ifj. Vermes János ezután mindent hátrahagyva, feleségével együtt elment Kaposvárra, ahonnan úgy hívták haza őket.

Mire a tüzet eloltották, a gyanúsított és neje hazajöttek. A rokonokkal, barátokkal és szomszédokkal a kocsmaszobába összeültek és az eseményeket tárgyalták.

Vermes László, sértett testvérbátyja is átment a sértett kocsmájába, ahol unokaöccsét, a gyanúsítottat szomorúan, lehajtott fővel találta. Nagyon meg volt ijedve, mert tudatára ébredt annak, hogy a pajtát szándékosan ő gyújtotta fel.

Vermes László megsajnálta öccsét és azzal kezdte vigasztalni: „Ne essél kétségbe, fel ne akaszd magad, a baj megtörtént, majd úgy fordítjuk a dolgot, mintha az eset véletlenül történt volna.“ A bajt kikerülni nem lehet, folytatta a nagybácsi, csak az a baj, hogy az oltásnál mindenki azt kiabálta, hogy a pajtát ifj. Vermes János szándékosan gyújtotta fel.

A nagybácsi kitanította ezután a gyanúsítottat, hogy ha a csendőrök kérdezik, mondja azt, hogy az égő lámpával ittasan ment szénát adni a lónak, a pajtában a szeckavágó kerekében megbotlott és elesett, mely alkalommal a lámpa kiesett a kezéből, felrobbant és attól a széna meggyulladt. Az elmondottakat ő mint tanu fogja bizonyítani. Amint a járásbírósnak szóló első feljelentéséből kitűnik, úgy is történt.

A pótnyomozó járőr bűnpártolás és hamis tanulás gyanúja miatt a nyomozás érdekében őrizetbe vette az összes rokonokat és barátokat, akik a „B“ egyén. jelentése szerint a tűz eloltása után a sértett kocsmájában jelen voltak akkor, amikor gyanúsítottat a nagybátyja kitanította.

Az igazság megállapítása nehéz feladatnak ígérkezett, mert idős Vermes Jánosnak a fél Kaposfüred, de különösen a közelében lakó egyének nagyobb része rokona és tanuskodni vagy az igazat megmondani egy sem akarta.

Az alapos, szakszerűen lefolytatott kikérdezések, amelyeknél a járőr a részletek firtatásával igyekezett ellentmondásokat megállapítani, meghozták az eredményt. Elsőnek Vermes Mária, mint koronatanú adta be a derekát. Előadta, hogy 1936 október 22-én alkonyattájban, a tűz kitörése előtt kb. egy-negyed órával érkezett haza munkából. Id. Vermes Jánosné átjött hozzájuk és az apját, Vermes Lászlót kereste. Mivel apja tudta, hogy öccsénél ismét valami baj van, elbujt, hogy ne kelljen átmennie.

Ő azonnal átment id. Vermes Jánosékhöz, de sem a kocsmában, sem a szobában nem talált senkit. Amikor az udvarra kilépett, látta, hogy ifj. Vermes Jánost felesége átölelve tartotta és csiti-

totta. Ifj. Vermes kiszabadította magát a felesége kezeiből és beszaladt a kocsmaszobába. Közben azt kiabálta, hogy „elégetek mindent, hadd égjen, mert úgysem az enyém semmi“.

Ifj. Vermest ő és felesége követték, aki a kocsmában az égő lámpát a keretéből kivette és szaladt vele a pajtába. Ott a lámpát odavágta a szeckavágóhoz a széna közé. Ezt ő és a gyanúsított felesége közvetlen-közlelőre látták. A gyanúsított felesége megkísérelte a tüzet eloltani, de a gyanúsított nem engedte, „had égjen“ mondta az asszonynak káromkodva. Ezután a gyanúsított és felesége elmentek hazulról, ő tüzet kiáltott és hazaszaladt, hogy a sajátjukat mentse, mert a szomszédságban laktak. Előadta, hogy eddig azért tagadt, mert a gyanúsított unokatestvére, aki megkérte, hogy el ne árulja a csendőröknek, hogy a pajtát ő gyújtotta fel.

Most már Vermes László, a gyanúsított nagybátyja is kirukkolt az igazsággal. Beismerte, hogy ő tanította ki a gyanúsítottat, hogy a csendőröknek azt mondja, hogy a tüzet a már ismertetett módon idézte elő. Védelmére előadta, hogy a bűnpártolást azért vállalta magára és azért akart öccse mellett hamisan tanuskodni, mert sajnálta, hogy gyújtogatásért elítéljék.

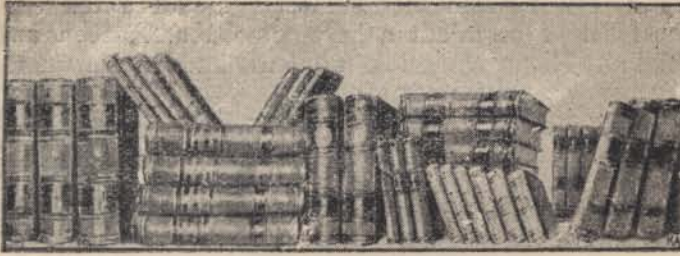
Ezután még 16 tanu adta elő, hogy hallotta, amikor a gyanúsított azt kiabálta, „felgyújtok mindent, vagy „felpörkölök mindent.“ Azt is hallották, amikor Vermes László a kocsmában kitanította a gyanúsítottat, hogy mit mondjon a csendőröknek.

Id. Vermes János, a sértett később szintén beismerte, hogy az első nyomozás alkalmával azért állította, hogy 90 métermázsa takarmány és 5 koci polyva égett el és hogy az istállóban elpusztult ló az övé volt, hogy nagyobb biztosítási összeget kapjon. Arról is tudott, hogy a pajtát a fia szándékosan gyújtotta meg, de ő, mint apa, a fiát pártolta és ezért nem árulta el.

Beismerte, hogy csak 50 métermázsa takarmány és 2 koci polyva égett el és az elpusztult ló nem az övé, hanem a fiáé volt.

A járőr ifj. Vermest elfogta és a kaposvári kir. ügyészségnek adta át.

Az első nyomozásnál a találékony nagybácsi bizony túljárt a nyomozó járőr eszén. Minden úgy történt, ahogyan azt ő a családi tanácsban kitervelte. Más lett volna az első nyomozás sorsa, ha a járőr nem éri be a gyanúsított és annak nagybátyja — tehát nem érdektelen tanu — állításaival. A tüzesetet megelőző összevezetésnek fel kellett volna kelteni a járőr gyanúját. Ha a járőr tanuk után kutatva az egész községet házról-házra végigjárja, az igazságuk már akkor ki kellett volna derülni. Igaz, hogy faluhelyen — különösen akkor, ha a lakosság erősen összetart, az első időben semmi sem szivárog ki, senki sem akar semmiről tudni — különösen, ha a csendőr érdeklődik. Maguk között azonban megindul a szóbeszéd, kicsereleik gondolataikat, feltevéseiket, véleményüket. Ezt kell B egyének, fontosabb esetekben polgári ruhás nyomozók segítségével kitapintani. Ezért nem szabad a gyanus esetek fölött napi-rendre térni, hanem azokat állandóan felszínen tartva, az említett eszközökkel a való igazság felderítésére kell törekedni.

KÖNYVISMERTETÉS.

Pietro Badoglio, Olaszország marsallja, Addis Abeba hercege: „Az Etiopiai Háború.” A Duce előszavával. — A. Mondadori-Milano, Gergely RT. kiadása. Budapest, 1937.

Badoglio tábornagy, az abesszín háború győztes hadvezére még 1936 őszén egyszerű és keresetlen szavakban számolt be arról, hogy is folyt le ez a világtörténelem legnagyobb gyarmati háborúja. A kitűnő művet most fordították le magyarra, hogy mi is tanulhassunk belőle. A túlnépesedett Itáliának szüksége volt Afrikában gyarmatokra, ahol emberfeleslegét elhelyezhesse és ahonnet nyersanyagokat kaphasson. *Badoglio*, mint a vezérkar főnöke, csakhamar látta, hogy az abesszínekkel nem lehet megegyezni, előbb vagy utóbb háborúra fog kerülni a dolog. Jól meg kell értenünk, miről volt szó. Egy teljesen vad, útszegény birodalmat meghódítani, mely körülbelül oly nagy, mint a régi osztrák-magyar monarchia és a régi nagy Németbirodalom együttvéve... Ezen az óriási területen egyetlen kis teljesítményű vasútvonal vezetett végig. A nagy birodalom meghódításához 400.000 katonára és 100.000 munkásra volt szükség. Ezt a hatalmas embertömeget, az állatok tízezreit, többvezényi gépjárművet, sokmillió tonnányi hadi és egyéb anyagot kellett Olaszországból 4000 kilométeres tengeri és többszáz kilométernyi szárazföldi úton a hadsereghez szállítani! Az óriási munka persze a leg gondosabb előkészületeket kívánta meg. Az olasz vezetőség, a vezérkar, mestéri módon felelt meg feladatának.

Az olasz hadseregnek soha el nem képzelt nehézségekkel kellett küzdenie; míg a fensíkot elérte — több mint 3000 métert kellett például kapaszkodnia. A fanatikus, ravasz, megbízhatatlan bennszülöttek a kis háborúban félelmetes ellenfeleknek bizonyultak. 5 nagy csatát kellett az olaszoknak megvívniuk, míg a győzelmet kicsikarhatták maguknak. Április 15-én szórták szét Dessié-ben a legutolsó nagyobb csatában ellenfelüket. Dessié-ből indult ki a jól megszervezett, merészen vezetett expedíció, melynek csapatai az úgynevezett „vasakaratú meneteléssel” a legnagyobb fáradságok leküzdése után — a legénységnek sokszor inkább vinni, mint vontatni kellett a gépjárműveket — tudták az ország fővárosát, Addis Abebát elfoglalni.

Az abesszín vállalkozáshoz hasonló gyarmati hadjáratot nem ismer a hadtörténelem. A nagy tömeges háborúja volt ez, amelyet a világ egyik legmagasabban fekvő, legjárhatatlanabb, erőforrásokat nélkülöző terepén kellett alapos előkészítés után merész elhatározással megvívni. Épp ezért kell nekünk is ezzel a háborúval foglalkoznunk, hogy

annak leszűrt tapasztalataiból okuljunk, az értékes tanulságokat levonjuk magunknak.

Hatéves hadjáratra számítottak és *Badoglio* fővezér 7 hónap alatt fejezte be. A Duce — Itália nagy államférfia — azt írja a mű előszavában, hogy gyarmati háború nem zajlott le soha oly különleges körülmények közt, mint ez a hadjárat. Olaszországnak nemcsak európai oktatók által előkészített korszerű fegyverekkel ellátott ellenséggel kellett szembeszállnia s azt a fensíkon legyőznie, hanem két másik arevonalon is meg kellett ütköznie, a politikai és gazdasági fronton! És ezért kellett neki nemcsak győzni, hanem gyorsan is győzni! Ezt a gyors győzelmet Itália, a Duce nézete szerint, eltekintve a fővezér merészségétől, a fasiszta eszmének köszönhette.

A sikert a fasiszta szellem: a gyorsaság, önfeláldozás, bátorság és az emberi határokon túlmenő ellenállóképesség vívta ki... vagyis: az önzetlen hazafiasság!

Suhay Imre,
ny. alábornagy.

Gazsi József alhadnagy.

A világháború kitörésekor a laborcéri csendőr-őrs parancsnoka volt. Az oroszok betörése alkalmával őrskörlete haretérré változott.

A szomszédos őrsök legénységével vonult vissza. A hadsereghez nyertek beosztást és felderítő, valamint biztosító szolgálatot teljesítettek.

Több hareban vett részt s mindenhol derekasán megállta helyét.

1914 november 28-án közölték, hogy az oroszok egy honvédhadosztályunkat elvágta a főcsapatától s lőszerük és élelmük fogytán van. A Kárpátokat az oroszok már megszállva tartották. Mezőlaborcot és a szomszédos községeket az oroszok már elfoglalták. Mindenütt az ellenség garázdálkodott. Pedig égetően sürgős volt a 120 kocsis löszert és élelmet az összeköttetéstől elvágott honvédhadosztályhoz elszállítani. Gazsi tiszthelyettes önként jelentkezett a feladatra. Kapott maga mellé 20 esendőrt és 80 honvédet. Úgyesen kikerülte az oroszokat és a szállítmányt hiánytalanul átadta, ő pedig embereivel veszteség nélkül bevonult csapatához.

1915 április 29-ig teljesített még haretéri szolgálatot. Akkor sikerült az oroszokat kiverni s ő ismét átvette őrskörletében a közbiztonság feletti őrszolgálatot.

Gazsi József tiszthelyettes bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Keresztes János tiszthelyettes.

A románok betörésekor a 39. gyalogezred V. zászlóaljához osztották be. Különösen felderítő és kalauzszolgálatban tüntette ki magát. Kiválóan értekesítette helyi ismereteit s nem egyszer kizárólag ezzel sikerült a harcok sikeres kimenetelét biztosítani.

1916. évi október hó 13-án éjjel a Sósmező feletti magaslatokra rendelték ki másodmagával az összeköttetést biztosítani. Ez másnap délután sikerült is. A keresett 82. gyalogezredet a Vadastőfej erdőrézsen feltalálta. Az ezredparancsnok úrnak arra a kérdésre, hogy az ezredet el tudná-e észrevétlenül az ellenség hátába vezetni, igennel válaszolt. És Keresztes tiszthelyettes a magyar csendőr leleményességével és akaraterejével 9 óra alatt az egész ezredet a románok hátába vezette anélkül, hogy ezt az ellenség észrevette volna.

Ezzel tette lehetővé, hogy a románokat a legváratlanabb támadással semmisíthették meg.

Keresztes János tiszthelyetttest ezért a ténykedéséért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Szabolcs(Séra)Sándor tiszthelyettes.

A világháború kitörésekor a kassai kerületnél teljesített szolgálatot. Önként jelentkezett harcra szolgálásra. A 32. honvédgyalozredhez nyert beosztást. Mint szakaszparancsnok került a harcra.

1915 február 5-én azt a parancsot kapta, hogy Jablonica és Tatarov közötti országút mentén lévő és az oroszok által megszállva tartott, hadászatiilag fontos erdőszlakból az oroszokat zavarja el s az erdőszlakot gyűjtsa fel. A parancsot oly fényesen oldotta meg, hogy szakaszának egy embere sem vesztett oda.

Ezért a bátor és nehéz körülmények között véghezvitt tettéért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, melyet Ő Felsége Károly király tűzött a mellére.

1915 szeptember 27-én éjjel Besszarábia és Bukovina határán az oroszok rohamait verte vissza. Nem sikerült az oroszoknak egyik támadása sem. De a

mellette lévő nagyváradi közös huszárok arevonalat az oroszok mégis áttörték s körülvették Séra tiszthelyettes kis csapatát. A szakasz állandóan puska- és géppuskatűzet zúdított az oroszokra, mérhetetlen veszteséget okozva azoknak. Rohamot roham után vert vissza. Így tartott ez délután 4 óráig, akkor segítséget kapott s az oroszokat sikerült visszaverni. Séra tiszthelyettes szakaszának vesztesége 12 halott és 9 sebesült. Maga Séra tiszthelyettes izomszakadással került kórházba.

Séra Sándor tiszthelyetttest ez alkalommal tanúsított vitéz magatartásáért az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Farkas Mihály törzsőrmester.

A tettek embere volt. Pillanatok alatt áttekinthette a helyzetet s azonnal cselekedett.

Különösen Erdélyben, a románok elleni dicsőséges harcokban tüntette ki magát. Közbelépésével sok derék harcost mentett meg.

Legfényesebb haditettét 1916 október 11-én éjjel vitte véghez. Marostorda megyében, Görgényüvegcsűr és Kásva községek között húzódó völgyben táborozott a 17. honvédgyalozred egész ütközet-hadtápvonata. Az éj leple alatt a románok körülvették az egész tábor s hirtelen rajtaütéssel ezt fogságba ejtették. A párszáz méterre tábori őrsön lévő Farkas törzsőrmester 11-ed magával a szokatlan lármára futólépésben a völgybe rohant s az embereinket éppen lefegyverező románokat oly erővel és váratlanul rohanta meg, hogy azok számos halott és sebesült hátrahagyásával meglutamodtak.

A felbecsülhetetlen értékű hadianyagot, lőszert, lovakat, konyhákat, kocsikat stb. megmentette s a Görgényszentimre községben levő állomásparancsnokságnak adta át.

Farkas Mihály törzsőrmestert bátor magatartásáért a 2. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Csendőröknek Részletre is

Dr. Jámbor, mérnök **Ciánoz**
268-270 és 268-279

Különleges Hízetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.
Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás.
Ebédlő- és futószőnyegek, szelönok, paplanok stb. Ágynemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.
Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161

EBÉDLŐSZŐNYEGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművásznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet.
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Szondy-bolt

Új üzletünkben

különleges kedvezményt

nyújtunk a csendőrség tagjainak. Bútorok, berendezések, szelön, matrac, szőnyeg, paplan, függöny, ágynemű és fehérnemű anyagok. Kész ruhák, kabátok, szövetek óriási választékban. **Előleg nélküli** leghosszabb lejáratú részletfizetésre Budapest, VI., Szondy-u. 25. Vörösmarty-utca sarok.

Olasz gyártmányú

OLIVETTI

ÍRÓGÉPEK

Precíziós, hordozható,

egyesítik a legújabb, legmodernebb gépek minden kiválóságát

Magyarországi vezérképviselőt

SCHAEFFER VILMOS ÉS TARSA

Budapest VI., Andrassy-út 40

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

Alkay József ny. ezredes.

Hosszú, nehéz szenvedés után május 21-én, ötvenhétéves korában halt meg *Alkay József ny. ezredes*, volt budapesti kerületi parancsnok. Általánosan

szeretett és tisztelt bajtársat veszítünk most elmúlásával. Emberséges, türelmes, segítőkész és higgadtan okos egyéniségét mindig kedves emlékezetükben fogják tartani azok, akik környezetében teljesítettek szolgálatot. Mindig a józan, derűs, egészségesen egyszerű oldalát kereste a dolgoknak és sikerült is legtöbbször megtalálnia. A bizalom, biztonság és nyugalom volt az éltető légkör számára s mindezekből mindenkinek juttatott, akit a szolgálat vagy magánélet közel sodort hozzá. Megértő, korrekt és közvetlen bajtárs tudott lenni mindenkinek és nem ismert más érzéseket és irányokat

akkor sem, ha itt-ott nem egészen megérdemelten jutott valaki rokonszenves egyéniségének ezekhez az ajándékaihoz. Szolgálatának pedig hűségese szolgálja volt, ebben is a lehetőségek és okok mélyebb összefüggéseit keresve mindenkor. Ismerte a csendőrt és ismerte a csendőrségi szolgálatot a hajszálgyökerekig, tettek és emberek értékelésében szeme nem igen tévedett. Különben családjának élt.

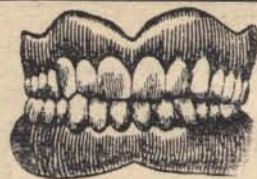
Sem többet, sem kevesebbet nem mondhatunk elköltözött bajtársunkról, de mindezeknél többet emberről már nem is igen lehet mondani. Mélyen meggyászoljuk mi is a család gyászát, amely igen mély és igen sötét, mert ennek a családnak valóban túlságosan nagy az a veszteség, ami ilyen családfő elhunytával sujtja. Május 24-én temették el a budapesti Kerepesi-úti temetőben, bajtársi részvét mellett.

Néhai *Alkay József ny. ezredes* a volt cs. és kir. 93. gyalogezred kötelékéből lépett át a csendőrséghez 1900-ban a következő évben már hadnagy szakaszparancsnok Topánfalván, később Désen, Kézdivásárhelyen, Kolozsváron, utóbbi állomáson oktatótiszt is volt. Majd megint szakaszparancsnok Beszterecén, Ujvidéken, Szolnokon, 1912-től pedig brassói kerületi segéd-tiszt. Tizenkétévi szakaszparancsnoki és oktatótiszt szolgálati elismeréséül ekkor részesült felügyelői okirati dícséretben. A világháború első két évében — századosi rendfokozatban — a csendőrség felügyelőjének másodsegéd-tisztje, azután az állami gépgyárban munkásszázadparancsnok volt s ebben a szolgálati megbízatásában a háború végéig nehéz feladatok elé került. A háborúban teljesített kitűnő szolgálati elismeréséül az ezüst és bronz katonai érdeméremmel tüntették ki a katonai érdemkereszt szalagján. A vörös forradalmat a vörösök fogságában töltötte, azután pedig pótszárnyparancsnok Székesfehérváron és Szegeden, 1920-ban szárnyparancsnok Szentesen, 1922-ben ezredes és a következő évben törzstiszti beosztást kapott a szombathelyi kerülethez, de még ugyanabban az évben a szegedi kerületi parancsnok-helyettesi megbízatásban részesült, 1925 május 1-én nevezték ki ezredessé s előbb a szegedi, majd a budapesti kerület parancsnoka volt. Ebből a beosztásból vonult nyugállományba 1933-ban. Kiválóan eredményes szolgálatiért a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* dícsérő elismerésével és a Mér. tisztikeresztjével tüntette ki.

Fogainkat

csak elsőrendű fogásznál csináltassuk meg

műfog, fogtömés P 3.—
Platinaszínű Kedvező
vagy arany színű P 6.—
22 karátos arany P 18.—
fizetési
feltételek

RÓNA L. ALL. VIZSG. FOGÁSZ
Budapest, Baross-u. 98. l. c m 2

FEHÉR BÉLA m. kir. államvasuti óras
ÓRA-, ÉKSZERŐZLETE ÉS MŰHELYE
SZOMBATHELY, KÖZSEGI-UTCA 8. SZÁM ALATT

Kívánatra vidékre választékot vételkötelezettség nélkül küldök.
Előnyös részletfizetési feltételek.

A m. kir. csendőrség
kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.
TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bármilyen vételkötelezettség nélkül küldünk.

III. Viktor Emánuel olasz király és császár Öfelsége látogatása Budapesten. Magas vendége volt május 19-től 22-ig hazánknak. A baráti olasz nemzet uralkodója, **III. Viktor Emánuel**, Elena királyné és császárné és Mária királyi hercegnő társaságában látogatott el hazánk fővárosába, hogy a **Kormányzó Úr Ó Főméltósága** közelmúltban történt olaszországi látogatását viszonzza és a két baráti nemzet közötti kapcsolatokat szorosabbnak fűzze.

A királyi családot **Ciano** gróf, olasz külügyminiszterrel az élen magas katonai és diplomáciai személyiségekből álló kíséret kísérte el magyarországi útjára. A látogatás ideje alatt az egész magyar nemzet ünnepeket, Budapest utcái zászlódszt öltöttek. A lezajlott előkelő ünnepek magva a május 20-i katonai díszszemle volt. A városligetben és környékén már a hajnali órákban százezrekre menő tömeg gyűlt össze, hogy a felvonuló csapatokat láthassák és megfelelő helyet biztosítsanak maguknak.

Pontosan 10 órakor a király és császár Öfelsége a **Kormányzó Úr Ó Főméltósága** kíséretében képkocsin a Hősök-terére ment, ahol a tábornoki kar élen a honvédelmi miniszter, a honvédség főparancsnoka és a honvéd vezérkar főnöke jelentkezését fogadta. A jelentkezés után a két államfő lóra ült és szűkebb kíséret élen a csapatokat szemlélte meg. A felállított arcvonal jobbszárnyán **Nagybaconi Nagy Vilmos** altábornagy, mint vezénylő tábornok tett jelentést a szemlére kivonult csapatokról. A jobbszárnyon álló első csapat a kaposvári **Nagy Lajos** 6-ik honvéd gyalogezred díszszázada volt. Ennek az ezrednek a tulajdonosa **III. Viktor Emánuel** olasz király és császár. A két államfő ezután végig lovagolt a csapatok előtt. A szemle háromnegyedóraig tartott. A király és császár látható meglepéssel szemlélte a daliás, fegyelmzett magyar csapatokat.

A csendőrséget gyalogzászlóalj és lovasszázad képviselte. A zászlóalj parancsnoka **nemes Szentoléry Rikárd** őrnagy; segédtiszt: **Pallós Andor** fhdgy; századparancsnokok: **Toldi Árpád** százados, **vitész Bakó László** százados és **Kulcsár Lajos** százados. Szakaszparancsnokok: **vitész Kőszegi Megay László** fhdgy, **Karabélyos Imre** fhdgy, **Kadicsfalvy János** fhdgy, **Szander István** fhdgy, **Bende István** fhdgy, **dr. Malonyai László** fhdgy, **Mondok István** hdgy, **Kun László** hdgy, **Garay István** II. hdgy. A csendőr lovasszázadot **Kricsfalussy-Hrabár Sándor** százados vezényelte. Szakaszparancsnokok: **vitész Szenci Fejérdős Gyula** fhdgy, **dr. Boda József** fhdgy, **Zajzon Jenő** fhdgy.

A szemle befejezése után a két államfő gépkocsin az **Andrássy-úton**, a **Köröndön** felállított díszpáholyhoz hajtott, ahol már ekkor együtt volt **Elena királyné** és **császárné Öfelsége** a **Főméltóságú Asszony** társaságában, **Mária királyi hercegnő**, a **Kormányzó Úr Ó Főméltósága** családja, a királyi hercegek az olasz és magyar katonai, egyházi és világi előkelőségek. Ezután a liget felől megindult a díszmenet a díszpáholy előtt.

A menet élen itt is **vitész nagybaconi Nagy Vilmos** altábornagy, a budapesti I. vegyesdandár parancsnoka lovagolt a vezérkari főnöke és parancsértisztje kíséretében. Utána a vegyesdandár törzse, valamennyien szürke lovakon. Ezután a

Ludovika Akadémia lovasszakasza egyforma pejllovakon, majd a királyi és császári Felség tulajdonát képező ezred díszszázada. A díszszázad mögött a vegyesdandár gyalogsági parancsnoka, **vitész Kiss Kálmán** tábornok, majd **vitész Szombathelyi Ferenc** ezredes, a **Ludovika Akadémia** parancsnoka lovagolt. A **Ludovika Akadémia** két zászlóalja és a „**Kinizsi Pál**” csapatalisztképző zászlóalja a „**Ludovikás-induló**” hangjai mellett haladt el az államfők előtt.

Ezután a „**Mária Terézia**” I. honvéd gyalogezred három zászlóalja, távbeszélőszázada, árkászszázada, kocsizó géppuskaszázada és gyalogsági ágyúszakasza vonult el.

Utána a 2. vegyesdandár gyalogsági parancsnoka, mögötte a **József Nádor** 2. honv. gyalogezred, majd az I. határőrkerület határőrrosztályai, 3 határőrrosztály, távbeszélő- és árkászszázad, a folyamőrök, majd a gyalogcsendőrzászlóalj zárta be a gyalogos csapatok sorát.

A gyalogság után az I. honvéd tüzérsztály hegyiágyús, könnyűágyús és tarack ütegei következtek.

A tüzérség után az I. és 2. honvéd huszárezred alakulatai, a csendőr lovasszázad, az I. honv. lovas tüzérsztály, a hídadó- és vonatosztály zárta be a felvonulás első részét.

Rövid szünet után a gyorsan mozgó alakulatok következtek. Egyedül után vonultak el a kerékpáros alakulatok, a gépkocsizó csapatok, a légvédelmi tüzérsztály alakulatai. Utánuk a gépkocsizó utászalakulatok vonultak fel. A csapatok sorát a gépkocsizó híradócsapat zárta be. A felvonulás befejeztével a katonai zenekarok az olasz és magyar Himnuszokat játszották el, majd a magas vendégek a királyi várba vonultak vissza. A magas vendégek érkezése és távozása alkalmával a csendőrség is sorfalat állt.

Beutalások Balatonfüredre. Belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* **dr. Domoszlai Gyuláné**, alezredes felesége és sógornője, **vitész Kiss Jenőné**, őrnagy felesége és **Ilona** leánya. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül:* **dr. Valló József** ny. alezredes és felesége, **Hamza Gyula** ny. őrnagy, **özv. Krausz Antalné** ezredes özvegye, **özv. Zgorzsky Lászlóné** alezredes özvegye, **özv. Szentmihályi Lajosné** és **özv. Lemhényi Sigmund Lázárné**, őrnagyok özvegyei. *A tényleges honvédtiszti állományból:* **Menninges Oszkár** élelm. gt. alezredes, **dr. Mélynádasdy Antalné**, ezredorvos felesége, **Antal** fia és anyósa. *Az ellátást élvező honvédtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül:* **vitész Szakvály Emil** ny. tábornok, **vitész Kovács József** ny. tábornok és felesége, **Nagy Lajos** ny. ezredes, a felesége, leánya és nővére, **Sonnecker Károly** ny. százados, **özv. Polgár Rezsőné** tábornok özvegye és **Irma** leánya, **özv. dr. Réthy Józsefné** vezérfőtörzsorvos özvegye, **özv. vitész Kötcsy Stáner Jenőné**, tábornok özvegye, **Papp Vilma** és **Papp Róza**, ny. főtörzsorvos nővérei. *A rendőrség csendőr legénységi állományból:* **Gábrriel Gyula** alhadnagy, **Veres József III.**, tiszthelyettes és felesége, **Németh János III.**, tiszthelyettes és felesége, **Nagy Ferenc V.**, tiszthelyettes, a felesége és **Ferenc** fia, **Benkő Mihály** tiszthelyettes, **Szigeti**

42 éve a világot uraló eredeti angol **The Champion** kerékpárokat havi **P. 20.**— és saját készítésű kitérő **Royal Star**

kerékpárokat **180.**—P-érthavi **16.**—P. részletre, **kerékpáralkatrészeket** **NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.**

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpárnagykereskedés, Budapest,

VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

A két

elválaszthatatlan!

Őn által megszabott időre terjedő előlegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szelencok, mairacok és sodronyok, szőnyeg-árak, futó- és ebédlőszőnyegek, díszlámpák és az összes vászonárak, abroszok, ágyneműdarnazatok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

● **Lakásberendező vállalat, VI. Andrássy út 66** ●

György szv. tiszthelyettes. Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, özvegyek és árvák közül: Vársárhelyi József ny. alhadnagy, Körösligeti Adám ny. tiszthelyettes, Kúti Miklós ny. tiszthelyettes és a felesége, Lengyel István ny. tiszthelyettes, Barta József ny. tiszthelyettes, Kárdos Lajos és Német József I. ny. szv. tiszthelyettesek, Kiss G. Lajos ny. törzsörmeister és felesége, Tóth Pál ny. törzsörmeister, özv. Váci Nagy Jánosné tiszthelyettes özvegye, Schieder Jánosné ny. tiszthelyettes felesége és özv. Kupecz Mártonné tiszthelyettes özvegye.

Beutalások Hévízszentandrásra. Belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a hévízszentandrasi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* Huszár Agoston alezredes, a felesége és Dalozia leánya, vitéz Liptay László alezredes, Sárdy Gyula őrnagy, Ősz György g. százados és felesége. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül:* Rutkay Arnold ny. ezredes, felesége és nővére, Lábady Kálmán ny. ezredes, Vasady Béla ny. ezredes és felesége, özv. Kovács Karolyné ezredes özvegye és Klára leánya, özv. Rozsnyay Béláné ezredes özvegye és Kató leánya. *A tényleges honvédtiszti állományból:* Futó Józsefné vkszt. alezredes felesége. *Az ellátást élvező honvédtisztek, özvegyek és árvák közül:* Molnár Sándor ny. százados és özv. Molnár Sándorné ezredes özvegye. *A tényleges csendőr legénységi állományból:* Várkonyi Lipót alhadnagy, vitéz Sallai József tiszthelyettes, Bognár József törzsörmeister (v.), Bódi János törzsörmeister, Lendvai Jánosné alhadnagy felesége és Szabó Józsefné VIII. tiszthelyettes felesége. *Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, ezek özvegyei és árvái közül:* Bujdosó Imre ny. alhadnagy, Bucsa Imre ny. tiszthelyettes és felesége, Péterfi Lajos ny. tiszthelyettes, Koletár András ny. tiszthelyettes és felesége, Molnár János ny. tiszthelyettes és felesége, Marton József ny. tiszthelyettes és felesége, Bellér János és Váradi Károly ny. szv. tiszthelyettesek, Veréb Sándor, Raffai Ferenc és Kajtár Sándor ny. törzsörmeisterek, Csicskay Antal ny. törzsörmeister és felesége, Fülöp Sándor és Horváth Ambrus ny. esendőrök, özv. Nagy Lászlóné, özv. Szöke Istvánné tiszthelyettesek özvegyei, Fülöp Mihályné és Szabó Gáborné ny. tiszthelyettesek feleségei, özv. Tóth Györgyné és özv. Katona Lászlóné tiszthelyettesek özvegyei, Acs Józsefné ny. törzsörmeister felesége és özv. N. Kiss Istvánné törzsörmeister özvegye.

A Magyar Királyi Hadimúzeum látogatható: vasár- és ünnepnapokon 9—13 óráig, hétköznapokon 10—13. *Csoportosan, ingyen, előzetes igazgatói engedéllyel:* a honvédség és egyéb fegyveres testületek tagjai, valamint vitézek, frontarcosok és hadirokkantak által kedden, iskolák által csütörtökön. *Belépődíjak:* Egyenkénti megtekintés rendes belépőjeggyel 40 fillér, a honvédség és egyéb testületek, valamint a Vitézi Rend, az Országos Frontharcos Szövetség és Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Nemzeti Szövetségének *legénységi állományú tagjai,* végül gyermekek és tanulók részére kedvezményes jeggyel 20 fillér, szombaton (takarítási napon) csak igazgatói engedéllyel és vezetéssel 1 pengő. Csoportos

megtekintés tanfolyamok, testületek, stb. részére személyenként 20 fillér. *Az intézet kiadványainak árai:* I. Tájékoztató a Magyar Királyi Hadimúzeum kiállításáról 50 fillér, II. Tájékoztató a Magyar Királyi Hadimúzeum épületéről és környékéről 20 fillér. Képeslevelezőlapok: 6 és 10 fillér.

Hősök emléke. A bulgáriai *Russzeben,* a katolikus temetőben május 16-án avatták fel a világháború folyamán Bulgáriában elesett negyven osztrák és magyar altiszt közös síremlékét. Az ünnepségen ott volt Lukov tábornok, hadügyminiszter, megjelentek Matuska Péter magyar követ, Eckhardt osztrák követ, a magyar, az osztrák, a német katonai attasék, a város polgári és katonai hatóságainak vezetői, kivonult egy díszszázad katonaság s különféle hazafias egyesületek több küldöttsége s amellet nagyszámú érdeklődő. — Lukov miniszter, majd Matuska és Eckhardt követek s több más előkelőség beszédet mondott, ünnepelte a dicsőséges halottak hősiességét és a három ország testvériségét. A közös síremlékre a koszorúk egész sorát helyezték el. A katonazeknar eljátszotta mind a három nemzet himnuszát.

Dr. vitéz Gyergyóalfalvi Gereöffy Géza százados, a Vas Gereben irodalmi kör tagja, „Az én hangom” című kötetben most rendezte sajtó alá költeményeit. Olvasóink előtt Gereöffy százados nem ismeretlen, bemutatására szükség tulajdonképpen nem is volna, mert írásainak néhány gyöngyszemét lapunk hasábjain már közöltük. Mégsem mulasztjuk el erre a közel kétszáz oldalas, előkelő külsővel megjelent kötetre felhívni bajtársaink figyelmét, mert így, egybegyűjtve sokkal igazabban és teljesebben érezzük azt a dús gazdag érzelmi és gondolatvilágot, amely a szerző egészen egyéni kincse. A szerző így jellemzi a maga költészetét:

*Az én hangom nem száll messze el,
ez nem óriás, drága hang,
de nekem olyan, mint a szent
imra hívó estharang.*

Igen, az Istenáldotta tehetség hangja ez, olyan, mint az estharangé: megható, figyelmeztető és Istenhez emelő. Egyszerűségében remek, mint a virágok és erőteljes, mint a szerző szülőföldjének, a székelyföldi erdőknél a tölgyei.

Örömmel köszöntjük a gyűjtemény megjelenését már azért is, mert vele csendőr íróink munkáinak egyik legszebbjét kaptuk.

A könyvet a Molnár-féle nyomdai műintézet R.-t. Szekszárd, adta ki kiemelkedően szép kiállításban.

Öngyilkosság. A szegedi V. kerület kondorosi örsének állományába tartozó Kaszás János őrmester május 12-én 10

fehé+Optika

Csendőrség

Budapest, VIII., Múzeum-krt 2. sz.

tagjai részére

Modern
fényképező gépek
FOTÓ CIKKEK
Prizmás látcsövek

6 havi folyó-

számla hitel

Magyar gyártmány

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Kerékpár
és segédmotoros

AKCIÓS PROPAGANDA ÁRON

csendőröknek részletre is

MAJTHÉNYI BÉLA gépészmérnök
CSEPEL — MOTOR SERVICE
BUDAPEST, IX., VIOLA-UTCA 31.

Négy évtizede vásárolnak
legjobb megelégedésre kiváló

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY Őtensége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítójánál.

Budapest VI., Király-utca 58-60. Kérjen árjegyzéket!

őna tájban a budapesti, Thököly-út 2. szám alatti Korona-szálló egyik szobájában kardszija felakasztotta magát és meghalt. Holttestét a budapesti 1. számú honvéd és közrendészeti helyőrségi kórház halottasházába szállították. Az öngyilkosság okának megállapítására vizsgálat indult.

Csendőrségi Közlöny. 10. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Várakozási illetményekkel szabadságot tartott: vitéz Vass István pécsi IV. kerületbeli százados. Állandó nyugállományba helyeztetett: Erdész Gyula miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettes. — Szabályrendeletek: A „Cs-8.” jelzésű, „Irányelvek az őrsökön való továbbképzésre” című utasítás-tervezet, valamint ennek alapján rendszeresített „Foglalkozási jegyzék” helyesbítése és kiegészítése. — A „Cs-1.” (Sznt.), „Cs-2.” (Csüsz.) és „Cs-4.” (Nyut.) szolgálati könyvek helyesbítése. — Érvénytelenítések: Kőrös István törzsőrmester részére a székesfehérvári II. kerület által 1936 december 1-én 1393/gh. 1936. szám alatt kiállított szabadságolási igazolványt a székesfehérvári II., Harcos József őrmester részére a szombathelyi III. kerület által 1933 december 10-én kiállított 24.214. számú csendőrségi személyazonosság igazolványt a szombathelyi III. és Ördög János elhalt törzsőrmester v. részére 1935 január 30-án 13.817. szám alatt kiállított személyazonosság igazolványt a pécsi IV. kerületi parancsnokság érvénytelenítette.

Vesztett kutya Budapesten. A budapesti közlekedési őrs állományába tartozó *Miklós István* csendőr május 15-én déltájban a fogolyszállító gépkocsin foglyot szállított Budapesten a főkapitányságról a Nyugati pályaudvarra. A Rudolf-rakpart útján, az autó előtt mintegy 30 méterre habzó szájú kutyát pillantott meg, amely a Ferenc József-tér felé futott. A téren sok nő és gyermek tartózkodott. A kutya előtt egy férfi szaladt és azt kiáltozta, hogy üssék agyon a kutyát, mert megveszett. *Miklós* csendőr megállította az autót, pisztolyát elővette, a kutya után futott és lelőtte.

Az 1937. évi Csendőrségi Zsebkönyvben megjelent „*A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése*” című közleményben az alábbi sajtóhibák fordulnak elő:

1. a 293. oldalon az „*1. Legénység*” című fejezet 1. és 2. bekezdéseiben a „Próbacsendőr:”, illetve a „Csendőr:” szavak után „acélzöld alapon” szavakat kell felvenni és mindkét bekezdés 1–2 soraiban írt „acélzöld ispahánból” szavak helyett: „buzérvörös posztócsikból” szavakat kell írni.

2. A 296. oldalon a „*d) Társasági sapka*” című fejezet a) 1. bekezdés 3–4. soraiban írt: „meggy színvörössel átszőtt ezüst” szavak helyett „közepén 3 mm széles ezüst csikkal átszőtt, szélein ezüsttel áttört sötét kávébarna” és

b) a 2. bekezdés 2–3. soraiban: „sapkarózsával és táboribarna” szavakat törölni és helyette „és ispahánból szőtt sötét kávébarna sapkarózsával és” szavakat kell írni.

Az ukki őrsön egy nagyobb méretű, sokszorosítás útján készült képet őriznek, melynek tárgya: Eskü a Vérmezőn. Valamelyik ott szolgált bajtárs hagyta vissza. Tulajdonosát keresi az őrs.

Kurucz István tiszthelyettes, aki 1930. évben a szanyi őrs parancsnoka volt, keresi sógora. Aki tud róla, közölje címét az apci őrssel.

Osztrák-magyar diákesere-mozgalom. A Verband der Ungarnfreunde (Wien, I., Kärntnerring 3) kéri mindazokat a szülőket, akik ebben az akcióban a nyári szünidőre vendéggyermeket kívánnak, hogy ebbeli kérésükkel minél előbb forduljanak a Verband der Ungarnfreunde-hoz, hogy torlódás elő ne forduljon és a beosztási munkálatok, amelyek már kezdetüket vették, az eddigi szokáshoz híven simán legyenek lebonyolíthatók. Az érdeklődők közvetlenül a Verband der Ungarnfreunde-hoz forduljanak (Wien, I., Kärntnerring 3), ahol minden felvilágosítást megadnak és a szükséges nyomtatványokat megküldik.

Megvételre keresnek Budapestről 30 km-es körzetben 10–15 holdas homokos birtokot. Címet a szerkesztőség továbbítja.

Keresnek józan életű, falut kedvelő, 40 évesnél nem idősebb, jó írású nyugalmazott csendőr altisztet gyári portásnak. Érdeklődők személyadataik közlése mellett írjanak Kósa-Somogyi Gábor nyugalmazott csendőr törzsőrmesternek Perkáta, Fejér megye.

A „**Bűvár**” című folyóiratra újból felhívjuk olvasóink figyelmét. Akik a természettudományok világában tájékozódni akarnak, ebben a folyóiratban gazdag, színes anyagot találnak. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A **Hadik-szobor** alkotóját legutóbbi számunkban hibás hírlapi forrás nyomán tévesen írtuk *Vastagh Gyulának*. A „Csikós”, „Görgey” és sok más szobor hírneves alkotója: *ifj. Vastagh György*, aki a Hadik-szobrot is alkotta.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Hatschek Emil cég foto és optikai cikkek szaküzlete VI., Andrassy-út 13. árjegyzék-mellékletét.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaszaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5., flsz. 2 (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. thts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísz toll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúbozsórmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondtal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Kiválóan finom és tartós füstölthúsáruk

4½ vagy 9 kg-os csomagokban **bérmentve.**

Száraskolbász	1.40	Nyári szalámi	1.90
Házi kolbász	1.90	Cserkész „	2.30
Csabai kolbász	2.50	Vadász „	2.60
Császárhús füstölt	2.20	Veronai „	2.70
füstölt malacfej csont		Sonkás „	2.70
nélkül	1.45	Sertés-oldalas I-a	1.80

Kérjen részletes árjegyzéket!

POELS ÉS TSA HÚSÁRUGYÁR PÁPA

Gyárak: Európa összes államaiban, továbbá Amerika Montreálban, Ausztrália Sidneyben

A csendőrnek nélkülözhetetlen
óra- és ékszereműt a

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál
Budapest, IV, Eskü út 3. vásárolja!

Részletfizetési kedvezmény!

Fényképezéshez

KODAK FILM

mindig a legjobb
és legmegbízhatóbb!

SZEMÉLYI HIREK.

Dicséretet. *A budapesti I. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Janka Ferenc tiszthelyettes nyugállományba helyezése alkalmából, hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt mind a csendőrségi szolgálat különböző ágazataiban, mind a közbiztonsági szolgálat ellátása terén kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért. — A pécsi IV. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el Hajdú Kálmán tiszthelyettes, mert közel 3 éve, mint oktatósegéd, a próba-csendőrök nevelésében és kiképzésében előjáróit elismerésre méltó szorgalommal, odaadó kötelességtudással, igen eredményesen támogatta; fegyelmességével, minden irányban tanúsított példátmutató magatartásával előjáróinak teljes megelégedését érdemelte ki.*

Elöléptek. *A budapesti I. kerület állományában: alhadnaggyá: Tóth-Péli József, Arkosi Gyula és Takács János III. tiszthelyettesek; őrmesterré: Harcos Jenő csendőr. A székesfehérvári II. kerületben: alhadnaggyá: Horváth Lajos, Almási Sándor és Vámosi Dezső tiszthelyettesek; törzsrörmesterré: Tar Lajos őrmester és őrmesterré: Szabó Pál, Szabó József és Keresztes Lajos csendőrök. A szombathelyi III. kerületben: alhadnaggyá: Székely János, Szita Gyula és Millet István tiszthelyettesek; őrmesterré: Papp György, Tóth Ferenc II., Keszei József, Kovács Ferenc III., Németh Ferenc II., Kovács Pál I., Horváth József XVI., Várnagy János II. és Vigh János csendőrök. A pécsi IV. kerületben: alhadnaggyá: Vass Áron és Vörös József I. tiszthelyettesek; őrmesterré: Balog Ferenc, Fehér Sándor I., Haypál Sándor, Szabados Imre, Várnagy Lajos, Szamos Ferenc, Varga Gyula, Nagy János III., Kapos Mihály, Gurmai Imre, Juhász István, K. Kiss Antal, Kertész Károly, Sass István, Fodor János, Kókai István, Rácz Balázs, Papp Tamás, Tóth Antal, Surányi József, Tóth István VII. és Patonai István csendőrök. A szegedi V. kerületben alhadnaggyá: Ágh Zsigmond tiszthelyettes és szv. alhadnaggyá: Szolnoki Lajos szv. tiszthelyettes. A debreceni VI. kerületben: alhadnaggyá: Lászlófi Mihály, Szentimrey József és Papp László tiszthelyettesek; őrmesterré: Kemes István és Kiss József V. csendőrök. A miskolci VII. kerületben: alhadnaggyá: Szakács János II. tiszthelyettes; őrmesterré: Rácz János, Mészáros László, Kassai János, Szabó Gyula I., Kelemen Lajos, Dudás Antal, Szernai Endre, Nagy Mihály és Balogh József csendőrök.*

Új szakaszparancsnok: a székesfehérvári II. kerületben Orbán György tiszthelyettes.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: Bezzeg Sándor és Fekete Lajos törzsrörmester v-ak; a szombathelyi III. kerületben Rédei Mihály és Dobai Péter törzsrörmester v-ak; a pécsi IV. kerületben: Szilágyi Ferenc és Gazdag Ferenc törzsrörmester v-ak; a miskolci VII. kerületben: Orbán József és Rózsa János törzsrörmester v-ak.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: Herczeg Ferenc I. törzsrörmester Ebbli Jozefával Adonyban, Csató István törzsrörmester v. Beregszászi Rózával Mezőtúron, Venyike Sándor törzsrörmester Kovács Teréziával Balatonbogláron, Szakál Pál I. törzsrörmester v. Harmati Margittal Gyomán; a székesfehérvári II. kerületben: Tar Lajos törzsrörmester Váthi Máriával Csepregen, Kádár András II. törzsrörmester

Vincze Eszterrel Vámospércsen; a szombathelyi III. kerületben: Lóránt István törzsrörmester Tölgyesi Erzsébettel Kisunyom községben, Tihanyi István törzsrörmester v. Miklós Máriával Balatonlellén, Kovács Sándor I. őrmester Márkus Emmával Budapesten; a pécsi IV. kerületben: Tóth György III. törzsrörmester Szabó Margittal Somogy községben, Czilli József törzsrörmester v. Tál Etelkával Kaposon és Bérczes Sándor törzsrörmester Ó. Kovács Erzsébettel Orgoványban; a szegedi V. kerületben: Dede Mihály törzsrörmester Bódi Elvirával Törökzentmiklóson, Mészáros László tiszthelyettes Dósa Mária-Helénával Kunszentmártonban, Nagy Sándor őrmester Agoston Erzsébettel Ácson, Takács István törzsrörmester Katona Jolánnal Rákócifalván, Bakos Ferenc őrmester Varga Emiliával Kisújszállason és Kállai István őrmester Kusz Ilonával Makón; a debreceni VI. kerületben: Kolozsi János törzsrörmester Gyulai Erzsébettel Jánkon, Fejes Imre törzsrörmester Ilyés Máriával Sarkadon, Kóvári Antal törzsrörmester v. Deák Emmával Nyírbélteken és Pásztor Gyula törzsrörmester Halász Erzsébettel Fehérgyarmaton; a miskolci VII. kerületben: Bogdán György törzsrörmester v. Szedmák Ilonával Vámosgyörkön, Bíró István fegyverszaki törzsrörmester Viskyai Zsuzsannával Miskolcon, Bazsó Sándor törzsrörmester Hajdú Ilonával Vizsolyban, Kozma László törzsrörmester Fulajtár Margittal Bánréven, Szabó András I. törzsrörmester Liszkay Irmával Sajószentpéteren, Kádár János törzsrörmester Varró Erzsébettel Miskolcon, Kerek Mátyás tiszthelyettes Bíró Juliannával Monoron, Lakatos Mihály őrmester Vámosi Máriával Monostorpályiban, Tóth János VII. törzsrörmester v. Kertész Erzsébettel Vizsolyban és Varga István I. törzsrörmester Graf Ilonával Csobádon.

Családi hírek. **Született:** a budapesti I. kerületben: Bérczes László tiszthelyettesnek Gabriella-Mária leánya, Zólyom János törzsrörmester v-nak János-József fia, Harmath Vendel törzsrörmesternek Zoltán-József fia; a szombathelyi III. kerületben: Bernáth János törzsrörmesternek Lajos fia, Varga József VI. törzsrörmesternek Béla-József fia; a szegedi V. kerületben: Kristály András tiszthelyettesnek Attila-Andor fia, Kiss Benjamin törzsrörmester v-nak Éva leánya; a debreceni VI. kerületben: U. Nagy József tiszthelyettesnek József fia, vitéz Bagi Lajos tiszthelyettesnek László fia, Jenei Antal törzsrörmesternek Szabolcs fia, Rozsnyai György törzsrörmester v-nak György fia, Barát György törzsrörmesternek Mária leánya és Bíró Miklós törzsrörmesternek Miklós fia; a miskolci VII. kerületben: Sárosi Ferenc tiszthelyettesnek Irén-Julianna leánya és Varga István törzsrörmester v-nak István-Tibor-Zoltán fia. **Meghalt:** Bányai József I. pécsi IV. kerületbeli törzsrörmester v-nak Margit leánya.

Házassági hírek. **Záhonyi Arzén** főhadnagy május 15-én tartotta esküvőjét **Velty Kató** úrhölgygel a veszprémi székházban. — **Jancsó Sándornak**, a hadiárva-intézet igazgatójának fia, **Sándor** május 8-án vezette oltárhoz a Prohászka Ottokár-templomban **Somogyi Mihály** ny. alezredes leányát, **Mártát**. — **Thóman Lajos** május 22-én esküdt az újpesti rk. templomban örök hűséget **Balog István** ny. alhadnagy **Magdus** leányával.

Gyász hír. **Nemes Glatz Ödön** ny. ezredes leánya, **nemes Glatz Gabika**, május 17-én 16 éves korában elhunyt. Május 19-én temették el a budapesti kerepesi temetőben.

Nem mi dicsérjük, hanem akik vették... és kívánságára Önnek is elküldjük postán, kipróbálásra vételkényszer nélkül a gyári új TRIUMPH minőségi hordozható frógépet. Triumph frógépek magyarországi vezérképviselte, VI., Podmaniczky-u. 1.

Szemlejegyzőkönyv másolat újra kapható
PALLADIS RT., BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2. SZÁM.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúraleveletet csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem trunk, ha a beküldő válasz-bélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötéjgyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másától nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám”

Rózsafi törm. v. Igal. Az új Cs-7. jelzetű utasítást még nem adták ki.

45.666. A címet keressük, később ugyanerre a jeligére megüzenjük az eredményt.

Díszruha. Az 1936/19. Cs. K.-nyel kiadott öltözeti táblázat eldönti a vitát. A táblázat „Viselési alkalom” fejezete világosan megmondja, hogy pl. templomba menetkor milyen öltözetben legyen a csendőr, ugyancsak azt is megmondja a többiek között, hogy a díszruhát mikor kell viselni.

Góhé. Tud-e a dologról a szárnyparancsnok úr is? Ha igen, akkor nekünk nincs több mondanivalónk, ha azonban nem tud róla és a helyzet az Ön önértékre kedvezőtlenül alakul, akkor szolgálati úton mégis célszerű lenne odavinni az ügyet. Ugy látszik azonban, hogy higgadtan és mégis csendőrhöz méltó fölénytel egy maga is ura tud maradni a helyzetnek s ez a legokosabb. Ilyen feszültségeket, melyek alapjában véve komolytalan dolgok, okosan kell levezetni.

Rusznya. 1. A háborús emlékérem alapszabályai az 1929/26. Cs. K.-ben vannak. Onnan mindent megtud. A legidősebb fiú lemondhat nyilatkozatban, aminek tartalma nem egyéb, mint annak kijelentése, hogy az 1917 június 17-én hősi halált halt atyja után őt megillető háborús emlékérem viselési jogosultságát Önnek átengedi. Ezt a nyilatkozatot az előjáráságnál, tanuk előtt kell tennie. 2. Azt, hogy szabadságon milyen öltözet van előírva, megtalálja az Öltözeti táblázatunkban. Ejnye, hát a szabadságra se érdeklí annyira, hogy utánanézzon a ruhának? Már pedig biztosra vesszük, hogy az Öltözeti táblázatot csak forgatta.

Kapos. A „C.” mintájú igazolvánnyal igénye van ismét a próbaszolgálatra s ez idő alatt teljes tényleges illetményeire. Ha ez nem volna lehetséges, jöhetett a volt „B.” mintájú igazolvánnyal volt már egyszer próbaszolgálaton, akkor nem volna értelme a „C.” mintájú megszerzésének. Erre viszont joga van, a feltételeknek megfelelően. Viszont a „B.” mintájú igazolvány birtokában teljesített próbaszolgálat nem jogosítja a „C.” igazolványok alapján elnyerhető állásokra, az természetesen. Hogy is gondolt arra, hogy a fogházfelügyelői próbaszolgálat a bírósági irodatiszti (kezelői stb.) próbaszolgálat elintézhető?

666. A hozzánk megírt adatokat egybefoglalva, adjon be kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VI. c. oszt.) a sérülési pótdíj odaítélése céljából. Iratait betegségére vonatkozóan csatolja. A kérvény illetékmentes.

Édes hazám. Sajnos, csak végkielégítésre van, illetve lesz özvegyének igénye. Ellátás szempontjából ugyanis Ön még a polgári nyugdíjtvény rendelkezései alá tartozik, mert 1934 január 1-e előtt ment nyugdíjba, ugyanily elbírálás alá jutnak hátrahagyottai is.

K. G. csendőr, Mélykút. A Szolg. Szab. I. Rész 315/2. pontja csak katonaaállományú tényleges tisztnél köteles jelentkezést ír elő. Ha tehát egy emléklapos zászlós az őrsállomásra szabadságra érkezik s erről az őrsöt szolgálati jegyben értesíti, az őrsnek nincs más teendője, mint ezt tudomásulvenni. Más-kor kérünk jelégét.

G. L. törm., Felsőmocsolád. Ilyen tárgyú képet éppen a legutóbbi számunkban közöltünk, A felvételek egyébként jők.

Olympia
ÍRÓGÉPEK

Csendőrségnél, katonaságnál, közhivataloknál mindenütt beváltak.

OLYMPIA ÍRÓGÉPEK vezérképviselője

Kovács A. és Társa
Budapest, V., Nádor-utca 5. sz.

Mérsékelt árak! A csendőrség t. tagjainak különleges fizetési feltételek.

Országos Ruházati Intézet Rt.
Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER
budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Békés, Türelmet kérünk.

H. E. szds, Veszprém, Köszönjük, rendben van,

Pusztaság. Egyszerű pedig az ügy. Ha az előléptetési rendelkezések D. mellékletét megnézik, látják, hogy őrmesteri előléptetések vannak májusban. A melléklet bal hasábján a 4. függőleges rovatban jegyzet I. (római) szám jelzi ezt.

Gyula. Azt az értesítést kaptuk illetékes helyről, hogy okmányait azóta kiadták. Nincs tehát akadálya az egyháznal teendő bejelentésnek. Boldogságot kívánunk.

Krasznahorka. Lexikonban felelünk.

Csurai János prb. eső. Szolgálati ügyek nem tartoznak ránk. Egyébként is oly kevés adatot írt meg nekünk, hogy azokkal nem indulhatnánk el semerre. Viszont azt látatlanban is merjük állítani, hogy ügyében már történt érdemleges intézkedés. Nincs ma olyan közhivatal az országban, amely három évig ne intézne el ilyen egyszerű ügyet. All ez különösen katonai vonatkozásban. Ha az eddigi intézkedéseket sérelmesnek találja, nyújtson be arra vonatkozó kérelmet a Belügyminiszterhez.

H. J. Tarján. A kérdezettek címe az illetékes minisztériumú osztályban ismeretlen. Sajnáljuk, hogy nem lehetünk ezúton segítségére. Meg kell próbálni a Hadtörténelmi Levéltáruál.

4444. Nekünk csak azt írta meg, hogy az illetőt „valamilyen ténykedése miatt hivatalból nyugdíjazták“ és hogy neve a könyvben szerepel. Ezekkel az adatokkal bennünk csak azt az érzést keltette, hogy a „ténykedése“ súlyos bűn lehetett. Bizonyára nem nyugdíjat, hanem kegydíjat kap, ami ilyen esetben erkölcsileg igen nagy különbség. Ennek feltételezése részünkről indokolt és jogos, tehát nem ajánljuk az ismerettség felújítását. Ne mondja azt erre, hogy könnyű a távolból ilyen tanácsokat adni, amikor Ön a leány közelében van és nincs nap, óra, hogy ne gondolna rá és a házasságkötésre. Nincs igaz. Mögöttünk több mint tíz esztendő tizezernyi levele van, amelyek jobban feltárták előttünk bajtársaink ügyes-bajos dolgaiat, mint azt sokan hiszik. Ismerjük tehát bajtársainkat és amellett magunk is esendőrök vagyunk, tudjuk ennél fogva: mit lehet, mit szabad és miket nem. Végül emberek is vagyunk, akik magunk is az élet sodrában haladunk. Voltunk magunk is már jobb helyzetben, voltunk rosszabbban. Ha mindezt és az Ön nagy-nagy kérdésért magunk előtt látjuk s itt boncolgatjuk, igenis azt tanácsoljuk Önnek: fiatal ember, könnyen lelkesedik, hisz a legyőzhetetlenben is, így is kell, de... de ebben az ügyben nem menjen az Ön lelkivilága és vérnérséklete szava után, fogadja el a mi intelmünket, bajtársi figyelmeztetésünket és — álljon meg egyelőre, aztán lassanként álljon félre. Nemesak az Ön sorsáról van szó, de a leányról is, akit jobban, érzékenyebben érint a visszautasított kérdés, ami bizonyosan bekövetkezik ilyen, meg nem másítható viszonyok mellett.

KÉZIRATOK.

Szatmár. Nem elég hatásos, már pedig ennél a kérdésnél ez elengedhetetlen. A tárgyi bizonyítékok sokkal inkább hatnak, mint a böleselkedés, intés. Ezért ajánljuk, gyűjtse az eseteket, próbáljon táblázatokat összeállítani a vasút, posta és egyéb oly hivataloknál megszabott illetékekről, ahol az ilyenek elhelyezkedhetnek. Kormányrendeletből ezt könnyen megállapíthatja. Hétköznapiakon ráér.

Mindszent. A május 15-iki üzenetünkben elismeréssel adóztunk gyakorlati esetet tárgyaló írásának. A most beküldött „Élet és szenvedés“ című kis munkája ezt a dícséretet nem érdemli meg, mégis örülünk neki, mert iráskészségét állapítjuk meg ebből ismételtelen. Ha nem közöljük most mégsem, annak egyedüli oka, hogy tárgya egészen távol áll olvasóink érdeklődési körétől. Szívesen látjuk máskor is.

Csonkatorony. Bőséges kézírataiból örömmel állapítjuk meg, hogy útbaigazításainkat követi. Legjobban sikerült az „Ideges emberek“. Ebben mutatkozik meg az ön humorérzéke legjobban, jól is írta meg. Az „Álom és valóság“, nem jó, nincs rá szüksége olvasóinknak. A többieket egy közleményben hozzuk, mint a csendőrellet apróságait. A hortobágyi leírást nem kaptuk meg! A hűség, jószágos, gondviselő csendőrrasszonyokról szépen ír. Reméljük, odabaza is megkapta ezért a dícséretet.

Bűnöző nők.

írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos

(Berlin).

(11)

Ilyen egyénekért, mint Drescher Johanna is, elsősorban környezetük felelős. Ha bármely hibában szenvedő, de természetesen ésszel rendelkező embertársunkat kilököjük a közönségből, ez a cselekedet rendszerint nem kívánatos hajlamok kifejlődésére vezethet és ilyenkor elvakult gyűlölettel vezéreltetve, sokszor indokolatlanul súlyos károkozásokra ragadtatja magát az illető.

Johannát az egész falu kerülte és gyűlölte. Ez dacossá tette. A dacból gyűlölet lett, a gyűlölet szülőtte volt a megsemmisítési vágy. Beismerte, hogy szívesen megrongált és megsemmisített mindent, ami a másé volt, csak azért, hogy bosszúságot és kárt okozzon.

Sebeket ejtett mások állatain, letördelte a gallyakat, kitérdelte a kerítéseket, bedobálta az ablakokat és ellopta a fürdőzők ruháit, melyeket ronggyá tépett. Végül tudatára jött annak, hogy az anyagot leggyorsabban tűz pusztítja el s attól kezdve ezt az elemet választotta rombolási eszközéül.

Elismerte, hogy magatartása után a község lakosai joggal tételezheték fel róla, hogy nem épeszű, holott ő cselekedetei súlyával és következményeivel mindig tisztában volt.

A Friedrich-féle major leégése a tulajdonosát koldusbotra juttatta. Ez Johannának különösen nagy örömet okozott.

„Nekem nincs semmi kifogásom Friedrich ellen — mondta kihallgatása alkalmával, — de ugyan miért búsuljak a kárán, ha a gyújtogatás nekem örömet okozott. A Friedrich sem tehet az egészről, én sem tehetek róla, mindennek az emberek az okai. Folyton bosszantottak, magukra haragítottak és ha egyszer innen kiszabadulok, majd akkor gyújtogatók istenigazában. Azzal sem törődtem volna, ha Friedrich bennég. Azt teszem, amit akarok, nem törődöm azzal, hogy mit gondolnak mások.“

Ez a néhány mondat hűen jellemzi Johanna valódi énjét. Mialatt beteges hajlamai csak a pusztulásban találtak kielégülést, beteg lelke úgy érezte, hogy kötelessége a mindent megsemmisítő tüzdémont szolgálni, 10 évi dologház büntetés egyelőre ártalmatlanná tette ezt a beteges hajlamú gonosztevőt. Néhány év múlva utóda is akadt. Mindig újra beigazolódik, hogy csak veszedelmet és kárt okoz a társadalomra, ha beteges hajlamú és kevésbé beszámítható embertársunkat magára hagyjuk, ahelyett, hogy a társadalom jóindulatúlag irányítaná és gondjaiba venné.

Büntetésének kitöltése után Drescher Johanna egy veredés alkalmával súlyosan megsérült és abba bele is halt.

FOTO-
gépeit és cikkeit
SZENES MÁRTONNÁL
szerezze be.

Főüzle: Bpest, IV. Károly-körút 16. Tel.: 1-891-66

Fióküzletek:

VI., Teréz-körút 1/c.

Telefon: 1-259-66.

VI., Teréz-körút 41.

Telefon: 1-124-71.

Kerékpári

a kitűnően bevált, legnagyobb strapát is kibíró „Turán“ gépünket gyári garanciával 12 havi részletre szállítjuk a csendőrség tagjainak. **PANNÓNIA, VI., HAJÓS-UTCA 15.**

Talán a sors akarata volt ez, mert ha életben marad, bizonyára igen sokat foglalkoztatta volna a hatóságokat és még sok szenvedést okozhatott volna embertársainak.

Az előkelőség árca alatt.

A német birodalom idősebb polgárai bizonyára élénken fognak még emlékezni a 15 év előtti időkre, amikor kétes existenciájú egyének gyanús üzérkedéssel szerzett pénzüikön jóhangzású neveket, címeket vagy akár nemességet is szerezhettek, hogy azután üzelmeket a jóhangzású név vagy az öt, hét-, esetleg kilencágú korona ragyogó fényének oltalma alatt tovább folytathassák.

A szalon arszlánok egy másik csoportja, akiknek előkelő származása tekintetében még a legbizalmatlanabb hotelpor-tásnak sem lehetnek kételyei, egyszerűen mellőzte a társadalmi ranglétrán való előrejutás nehézségeit és esetről-esetre az adott körülményekhez mérten címezte magát.

Ha az exotikus gróf vagy emigráns orosz hercegnő kellő fellépéssel s modorral rendelkeztek és a velük érintkező emberek előtt előkelő személyiségek, külföldi arisztokraták vagy jólfizető vendégek szerepében tetszelegthettek, a kutyá sem törődött azzal, hogy ragyogó életük tulajdonképpen a roulette és a csalás között zajlik le. Ne csodálkozzunk tehát, hogy ebben az időben tömérdek szélhámos és család vetődött felszínre és hogy a külső megjelenésnek tulajdonított nagy fontosság természetesen különösen a nőknek biztosított elsősorban nagy eszelekvési lehetőségeket.

A nőt a Teremtő nagy színészi készséggel ruházta fel. Általában a nők mesterien értik valódi érzelmeik leleplezését s ezzel könnyen tévútra vezetnek másokat. Ezt a természeti adományukat szívesen is gyakorolják. Adottságuknál fogva általában gyorsabban és alaposabban képesek alkalmazkodni a megváltozott viszonyokhoz, mint a férfiak.

A nőknél erősebben van kifejlődve az előkelő körökbe, jó társaságokba való bejutás iránti állandó törekvés. Azt mondhatnám, van bennük egy adag szélhámoskodási hajlam, de ezt nem szövegszerű értelemben gondolom, csak olyan értelemben, hogy mindegyikük szeret szépen kiöltözködni többet mutatni, többnek látszani, mint amennyit viszonyai általában megengednek. A ruhánál kezdődik.

Az írógép mellett, az áruházi pultnál, vagy az írógép egyhangú kattogása mellett valahogy csak lemorzsolódnak a napok. Szerény fizetésből csak beosztással lehet megélni. A keservesen összekuporgatott fillérekből azonban mégis csak sikerül egyszer elegáns toalettot varratni és ha ebben a férfiaknak tetszik és sikere is van, a kis gépiró kisasszony, a gyorsírónő, a könyvelőnő vagy a fitos elárúsító leány egyszerre biztos fellépésű dámává változik, aki lovagjának feltétlenül imponálni akar és álmódzva mesél Monte Carlóról vagy a nagyvilág egyéb csodálatos gyöngyeiről, amelyeket természetesen csak filmekből ismer vagy legfeljebb könyvekben olvasott róluk.

Ezt a magábanvéve igénytelen nagyzási vágyat a vérbeli szélhámosok rideg üzleti célokra aknázzák ki. Jelentéktelenséggel kezdődő látszatmanőverek, amelyek a vagyoni állapotot és származást igyekeztek elködösíteni, ezeket a szélhámos kísérletezőket adósságokba és anyagi nehézségekbe döntik, amelyekből nem tudnak kievickélni. Újabb félrevezetések, kisebb csalások s további hazudozások szükségessége mutatkozik, hogy a szívósan védett álarcot meg lehessen tartani. Existenciáik ezrei süllyednek el íly módon s mennél jobban hangsúlyozzák, hogy milyen fontos a jó megjelenés, annál nagyobb harcra kell a nőknek vívni a hozzávaló anyagi eszközök előteremtéséért.

A hasznát a zsidó kereskedő vágta zsebre. Divátba jöttek és gombamódra elszaporodtak az olyan részletfizetési kedvez-

ménnyel oolgozó üzletek, melyeknek kis pénzzel is neki lehetett vágni és ahol csak az első részleteket kellett kifizetni. A vásárlási gyönyör kísértésének különösen a nők tudnak nehezen ellenállni. A részletfizetésre vásárlók egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy a könnyen szerzett árúért fizetség is jár. Eleinte verujtákeze kiizzadtak valahogyan egy-két részletet, később azonban mindinkább elmaradt az esedékes összeg.

Az akkori időben s az üzletszerzés akkori módja mellett üzletet lehetett kötni olyan módon is, ami ma már nem volna lehetséges. Persze a szélhámosok, különösen a nők, bőven arattak ebben a bizonytalan kereskedelmi időszakban és a statisztika beigazolta, hogy a félrevezetések 75%-át nők követték el. A szélhámoskodás mezejére való kiruccanásaik élénk fantáziájuknak voltak fattyúhajtásai. Élénk fantáziával minden nő meg van áldva. Mindig könnyebben tudnak beleilleszkedni a nagyvilági dáma szerepébe, mint férfítársaik az előkelőség mezébe. És ha a férfiak el is követnek valamilyen szélhámoságot, eszelekvéseik hátterében mindig felfedezhető bizonyos fokú nőies jellemvonás.

A férfi sohasem rendelkezik a szélhámosok végrehajtásánál azzal a bizonyos és magától értetődő biztonsággal, mint a nő. A férfi általában tárgyilagos, hiányzik nála a nő könnyen lobbanékony fantáziája. És a fantázia jobban hat a könnyebben befolyásolhatókra, mint a tárgyilagosság. Számítalan esetben a szélhámos nők, miután a művészet összes szabályai szerint megjárták a legelőkelőbb szereplők játékát, újra csak a polgári példákra tértek vissza. Miközben az egyik fajta szélhámos nő a grófnő, hercegnő vagy a külföldi miliomos nő szerepét játszotta, hogy végigszélhámoskodja a luxusszállodákat, áruházakat és hogy e fajta családsággal kényelmes keresethez jusson, addig a másik a szolid polgáriasság mezében űzte kétes mesterségét.

Mint vevő lépett be az áruházbba, a kispolgári asszony gondos tanulmányozásával vásárolt eszelekvéseket, közben ártatlan arccal lopott, mint a szarka. Ezeknek a bolti lopásoknak száma utóbbi években hajmeresztően fantasztikus magasra emelkedett. Az üzletembereknek okozott kár jelentékenyebb volt a nagy betörésekből származó áruk értékénél. Néhány érdekes esettel fogjuk alább igazolni, milyen rendkívül ügyes szélhámosoknak bizonyulnak a nők.

Dr. Weiss berlini rendőrelnök-helyettes működése idején Németország nemzeti érzését lakossága jól mulatott azon a becsületértéltési peren, amelyet az Angriff és a Wahrheit szerkesztői ellen indítottak.

A rendőr hatalmasság fivére előkelő barátnőt tartott. Mint ahogy később kitudódott az, hogy Weiss Bernát különféle berlini játéklubboknak volt a protektora, aki a véencei ellen irányuló razzákat elgáncsolni igyekezett, éppen úgy megállapítást nyert, hogy fivérének barátnője raffinált szélhámosnő és bolti tolvaj nő volt.

Legprimább minőségű német gyártmányú varrógépek

(hímző minimális használattal)

A m. kir. csendőrség részére amíg a készlet tart, egy évi részletfizetésre.

Felsőszekrényes	P. 260.—
Sülyesztős 2 fiókos	320.—
Sülyesztős 2 fiókos csapó asztallal	340.—
Sülyesztős, 2 fiókos faállvánnyal	360.—

5 éves garanciával.

HORVÁTH VILMOS mechanikai vállalat BAJA.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Újrendszerű bitorhitel!

A magyar kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik.

Váltó és előleg nélkül 30 egyenlő havi részletre,

vagyis minden 100 pengő után 3,33 pengős részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatot visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 18. SZÁM.

B. asszony megszokta, hogy előkelő barátja a válogatott társaságba és a legelőkelőbb klubokba bevezesse. Itt valóságos paradicsomban érezte magát és ritka ügyességének felhasználásával kedvére kifoszthatta a tagokat, akik vendéglátóik tiszteletére a legdrágább ékszereiket aggatták magukra. Mikor egy összejövetel alkalmával egyik károsult észre vette, hogy gyöngygyakékjait ellopták, nagy lármát csapott, mert az elloptott ékszer értéke tekintélyes összeget tett ki.

A vendéglátók szerfölött megütköztek azon, hogy vendégeket meglópták és hozzá a károsult még azt is állította, hogy a tolvajnak itt kell lenni a jelenlevő vendégek között. Az elővigyázatlan károsult ahelyett, hogy elégtételt kapott volna, bojkottban részesült s ettől kezdve a társaságbeliek elkerülték, sőt a klubba sem kapott többé meghívást. Ezt a többi meghívott is jól megjegyezte magának és ha később meg is loptak valakit, a károsult jó arcot vágott a rossz játékhöz és ezzel az ügy el is volt intézve. A folyton megisméltető lopási esetek végül is a legnagyobb elővigyázatlanságra készítették úgy a vendéglátókat, mint a vendégeket, úgyhogy B. asszony kereseti lehetősége alaposan megcsökken. Jövedelmében beállott változás azonban a szélhámos nőnek nem okozott nagyobb izgalmat, elég találatyoni volt ahhoz, hogy más működési terepet keressen magának.

Egy társaságban véletlenségből megtudta, hogy egy igen jónevű szülészorvos rendelésében rendszerint nagyobb pénzüsségeket és értékeket szokott tartani. Gyorsan határozott. Hogy az orvoshoz való bejutásnak okát adhassa, néhány kis párnát kötött a ruhái alá, hogy előrehaladott terhességet szimuláljon. A kapun kiszegezett tábláskáról megállapította a rendelés óráit és természetesen akkor lépett be a várószobába, mikor sejtette, hogy az orvos nem lesz otthon. Az asszisztensnő rábeszélés dacára sem tudta elküldeni. Néhány pernyi ottidőzés után a várószobában ájulást színlelt és ezzel elérte azt a célját, hogy a rendelésben levő diványra fektessék. Ott mégegyszer elájult. Kiküldte az asszisztensnőt erősítő ital elkészítésére és villámgyorsan kiürítette azt az asztalfiókot, amelyekben az értékeket tartották. Most már jobban érezte magát s kijelentette, hogy inkább haza megy és később újra visszajön. Mire az orvos hazaérkezett, természetesen türesen találta az asztal féltett fiókját.

Legnagyobb erőssége hihetetlen szemtelensége volt. Jónevű művésznők, énekesnők, írónők nevét felhasználva különféle ügyvédek keresett fel és míg sorrakerült, ellopta az ügyfeleknek az előszobában felakasztott öltönydarabjait. Majd tenyérjéslással és gondolatolvasással foglalkozott és természetesen itt is becsapott mindenkit, akit ért.

Legjobban jövedelmezett azonban a bolti lopás. Az összes trükkök és különféle fogások ismeretében, melyeket később még bővebben is ismertetünk, B. asszony könnyűszerrel jutott áruházakban és üzletekben gazdag zsákmányhoz. Az áruházakban alkalmazott detektívnek többször igazoltatták, de olyan biztos fellépéssel játszotta meg a sértett nő szerepét, hogy mindig sűrű bocsánatkérés lett a vége. Ha szorulni kezdett a hurok és ügyet sem vetettek tiltakozására a nem törődtek dührohamaival, akkor az áruház legfogalmasabb helyén ordítani kezdett, leszaggatta ruháit és óriási botrányt rendezett.

(Folytatjuk.)

Ki beszél legszebben magyarul?

pályázatunkkal — melyet a folyó évi 8. számunkban közöltünk — hetvenegy bajtársunk foglalkozott. A legszorgalmasabb munkát Komoly Dezső **széthelyettes — Budapest** — végezte, 368 fogalomcsoportjával rászolgált a jutalomra. Kiemelkedően szorgalmas volt még Székely Sándor törzsőrmester — Alsódabas — 1130 fogalomcsoporttal és Lantos Ferenc csendőr — Alsódabas — 814 fogalomcsoporttal, így tetszámomban mindketten túlszárnyalva Komoly tthts teljesítményét, de az elsőbbséget mégis az utóbbinak kellett juttatnunk, mert pályázatában legkevesebb a hiba és az egyes fogalomcsoportokban lényegesen több fogalom meghatározást sorol fel, mint másik két említett pályázó bajtársra. Hogy azonban a valóban különleges szorgalom mindenképpen megkapja a jutalmát, **alsódabasi pályázóinknak egy-egy művészi, csendőrtárgyú, szépén bekeretezett, nagyalakú festményt küldünk emlékébe.**

Szorgalmas és jó munkával vettek még részt a pályázatban a következők:

Balaton József tőrm. v. (Szeged), Balázs János őrm. (Budapest), Bedő Ferenc alhdgy. (Nyirbátor), Ferenczi Márton tthts. (Hatvan), Illés Mihály tőrm. (Bihartorda), Kalmár Péter őrm. (Budapest), Kovács Károly eső. (Egyházaskróc), Módos Imre eső. (Bihartorda), Pámai Péter tthts. (Erdősokonya), Szabó Dénes eső. (Perkáta), Szék János tthts. (Gyula), Székely Ferenc tthts. (Kocsér), Virág József eső. (Erdősokonya). A többi pályázónak nehéz volt a feladat.

Komoly tthts pályázata méltó volna a közlésre, mások számára tanulási alkalom is származnék belőle. de lapunk annyira túlszűfolt tulajdonképpen csendőrannyal, hogy a közlésről le kell mondanunk.

Cigányesetek.

(Pályázat.)

A cigányokról mindig akad újabb tanulnivaló. Ahány, annyiféle furfanggal igyekeznek megkerülni a törvényeket. Célszerűnek látjuk egybegyűjteni az ilyen tanulságos eseteket és aztán közölni. Akinek cigányokkal érdekesebb, tanulságos, mulatságos elintéznivalója akadt, írja meg azt nekünk. Hadd szaporodjanak az ismeretek: mi mindenre képes a cigány, mi mindenre kell nála ügyelni, hogy túl ne járjon a csendőr eszén. **Nem elméleti tanulmányokat, hanem kizárólag megtörtént eseteket kérünk.**

Pályázatot csak a csendőr'egénység köréből fogadjunk el. Határidő: július 1. az eredményt a július 15-i számunkban közöljük. A legjobb pályázatot asztaltól jutalmazzuk s az érdekesebb, tanulságosabb eseteket sorozatban közölni fogjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest.
V. Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II. Margit-kr. 52
Telefon: 1-525-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik.

MERCEDES IROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

IROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

A „Steir-Wallenrad“ Puch
„Everest“ világhírű
KERÉKPÁROK
csendőrségi használatra kiválóan alkalmasak
10., 15., 20. — pengős havi részletre.
A véd egyezett „Everest“ tura kerékpár
már P. 130.-tól részletre megrendelhető.

Szigeti Károly
Budapest, V. Visegrádi-utca 11/a. Emelet
Kérjen díjtalan ár egyeztet

SZÜCS A. kárpitósmester, lakásberendező

BUDAPEST, IV., Semmelweis-u. 17. **40 éves cég.** Telefon: 189-288.
Komplett lakásberendezések, kárpitózott bútorok. Speciális bútor készítés, javítás és festés. **FIZETÉSI KEDVEZMÉNY!**